STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 01274

RUSISHE DIKHTUNG

Leib Naidus

•

Permanent preservation of this book was made possible
by Shirley & Sheldon Aaronson

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אלע ווערק
פֿון ליב נוידוס

פינפטער באַנד

וואַרשע, 1926

ל י י ב נ י י ד ו ס

רוסישע דיכטונג

(פושקין און לערמאָנטאָוו)

פ א ר ל א ג ח. ב ז ש א ז א

ו ו א ר ש ע, 1926

הילע געצייכנט י. טיקאָטשינסקי
געדרוקט ביי י. הענדלער, וואַרשע, דלוגע 26

LEJB NAJDUS
POEZJA ROSYJSKA
WYDAWNICTWO CH BRZOZA
Warszawa, Leszno № 27.

Druk. I. Hendlera, Warszawa, Długa 26.

א י נ ה א ל ט

פון א. ס. פושקין:

	זײט
דער קאָזאַק	9
דער שאָל	12
עלעגיע	14
וויזערגעבורט	15
אָלעג	16
דער דערטרונקענער	21
שדים	25
וויגטער-אָוונט	28
אָנטשאָר	30
דער לעצטער וואָלקן . . .	32
דער פענסטער	33
דער דיכטער	35
אראָפ פון זין	37
דער חתן	39
צו איר	47
ווען כ'בלאָנדזשע אום... . .	48
דער דיכטער	50
שפאַנישער ראָמאַנס . . .	51
א וויגטער-מאָרגן . . .	53
די וואַסער-ניקס . . .	55
ציגיינער	58
דער דאָן	59

	זײט
דעליבאָש	60
„דו" און „איר"	61
דאָס עכאָ	62
כ'האָב דאָ אינעזילט... .	63
פארשווערונג	65
דער טאָליסמאַן	67
דער מלאָך	69
די נאַכטיגאָל	70
דאָס באַכוס-ליד	71
דאָרידע	72
דער וואָגן פון לעבן . . .	73
דער פאַרבראַנטער בריוו . .	74
דער שטורעם	75
נישט זינג	76
די בלום	77
קאַוקאַז	78
צוליב דיין הייס	80
דער פעלזן-חאָל	82
א מעשהלע וועגן א סוסטער	
בת מלפה און זיבן בחורים	85
יעזוגעני אניעגין (ראָמאַן).	109

כון מ. יו. לערמאָנטאָוו:

	זייט
די תפלה	305
כ'בין ערויס... . . .	306
ציים טעמפל	307
הימל און שטערן . . .	308
דער נביא	309
כוואליעס און מענטשן . .	311
וועג ס'כוואליען זיך... . .	312
א טרוים	313
די ים-פרינצעסן . . .	314
איך וויל נישט . . .	316
א, ניין, איך בין נישט באירען .	317
אין תפיסה	318
דער פעלז	320
דער טראָסטניק . . .	321
ס'ניט ווערטער . . .	324
ס'איז אומעטיק . . .	325
דער קינזשאל . . .	326
כ'ליב גאר אזוי . . .	327
דאס דצמבענע גלעטל . .	328
טשמערע	330
איך קוק מיט שרעק. . .	333
די בעגעגעניש . . .	334

	זייט
סאָבעט	338
די וואלקנדלעך . . .	339
נישט ווין	340
די צוויג פון פאלעסטינע . .	341
פון הינטער מאסקע . . .	343
געדענקסט?	344
צום קינד	345
און הער איך. . . .	347
דער שכן	348
די וואכער-נימף . . .	350
דער זעגל	352
טערעסק מתנות . . .	353
דריי פאלמען. . . .	357
א ווינג-ליד	360
דער דיכטער	362
נישט גלויב זיך . . .	364
צוויי ריזן	366
דו חזרסט	368
די שכנה	369
די קריג.	371
דער מלאך	375

א. ס. פושקין

I

ל י ד ע ר

II

א מעשהלע וועגן א טויטער בת־מלכה
און זיבן גבורים

III

יעוגעני אָניעגין

דער קאָזאַק

דורך דעם נעבל, דורך דעם חשך,
שפּעט אין מיטן נאַכט,
איז אַ קאָזאַק זיך געפאָרן
פֿאַזע טייך פּאַרטראַכט.

אָן אַ זייט דאָס שוואַרצע היטל,
שטויב אויף קלייד און פּערד,
ביי די לענדן — פּיסטאָלעטן,
ביז דער ערד דער שוואַרד.

קוים-געצוימט, דער פּערד דער טרייער
שפּרייזט זיך לאַנגזאַם, זאַכט,
שאָקלט מיט דער לאַנגער גריווע
טיפער אַלץ אין נאַכט.

אָט אָזעט ער צוויי-דריי הייזלעך,
פּלייט — צעבראָכן, אַלט;
דאָ — אַ וועג, וואס פּירט צום דערפל,
דאָרט — אַ וועג צום וואַלד.

„ס׳איז נישטאָ אין וואַלד קיין מיידל, —
טראַכט דער כוואַט דעניס:

אין איר חדר יעדע מיידל
שלאָפט שוין לאַנג געווים".

ציט די לייצעס, טוט מיט שפאָרן
שנעל אַ זעץ; אַ וואָרף
טוט דאָס פערט זיך — פיל פון בוידן
פליט ער גלייך צום דאָרף.

די לבנה דורך די וואָלקנס
זילבערט בלאַס דעם רוים;
ביי אַ פענסטער זיצט אַ מיידל
אין אַ טרויער-טרוים.

זעט דער יונג דאס שיינע מיידל,
קלאַפט זיין האַרץ פון פרייד,
גייט צום פענסטער לינקער, לינקער
ס'פערדל שטילערהייט.

„עס באַהאַלט זיך די לבנה,
טונקלער ווערט די נאַכט.
טרינק-זשע אָן מיין פערדל גיכער,
קום ארויס, מיין פראַכט".

— ניין, אָ, צו אַ מאַן א פרעמדן
איז מיר גיין פאַרווערט,
כ'שרעק זיך איצט פון שטוב ארויסגיין
אָנטרינקען דיין פערד. —

„שרעק זיך נישט, מיין שיינע מיידל,
ווער מיט מיר באַפריינדט!"
— ס׳איז די נאַכט פאַר מיר געפערלעך. —
„האָב נישט מורא היינט!"

„גלויב, מיין ליבינקע, ס׳איז גאָרנישט;
ווארף אַוועק דיין שרעק!
האָב נישט מורא, ס׳גייט בחנם
גאָלדנע צייט אַוועק!

זעץ זיך אויפן פערד — איך פיר דיך
אין אַ ווייטן לאַנד;
גליקלעך ווערסטו — אַ גן-עדן,
גוט איז זאַלבענאַנד!"

און דאָס מיידל האָט איר פחד
ביסלעכווייז באַזיגט,
ווערט זי מסכים גלייך צו פאָרן,
ס׳איז דער יונג באַגלייקט.

רוישיק יאָגן זיי און פליען;
ס׳איז די ליבע גרויס;
ר׳איז געווען איר טריי צוויי וואָכן
און דערנאָכדעם — אויס!

דער שוואַרצער שאַל

(מאלדאווישעס ליד)

כ׳קוק וואַנזיניק-ווילד אויף דעם שאַל, וואָס איז שוואַרץ,
און ס׳צוקט מיר אַ טרויער מיין אייזקאַלטן האַרץ.
לייכט-גלויביק געווען בין איך, יונג, נישט באַטריבט, —
האָב איך דאַן אַ גריכין א יונגע געליבט.
זי האָט מיך אין צערטלעכער ליבע פאַרוועבט, —
ביז כ׳האָב צו דעם טאָג צו דעם שוואַרצן דערלעבט!
איך רוף צו זיך איינמאָל פיל פריילעכע געסט;
אַ ייד א פאַרפלוכטער קומט-אָן באַלד צום פעסט;
ער רוימט מיר: דו הוליעסט מיט פריינט אין דיין היים,
און דיר האָט פאַרראַטן דיין גריכין געהיים!
איך גיב אים אַ גאָלד-שטיק, כ׳פאַרשילט אים, און גיך
דאַן רוף איך מיין דינער מיין טרייען צו זיך.
כ׳יאָג באַלד אויפן פערד אויפן שנעלן צו איר,
און ס׳שווייגט די באַשיידענע מיטלייד אין מיר.
ווי כ׳האָב נור דערזען פון דער גריכין דעם שוועל, —
אין אויגן ווערט טונקל, שיער חלשט מיין זעל...
אַריין אין דעם חדר דעם ווייטן בין איך —
איר קושט אַן אַרמענער און פרעסט איר צו זיך.
איך ווער ווי צעטומלט — מיין שטאָל טוט אַ קנאַל:
און ס׳טויט אים אין מיטן דעם קוש מיין קינזשאַל!
דעם קאָפלאָזן גוף כ׳האָב געטראָטן, געצוקט,

און שטום אויף דער מיידל, אַ בלאַסער, געקוקט.
כ׳געדענק איר געבעט נאך, און בלוט אָן אַ שיער...
געשטאָרבן די גריכין, די ליבע מיט איר!
דאַן רייס איך דעם שאַל איר דעם שוואַרצן פון קאָפ,
און ויש דאַן מיין בלוטיקן שטאָל מיט אים אָפּ.
מיין דינער האָט ביידן אין טונקעלער נאַכט
אין כוואַליעס פון דונאַי צו קבורה געבראַכט.
זינט דאַן קוש איך מער נישט קיין אויגן פול פראַכט,
זינט דאַן וויס איך מער נישט קיין פרייַעכע נאַכט;
כ׳קוק וואַנזיניק-ווילד אויף דעם שאַל, וואָס איז שוואַרץ,
און ס׳צוקט מיר א טרויער מיין אייזקאַלטן האַרץ.

עלעגיע

פֿאַרלאָשנע פרייד פון וואַנזיניקע יאָרן
ווי וויין-באַרוישונג איז מיר שווער געוואָרן.
פאַרשוועבטער טרויער איז אַזוי ווי וויין,
וואָס עלטער — שטאַרקער ווערט אין זעל דער פיין.
מיין וועג איז טריב. ס׳זאָגט צרות צו פון ווייטן
דער בייזער ים פון צוקונפטיקע צייטן.

דאָך ווי אין, פריינט, נישט שטאַרבן! כ׳וויל נאָך זיין,
כ׳וויל לעבן, אום צו דענקען, פיל פיין;
און כ׳ווייס, איך וועל נאָך האָבן אויך געגונסן
צעווישן טרויער, זאָרגן און פאַרדרוסן:
באַרוישן וועט אויפסניי די האַרמאָניי,
מיך צווינגען ווייגען וועט די פאַנטאַזיי;
און, אפשר, ווען מיין לעבנס-זון גייט-אונטער, —
שטראָלט מיר אַ לעצטער ליבע-שמייכל מונטער.

ווידערגעבורט

א קונסט-פֿאַרבאַר מיט פּינזל בלאַסן
מאַכט פון דעם זשעניס בילד אַ תּל, —
און מאָלט, דערפילט מיט משוגעתן,
דאָרט זיין פֿאַרבערעכעריש געמעל.
דאָך, מיט דער צייט, די פּרעמדע פֿאַרבן
ווי שופֿן פֿאַלן-אָפּ געטרייַ;
דעם זשעניס שאַפונג קאָן נישט שטאַרבן;
זיין אַלטע פּראַכט שטראַלט-אויף אויפסנייַ.
אַזוי פֿאַרשווינדט דער חטא דער קלענסטער,
די פּעלערן פון מידער זעל,
און ס'שטייגן-אויף אין איר געשפּענסטער
פון ערשטע יוגנט-יאָרן העל!

דאָס לעבן וועגן אַלעג

עס קלייבט זיך צו נעמען דער גרויסער אַלעג
פון נאַרישע כּוזרים נקמה:
די דערפער און פעלדער, פאר זייער געשלעג,
צושטערט ער אין פלאַם און מלחמה.
צוגלייך מיט זיין מחנה, אין פאַנצער געשמידט,
דורך פעלד אויף זיין פערד רייט דער פירשט אין-דער-מיט.

פון טונקעלן וואַלד גייט דער וואַלדיקער זון,
אַן אַלטער מכשף אַנטקעגן,
דער דינער דער טרייער פון גרויסן פּערון,
דער ווייסער פון קינפטיקע וועגן.
אין תּפילות, נביאות פארבריינגט ער די טעג,
און ס׳פאַרט צו דעם זקן, דעם קלוגן, אַלעג.

— אָ, זאָג מיר, מכשף, דו ליבלינג פון גאָט,
וואָס וועט אין מיין לעבן געשען?
צי באַלד וועט מיין קבר-ערד געבן א שאָט,
און ס׳וועלן די שׂונאים זיך פרייען?
אַנטפלעק מיר דעם אמת, נישט שרעק זיך פאַר מיר:
אַ פערד אַלס מתנה דאַן שענק איך פאַר דיר!

„מיר פילן קיין שרעק, און מיר זיינען נישט שוואַך,
מיר דאַרפן פון פירשט קיין געשאַנקען!
מיט אמת און פרייהייט איז פול אונזער שפראַך,
באפריינדעט מיט הימלס געדאַנקען!
עס רוען אין חשך די קינפטיקע טעג;
נור כ׳זע אויף דיין שטערן דיין שיקזאַל, אָלעגע!

געדענק־זשע אַצינד מיינע ווערטער און גלויב!
דער רום איז אַ תענוג דעם קריגער;
דיין נאָמען איז פול מיט נצחונשן לויב;
ביים סטאַמבול — דיין שילד איז, אָ זיגער!
דער ים און יבשה — געהאָרכזאַמע פריינט;
און ס׳זיינען דיין מזל מקנא די פיינט.

פון בלוילעכן ים דער פאַרעטערשער וואַל
אין שהן פון שטורמיקן צאָרן,
דער בויגן און פייל, און דער שלויער קינזשאַל, —
זיי שוינען פון זיגער די יאָרן...
דער גרויזאַמער פאַנצער באַשיצט פון אַ וווּנד, —
אַ סודיקער וועכטער פאַרהיט דיין געזונט.

דיין פערד פילט קיין שרעק פאר געפערלעכע מי,
ער פילט דעם פאַרלאנג פון באַפעלער, —
דאָ שטייט ער זיך רויק, דאָ — טוט ער אַ פלי,
און יאָגט דורך דעם שלאַכט־פעלד אַלץ שנעלער!
עס אַרט אים קיין קעלט און קיין שלאכט אויף דער ערד, —
דאָך קומט דיר דיין טויט פון דיין אייגענעם פערד!"

אָלעג טוט אַ שמייכל; דעם שטערן און בליק
באַדעקט אַ געדאַנקען פון קומער;
געלעבט מיט דער האָנט אָן דעם זאָטל, — צוריק
פון פערד שטייגט אראָפּ ער, אַ שטומער;
זיין האָנט מיט דעם טרייען פערד זעגנט זיך אלץ,
און גלעט אלץ און צערטלט דעם פערד ביי דעם האַלז.

— אָ, זיי-זשע געזונט, מיין געהאָרזאמער קנעכט,
גצקומען די צייט זיך צושיידן;
רו-אָפּ זיך אציגנד, — ס'וועט מיין פוס צום געפעכט
אויף דיר שוין נישט שטייגן אין פריידן!
אָ, זיי-זשע געזונט, און געדענק מיך אין רו!
נעמט, יונגען-חברים, דעם פערד מיינעם צו!

באַהילט אים מיט דעקעס, און טעפּיכערוויז,
פירט-אָפּ אים אין פעלד פאר די צוימען;
און באָדט אים, און נערט אים מיט טייערע שפייז,
טרינקט-אָן אים מיט וואסער פון שטרוימען."
עס פירן די יונגען דעם פערד ערגעץ-ווו,
און פירן אַ פערד באלד אַן אנדערן צו.

עס הוליעט צוגלייך מיט זיין מחנה אָלעג,
ביים פריילעכן קלאַנג פון די גלעזער.
די האָר זיינען ווייס, ווי באַגיניקער שניי
אריבער די בערגישע גרעזער...
זיי אלע דערמאָנען פאַרשוווונדענע טעג,
די טעג פון געמיינזאמען שלאכטן-געשלעג.

— און ווו איז מיין חבר? — פרעגט פלוצלונג אלעג:
אָ, ווו איז מיין פערד מיין פארשייטער?
גצוונט? לויפט ער לייכט ווי אמאלקע טעג?
צי שטורעמט ער, שפילט ער נאָך ווייטער?"
און ס'הערט זיך אן ענטפער: „גצקומען זיין סוף,
ביים באַרג רוט ער לאַנג שוין אין אייביקן שלאָף!"

דער גרויסער אלעג לאָזט אראָפעט זיין קאָפ,
און קלערט: „ווו זשע איז די נביאות?
מכשף ווואַנזיניקער, נאַרסט מיך גאָר אָפּ!
דיין טרעפן איז פאַלש און איז מיאוס!
מיין פערד ווואָלט ביז איצט מיך געטראָגן אויף דר'ערד!"
און זען ווילי ער שנעלער די ביינער פון פערד.

מיט איגאָרן פאָרט שוין אלעג פון זיין הויף,
מיט גצסט אלע, ס'בלייבט נישט קיין אייגער,
און זעט: אויפן באַרג, ביי דעם דניעפרס גצלויף,
דאָרט ליגן די יחוסע ביינער;
דער רצגן צעשווייגקט זיי, דער שטויב זיי פאַרשיט,
און ס'כוואַליעט דער ווינט דאָרט דעם גראָז, ווצלכער בליט.

ס'טרעט-אָן אויף דעם שאַרבן דער פירשט מיט פאַרדראָס:
— שלאָף, חבר! רו-אויס יעדן אבר!
ס'חאָט איבערגעלעבט דיך שוין דיין בעל-הבית;
ביים פעסט אויף מיין נאָענטן קבר
נישט דו ווצסט באגיסן די גראָזן מיט בלוט,
און אָנטרינקען דאַמאָלס מיין לייכע, וואָס רוט!

איז אָט וווּ געווען מיין געפאר שוין פון לאנג!
מיט טויט האט געדראָט מיר דער קנאָכן!"
פון קאפּ פון דעם טויטן דערווייל איז אַ שלאנג
ווילד-שיפּענדיק לאַנגזאם געקראָכן;
פאַרפלעכט ווי א סטיינגע א שווארצע די פּיס —
און פלוצלונג שרייט אויסעט דער פירשט פון דעם בּיס...

עס שוימען די ווייניקע קרוגן נישט קאַרג —
בּיים קבר פון טויטן אָלעגן;
עס זיצן דאָרט איגאָר מיט אָלגען בּיים באַרג,
און ס'הוליעט דער חיל אויף די ברעגן;
די קריגער דערמאָנען פארשוונדענע טעג,
די טעג פון געמיינזאמען שלאַכטן-געשלעג.

דער דערטרונקענער

ס׳לויפן-אָן אין שטוב די קינדער,
רופן אײַנדיק, געשווינד:
„טאַטע, טאטע! ס׳האָט געבראכט דאָ
אונזער נעץ א מת אַצינד.
„לייגט אייך, לייגט אייך, איר קונדסים,
ברומט דער טאטע אויס מיט כעס;
אָך, די שטיפערישע קינדער!
ס׳וועט שוין זיין פאר אייך א שפאס!

ס׳וועט אהער דער ריכטער קומען;
זאָגט, וואָס וועל איך דאמאָלס טאָן...
מילא, גיב אהער, מיין ווייבל,
שנעל דעם קאַפטן; כ׳טו זיך אָן...
וווּ-זשע איז דער מת? — „אָט איז ער!"
און אַן אמת — ווו פאַרשפרייט
ליגט ביים ברעג דער נעץ דער נאסער,
רוט א מענטש, שוין קאַלט און טויט.

ס׳איז דער מת געווען געשוואָלן,
און אינגאנצן בלוי געווען.
אַ שלים-מזל האָט זיך אפשר
דאָ מיט זיך געצענדיקט ווען?

צי א פישער איז געווען דאָס?
צי א סוחר, וואָס איז רייך,
האָבן רויבער דאָ באגנבט
און אריינגעשלעפט אין טייך?

דאָס גייט ווייניק אָן דעם פויער!
מיט א שרעקעדיקן בליק
שלעפט דער פויער יענעם קערפער
פאר די פיס אין טייך צוריק,
פון משופעדיקע ברעגן
מיטן רודער שטופט ער צו.
און דער טויטער שווימט שוין ווידער,
נאָך א צלם און נאך רו.

לאַנג געשוומען איז דער טויטער
ווי א לעבעדיקער פלעק.
ס׳האָט דער פויער מיט די אויגן
אים באגלייט און איז אוועק.
— „נו, און איר נאָך מיר גייט, שנעקעס,
ס׳ווערט צו קוילעטש אייך געשענקט!
אָבער זעט, איר זאָלט נישט פלאַפלען,
קלעפ באקומט איר דאן, געדענקט!״

אין דער נאכט רוישט-אויף דער וועטער,
און דער טייך צורעגט זיך אויך;
לאנג פארלאָשן איז דער קין שוין,
אין דער פויער-שטוב, אין רויך;
ס׳שלאָפן קינדער, ס׳שלאָפט דאס ווייב,

ס׳לֵיגט דער פּויער אויף זיין אָרט;
ס׳ברומט דער שטורם; פֿלוצלונג הערט ער:
עמיץ קלאפּט אין פּענסטער דאָרט.

„ווער איז דאָרט!" — „עי, לאָז אריין מיך!" —
— „סאַרא צרה! זאָגט מיר, ווער?
וואָס-זשע בלאָנדזשעסטו, ווי קין?
ס׳טראָגט דער רוח דיך אהער!
כ׳האָב קיין צייט נישט! און אין שטוב איז
פּינסטער; ענג — אַ וואנט ביי וואַנט".
און ער עפּנט-אויף דעם פּענסטער
מיט דער פּויערער שווערער האַנט.

ס׳שווימט דורך וואָלקנס די לבנה —
וואָס-זשע? עמיץ נאַקעט שטייט;
ס׳שטרוימט פון באָרד אַראָפּ דאָס וואַסער,
און דער בליק איז שטאַר און טויט;
אלץ אין אים איז שטום און שרעקלעך,
ס׳הענגען גלייך די הענט אַראָפּ,
און אין קערפּער שטעקן קרעפטן,
זויגן, רייסן זיך נישט אָפּ.

און דערקענט האָט דאַן דער פּויער
יענעם גאַסט; ער טוט אַ מאַך
צו דאָס פּענסטער. — „גיי צום טייוול!"
האָט ער אויסגעמורמלט שוואך.
און אין שרעק האָט אים געפּיבערט,
ס׳איז אומזיסט געווען זיין מי,

אלץ געקלאפט האָט וועד אין טויער
און אין שויב ביז אינדערפרי.

ס׳גייט ארום אין פאָלק א מעשה:
מען דערציילט, אז יעדן יאָר
וואַרט דער אומגליקלעכער פויער
אויף זיין גאַסט, וואָס קומט אין וואָרן;
שוין פון פרי וועדט בייז דער וועטער,
ס׳טוט דער שטורעם זיך א הויב
און עס קלאַפט בייגאכט דער טויטער,
קלאפט אין טויער און אין שויב.

שדים

וו אָלקנס יאָגן, וואָלקנס דרייען;
ס׳לייכט בסתר און פאַרטראַכט
די לבנה אויף די שנייען;
כמאַרנער הימל, כמאַרנע נאַכט.
כ׳פאָר און פאָר אין פעלד אין ווייסן,
און דאָס גלעקל דין-דין-דין...
שרעקלעך, שרעקלעך ווערט אין פעלדער,
וועלכע ציען זיך ווויהין!

— עי, פאָר ווייטער, פורמאַן! — „כ׳קאָן נישט:
עס איז שווער אציגד די פערד;
ס׳קלעפט דער שטורעם מיר די אויגן;
און פאַרשנייט די גאַנצע ערד;
הרגע כאָטש, מען זעט קיין שפור נישט;
אַך, פאַרבלאָנדזשעט האָבן מיר!
ס׳פירט אַ שד אונז אין די פעלדער,
און ער דרייט אונז אָן אַ שיער!

„טו אַ קוק נאָר: אָט-אָ שפילט ער,
בלאָזט און שפייט מיר אומגעשטערט;
אָט-אָ שטויסט ער אין די גראָבנס
דעם צעוויילדעט-בייזן פערד;

דאָרטן איז ער ווי אַ וויאָרסט-זיי׳ך
שטום געשטאַנען נעבן מיר;
דאָ — אַ שטראַל געטאָן אין שוואַרצקייט,
און פאַרפאַלן באַלד אין איר.

וואָלקנס יאָגן, וואָלקנס טראָגן;
די לבנה, האַלב-פאַרמאכט,
האָט באַלויכט דעם שניי, וואָס שיט זיך,
כמאַרנער הימל, כמאַרנע נאַכט.
מער נישטאָ קיין קראַפט זיך דרייען;
ס׳שטומט דער גלעקל-קלאַנג אין רוים;
ס׳שטייט דער שליטן... איז א וואָלף דאָרט
צי אַן אָפּגעהאקטער בוים?״

ס׳כעסט דער שטורעם, ס׳ווייגט דער שטורעם;
און די פערד — זיי סאָפּען שנעל;
אָט-אָ טראָגט ער זיך אין ווייטן,
זיינע אויגן ברענען העל!
ס׳טראָגן ווידער זיך די פערד שוין;
און דאָס גלעקל דין-דין-דין...
כ׳זע — עס קלייבן-אויף זיך שדים
אין דעם ווייסן פעלד אהין.

לאנגע-לאנגע, עקלהאפטע,
אין לבנהדיקן גלאנץ,
ווי די בלעטער אין נאָוועמבער,
גייען שדים ווילד א טאַנץ...
ויפיל שדים! ווו זיי טרייבט מען?

און וואָס זינגען זיי מיט וויי?
צי באגראָבן זיי א שדלֿ?
חאָט ווער חתונה פון זיי?

וואָלקנס יאָגן, וואָלקנס דרייען,
ס׳לויכט בסתר שטילֿ-פּארטראכט
די לבנה אויף די שנייען;
כמאַרנער הימלֿ, כמארנע נאכט.
ס׳טראָגן שדים זיך נאָך שדים,
אין דער הויך אומענדלֿעך-שוואַרץ
זייער קלאָגנדיקעס ברומען
רייסט און צופּט אין מיר מיין הארץ...

ווינטער־אָוונט

ס׳מאַכט דער שטורעם שוואַרץ דעם הימל,
שנייען־זיילן דרייט אין ווינט;
אָט־אָ ברומט ער ווי א חיה,
אָט־אָ ווייזט ער ווי א קינד!

אין דעם אלטן שטרויען־דעכל
האָט ער שטיל א רויש געטאָן;
ווי א וואַנדערער פארשפעטיקט
אין דעם פענסטער קלאפט ער אָן.

ס׳איז אין אונזער אלטן שטיבל
פינסטער, טרויעריק ארום;
וואָס־זשע, אלטיטשקע דו מיינע,
זיצסט אליין ביים פענסטער שטום?

צי עס האָט דאָס שטורעם־ברומען
דיך געמאכט, מיין ליבסטע, מיד?
צי עס האָט דיך איינגעשלעפערט
פון דיין שפינדל־ראָד דאָס ליד?

לאָמיר אויסטרינקען, מיין פריינדין,
יוגנט־חברטע דו מיין!

טרינק פון צרות! גיב דאָס קריגל!
ס׳וועט דעם האַרצן פריילעך זיין!

זינג אַ ליד, ווי ס׳האָט אַ פויגל
חינטער ים פאַרבראַכט די טעג;
זינג אַ ליד מיר, ווי אַ מיידל
איז נאָך וואַסער פרי אַוועק!

ס׳מאַכט דער שטורעם שוואַרץ דעם חימל,
שנייען-זיילן דרייט אין ווינט;
אָט-אָ ברומט ער ווי אַ חיה,
אָט-אָ ווייגט ער ווי אַ קינד!

לאָמיר אויסטרינקען, מיין פריינדין,
יוגנט-חברטע דו מיין!
טרינק פון צרות! גיב דאָס קריגל!
ס׳וועט דעם האַרצן פריילעך זיין.

אַנטשאַר

אַין ווייטן מדבר, ווּיסט און קאַרג,
אויף היים צעגלײטע זאַמד און שטיינער,
שטייט ווי אַ וועכטער גרויזאַם שטאַרק
אַנטשאַר, אין וועלט אין גאַנצער אייגער.

די דורשטיק ערד, ווּאָס בלײבט נישט זאַט,
האָט אים אין צאָרן-טאָג געבוירן,
און האָט אין גרינס פון צווייג און בלאַט
און אין די ווּאַרצלען סם פאַרלוירן.

עס טריפט דער סם אַדורך זיין הויט,
בייטאָג צעשמעלצט ער זיך, צעקריכט ער,
און ווערט פאַרנאַכט פאַרגליווערט רויט,
ווי דורכזיכטיקער פּעך געדיכטער.

צו אים קיינמאָל קיין פויגל ציט,
קיין טיגער גייט; נור ווינט צעפלאַמטער
צו יענעם טויט-בוים אָפטמאָל פליט, —
און יאָגט צוריק, שוין אַ פאַרסמטער.

און טרעפט, א וואָלקן וועט בּאַטריפט
די שווער-געדיכטע זיינע בליטן, —

פון זיינע צווייגן פול מיט גיפט
דער רעגן טריפט אין זאַמד צעגליטן.

נור ס׳האָט אַ מענטש א מענטש אין וועג
געשיקט צום בוים מיט בליק מיט שטומען, —
ער איז געהאָרכזאַם באלד אַוועק,
און אין דערפרי מיט סם געקומען.

ער האָט געבראַכט דעם טויטן-גיפט
מיט אַלט-פארוועלקטע בלעטער אלטע,
און אויפן שטערן האָט געטריפט,
געשטרוימט דער שוויים אין כוואַליעס קאַלטע.

געבראכט, און האָט געלייגט זיך שלאַף
אין צעלט, מיט בלעטער-אויסגעשטיקטן,
און שטום געשטאָרבן איז דער שקלאַף
ביי פיס פון הערשער אומבאזיגטן.

און ס׳האָט דער מלך דאַן, באלויקט,
מיט גיפט באטריפט די טרייע פיילן,
און האָט פארוויסטונגען צושיקט
אין לענדער שכנישע אויף מיילן.

*

דער לעצטער וואָלקן

אָך, וואָלקן דו לעצטער פון שטורעם צעזייטן,
דו איינער נאָך טראָגסט זיך אין הימל אין בריטן!
דו איינער פֿאַרשפּרייטסט נאָך אַ שאָטן ארום,
דו איינער דעם טאָג אין אַ טרויער הילסט-אום!

נישט לאַנג האָסט דעם הימל דעם גאַנצן געפֿאַנגען,
און ס׳האָבן דיך בליצן געוויקלט ווי שלאַנגען,
און דו האָסט א דונער אַרויסגעלאָזט ווילד
די דורשט פון דער ערד מיטן רעגן געשטילט!

געגוג שוין, באַהאלט זיך! די צייט איז פארשוווּמען,
דער שטורעם אַוועק, ס׳זיינען פריש אלע בלומען;
און גלעטנדיק צערטלעך די בלעטלעך פון בוים,
פֿאַריאָגט דיך דערווינט פון דעם הימלישן רוים!

•

אליין ביים פענסטער פול מיט טרוימען,
דערפילט מיט אַ געהיימען שרעק,
געקוקט מיט אומרו אי דין רוימען,
ווו ס׳ליפט דער וועג דורך בערג אַוועק.

„כ׳בין דאָ!" — אַ פליסטער טוט איר שענסטער.
און זי, מיט ציטערניש דערפילט,
מאַכט-אויף אין שרעק געשווינד דעם פענסטער:
און די לבנה איז פאַרהילט...
אָ, גליקלעכער! — האָב איך געטרויערט, —
נור פרייד און שמחה וואַרט אויף דיר;
ווען וועט זיך שוין אין שטילן אָוונט
דער פענסטער עפענען אויך פאַר מיר?

*

דער פענסטער

וואָ איז די וועלט, די וועלט פון טרוימען?
די וועלט די אמתע איז לער!
גלייכגילטיק קוק איך אין די רוימען;
איך אָטעם נור מיט אומעט שווער.
אומזיסט אין זומער פליט אַנטקעגן
דער ליבלינג פון דעם פעלד און וואַלד
פון ווייטע שאָטנדיקע ברעגן,
און וויגט די פעלד-רויז יונג-צעשטראַלט.

אומזיסט לויכט-אויף דער בלויַ דער שפעטער
אין שטילן טונקל פון דער נאַכט,
צי אין דעם לייכטן וואָלקן-עטער
צעפלאַמט די זון זיך אין איר פראַכט,
צי שטאַרבט דער טאָג דער רויטער ווידער,
דער הימל טונקלט זיך צעגלייך,
און אין לבנה בלייכט אַ מידער
דער בוים ביים ברעג פון בלויען טייך.

נישט לאַנג, אין טונקלע אָוונט-שעהן
ווען די לבנה זיך געגליצט
האָט דורך דעם נעבל-רוים דעם בלויען, —
האָב איך דערזען: אַ מיידל זיצט

דער דיכטער

כּל-זמן עס פאָדערט נישט דעם דיכטער
צום הייליק קרבּן אַפּאָלאָן, —
אין וועלט פון טומל און פון זאָרגן
איז ער מיט זיינער זעל פאַרטאָן...

עס שווייגט זיין הייליק-ריינע לירע,
אַ שלאָף אַ קאַלטער דריקט אים שוער,
און צווישן אַלע ערדן-קינדער,
קאָן זיין, דער נישטיקסטער איז ער...

דאָך ווי ס׳דערגרייכט זיין פיינעם אויער
גאָטס וואָרט — דאַן פלאַטערט אויפעט שנעל
פונקט ווי אַן אויפגעוואַכטער אָדלער
אין אים זיין פרייַע דיכטער-זעל...

דאַן בענקט ער צווישן די תענוגים,
די רייד פון מענטשן מיידט ער אויס,
און בויגט נישט צו די פיס פון פאָלקס-גענץ
זיין קאָפּ, — ער איז דאַן שטאָלץ און גרויס...

ער לויפט אַוועק, אַ גרויזאַם-ווילדער,
דערפילט מיט אומרו און מיט קלאַנג,

צום ברעג פון ווייטע וויסטע כוואַליעס,
צום וואַלד, וואָס רוישט זיין שטיל געזאַנג...

אַראָפּ פון זין

אַראָפּ פון זין, — באַהיט מיך, גאָט!
שוין בעסער וואַנדערשטאָב און שפּאָט;
שוין בעסער הונגער, מי.
נישט וויל איך האָב מיין שכל האָלט,
נישט וויל איך וואָלט זיך נישט געוואָלט
מיט אים צעשיידן פרי.

אַך, וואָלט מען מיך געלאָזן פריי,
וואָלט איך אַוועק אין שטיפעריי
צום טונקלען וועלדער-רוים!
אין וואַנזין זינגען מיין געזאַנג,
און דאָרט פאַרגעסן זיך אויף לאַנג
אין כשופדיקן טרוים.

איך וואָלט געהאָרכט, ווי ס׳רוישט די וועל,
איך וואָלט געקוקט אין הימלען העל,
פון שטילן גליק דערפילט;
גלייך ווי אַ שטורעם פריי און שטאַרק,
וואָס גראָבט די פעלדער, טאָל און בארג,
וואָס ברעכט די וועלדער ווילד.

איז דאָך די צרה, וואָס דו וועסט

באַלד ווערן שרעקלעך, ווי די פּעסט;
מען מאַכט, מען שליסט דיך צו:
דו זיץ אין קייטן דאָרט און שווייג,
וו׳אַ חיה, רייצט מען דיך אין שטייג,
מען לאָזט דיר נישט צו רו.

און כ׳וועל נישט הערן אינדערנאַכט
קיין רויש פון וואַלד, וואָס ברומט פאַרטראַכט,
קיין נאַכטיגאַל-געזאַנג,
נור פון חברים דעם געשריי,
דעם וועכטערס קלאָות, און מיט זיי
דעם שווערן קייטן-קלאַנג.

דער חתן

דריי טעג געווען דעם כּוחרס קינד,
נאַטאַשע, ווו מאַרפאַלן;
ערשט אויף דער דריטער נאַכט אין שטוב
פול אַנגסט אַריינגעפאַלן;
די טאַטע-מאַמע שטייען-צו;
מען פאָרשט, מען לאָזט איר נישט צורו;
זי הערט זיי נישט, — דערשיטערט
די אָטעמט קוים און ציטערט.

די טאַטע-מאַמע טרויערן,
און פאָרשן, פול מיט באַנגען;
דאָך לאָזן זיי איר אָפּ לסוף,
די סודות נישט דערגאַנגען.
נאַטאַשעס אומעט גייט פאַרביי,
ווערט ראָז און פרייליך אויף דאָסניי,
מיט שוועסטער זעצט זי ווידער
ביים טויער זיך אַנידער.

אייגמאָל, זי זיצט ביים טויער דאָרט
מיט פריינדינס — האָט געטראָפן,
אַז אומדערוואַרטעט האָט פאַרביי
מיט רעש פאַרביגעלאָפן

אַ פּלינקע „טראָיקע" ברעוו און ווילד,
די פערד מיט טעפּיכער געהילט;
עס שטייט אַ יונג אינמיטן,
ס'יאָגט אַלעמען דער שליטן.

ער פּאָרט פּאַרביי און טוט אַ בליק,
נאַטאַשע האָט דערזען אים;
יאָגט-דורך ער ווי אַ שטורעם-ווינד —
דערפילט זי שרעק פאַר יענעם;
זי פּליט געשווינד אַהיים און שרייט:
„ער! ער! דערקענט! אָט דאָ נישט ווייט!
באמת, ער! אויף זיכער!
אָ, ראַטעוועט וואס גיכער!"

מען האָרכט פּאַרטרויערט, מ'שאָקלט שטיל
די קעפּ אין אַנגסט און שרעקן;
דער פּאָטער זאָגט: „מיין ליבעס קינד,
דו מוזט דיין סוד אַנטדעקן.
האָט אפשר דיך באַליידיקט ווער?
אָ, כאָטש אַ שפּור וויזן-אָן, נישט מער".
פּאַרגייט זי זיך אין יאָמער —
קיין לשון איז נישטא מער.

אויף מאָרגן איז די שדכנטע
צו זיי אין שטוב געקומען,
געריימט נאַטאַשן, שמוסן
מיטן פּאָטער גלייך געגומען:
„איך חאָב אַ פּוחר, סחורה — אירע;

דער יונג איז העלדיש-ברַאַוו אָן שיער,
אי שלאַנק, אי פלינק, איך קאָן אים
אַלס נישט קיין עזות-פנים.

„אי רייך, אי קלוג, און בוקט זיך נישט
פאַר קיינעם מיט הכנעה,
ער לעבט זיך ווי אַ פּריץ דאָרט,
אָן זאָרגן, פול הנאה;
דער פלה שיינקט ער, גלויבט עס מיר,
א פוקסן-פוטער, פערל-ציר,
גאָלד-רינגען, ווי דער סדר,
און זייד-און סאַמעט-קליידער".

„ר'האָט נעכטן זי ביים שטוב געזען,
ס'גענפעלט אים, בנאמנות;
נו, איז געמאַכט, און לאָמיר גיין
אין צערקווע מיט איקאָנעס!"
זי זיצט ביים קוכן דאָרט ביז שפעט,
און פירט איר שמועס, רעדט און רעדט;
די פלה רעדט קיין וואָרט נישט —
זי זעט פאַר זיך קיין אָרט נישט.

„כ'בין מסכים, זאָגט דער פאָטער דאַן;
איר קענט מיט מזל גיין שוין!
נאַטאַשינקע, צום חופה-שטאַנג —
געגנוג צו זיין אליין שוין.
קאָנסט אייביק דאָך קיין מיידל זיין,
און זינגען לידער פויגל-פיין, —

בוי-אויס דיין נעסט געשווינדער,
און האָדעווע זיך קינדער"!

נאַטאַשע שפּאַרט זיך איין אין וואַנט,
און ווילּ ווי עפּעס זאָגן, —
דאָך פּלוצלונג נעמט זי טרייסלען זיך,
נעמט לאַכן באַלד און קלאָגן.
ס'לויפט-צו די שדכנטע צעמישט,
טרינקט-אָן מיט וואַסער איר און פּרישט,
און גיסט אַלץ אויס, אָן-קשיות,
גלייך אויפן קאָפּ נאַטאַשעס.

עס קרעכצט אין טרויער דאָס געזינד.
נאַטאַשע קומט באַלד צו-זיך,
און זאָגט: „וואָס טאַטע-מאַמע הייסט,
דאָס טריי דערפילן מוז איך.
גייט, רופט דעם חתן צו דעם פּעסט,
באַקט אויסעט ברויט פּאַר אלע געסט,
זאָל זיין אויך מעד געדיכטער,
און רופט צום פּעסט דעם ריכטער!"

„גאַנץ ווילּ, נאַטאַשע, מלאך מיין!
כ'בין גרייט אַוועקצוגעבן
מיין לעבן דירן!" — און ס'גייט אַ פּעסט;
מען באַקט, מען קאָכט — אַ לעבן!
פון געסט, פון חשובים, אַ געמיש;
מען פּירט די פּלחשי צום טיש;

די פריינדינס זינגען, קלאָגן;
באַלד הערט מען שליטנס יאָגן.

דער חתן קומט — מען גייט צום טיש.
עס קלינגען, הילכן בעכער;
ס׳גייט רונד-אַרום די כּוסה אום;
עס וואַקסט דער רעש אַלץ העכער.

דער חתן: דאָך וואָס-זשע, ליבע פריינט, קאָן זיין,
וואָס אייגזאַם זיצט מיין כּלה פיין,
נישט טרינקט, נישט עסט, ווי אַלע?
וואס טרויערט דען מיין כּלה?״

די כּלה: „מיר האט געטרוימט, כ׳בין אין אַ וואַלד
א טיפן, פול סכנה,
געוועלן איז שפעטן; דורך וואָלקנס קאַלט
געשטראַלט האט די לבנה;
איך האב פארבלאָנדזשעט; נישט געוועלן
איז דאן קיין מענטש ארום צו זען,
נור סאָסנעס האָבן גרינע
געוויישט מיט שפיצן דינע.

„און פלוצלונג, גלייך ווי אויפן וואָר,
א שטיבל איך באגעגן.
כ׳גיי-צו; איך קלאַפּ — מען שווייגט; איך רוף —
קיין ענטפער קומט אַנטקעגן;
כ׳מאך-אויף די טיר; איך גיי אריין —
א ליכטל ברענט; איך זע ביים שיין —

גאָלד, זילבער, אלץ איז ציכטיק,
נגידיש אלץ און ליכטיק".

דער חתן: מיט וואָס-זשע, זאָג, איז שלעכט דיין טרוים?
באַשערט דיר רייך צו לעבן...

די כלה: וואַרט-אויף, מיין האַר, ס'איז נישט דער סוף.
דאָס זילבער, גאָלד, גצוועבן,
דאָס לייוונט, טעפיכער בסוד
און סאַמעט, זייד פון נאָווגאָראָד
באטראכט איך אלץ באזונדער,
פארגאַפט פון גרויסן וווּנדער.

נור אָט — געשריי און פערט-געיעג...
ס'פאָרט-צו ווער; ווי א וויכער
כ'פארמאַך די טיר, כ'באהאַלט זיך דאָרט
הינטער דעם אויוון גיכער.
כ'הער קולות פיל, איך הער א רוף...
עס קומען יונגען צוועלף ארויף
און טויבן-צאַרט און אייגל
א וווּנדער שייגעס מיידל.

דער עולם קומט, טוט זיך קיין נויג
ביים הייליק בילד אפילו,
זיי זעצן אלע זיך צום טיש
אין היטלען, אָן שום תפילה.
דער עלטסטער יונג — אויף ערשטן אָרט,
ביי רעכטער האַנט — דער יונגסטער דאָרט,

ביי לינקער – צאַרט און איידל
דאָס ווינדער שיינע מיידל.
געשריי, געלעכטער, לידער, רעש,
מען הוליעט, ווינען פליסן...

דער חתן: מיט וואָס-זשע, זאָג, איז שלעכט דיין טרוים?
וועסט, הייסט עס, שמחות וויסן.

די כלה: הער-אויס, מיין האַר, דעם סוף פון טרוים.
מען שפורט, רעשט, עס זידט דער שוים,
דער פעסט דער רוישיקער דויערט –
נור ס'מיידל זיצט פאַרטרויערט.

זי זיצט און שווייגט, נישט עסט, נישט טרינקט,
איר טרערן-שטראָם ווערט גרעסער;
זיין מעסער נעמט דער עלטסטער יינג,
פייפט-צו און שלייפט דעם מעסער.
ער רייסט זיין בליק פון איר נישט אָפּ,
און טוט אַ כאַפּ איר פאַרן צאָפּ:
דעם מערדערס האַנט די שלעכטע
האַקט-אָפּ איר האַנט איר רעכטע.

דער חתן זאָגט: „נו, דאָס איז גאָר
א בבא-מעשה גיכער!
נישט טרויער, ס'איז קיין בייזער טרוים,
נשמהניו, זיי זיכער".
זי קוקט אין פנים גלייך דעם יונג.
„פון ווצמעס האַנט-זשע איז דער רונג?"

שרייט פלוצלונג אויס די כלה, —
און ס׳שפרינגען-אויפעט אלע.

עס קייקלט זיך דער רונג און קלינגט;
דער חתן — בלייך, אָן כח;
די געסט — צעמישט, דער ריכטער שרייט:
„כאַפּט, בינדט אים, דעם רוצח!״
געשמידט דאַן ווערט ער אומגעריכט,
און ווערט געטויט דורך דעם געריכט.
נאַטאַשע ווערט באַרימט און גרויס!
אָן אונזער ליד איז אויס!

צו איר

עלווינע, ליבער פריינט! קום, גיב דיין האַנט אין ליידן!
איך וועל, רייס-איבער מיר מיין שווערן לעבנס-שלאָף!
זאָג, וועל איך דיך נאָך זען? צי ווען צו אונזער שיידן
נישט נעמען גאָר קיין סוף?

מיר וועלן זיך נישט זען — דו מיך, און איך עלווינען?
צי מיינע יוגנט-טעג אַן אייביק חשך פרעסט?
צי קיינמאָל דער פרימאָרגן וועט אונז נישט געפינען
אין ליבע-אָרעמס פעסט?

עלווינע! אָ פאַרוואָס קאָן איך דיך מער נישט דריקן,
פאַרוואָס-זשע נעם איך מער מיט פרייד דיך נישט אַרום?
פאַרוואָס קאָן איך אויף דיר נישט וועגדן באַגעג בליקן,
אין תאוה צאַפלען שטום?

אין שווייגנדיקן גליק, באַגייסטערט-הצלע פריידן
שטיל צוהערן דיין זיפץ, דיין זיסע מורמלערייַ,
אַנטשלאָפן נעבן דיר אין טונקל, און באַשיידן
דערוואַכן אויף דאָס נייַ?

•

וען כ׳בלאָנדזשע אום...

דען כ׳בלאָנדשע-אום אין רויש פון גאַסן,
צי כ׳גיי אין טעמפּל וען אַריין,
צי כ׳זיץ מיט וואַזיניקע יונגען —
דאַן וויגן מיך געדאַנקען איין.

איך זאָג: די יאָרן וועלן שווינדן,
און אַלע די, וואָס זענען דאָ,
וועלן אין אייביקייט אַוועקגיין
און ס׳איז שוין נאָענט וועמעס שעה...

וען כ׳זע אַ דעמב, אַן איינזאַם-אַלטן,
דאַן קלעפּר איך: זיידע פון דעם וואַלד!
פּונקט ווי אַצינד וועט נאָך מיין שטאַרבן
דאָ בליען מעכטיק מיין געשטאַלט!

און צערטל איך אַ קינד אַ ליבעס,
דאַן טראַכט איך שוין: אָ, זיי געזונט!
כ׳טרעט-אָפּ מיין אָרט — איך מוז איצט וועלן,
און דו — דו בליען וועסט אַצונד!

און יעדער טאָג און יעדע שטונדע
פון מיין מחשבה ווערט באַגלייט.

און כ׳פֿליִיס מיך צווישן זיי געפינען
דעם יאָרצייט פון מיין צוקונפטס-טויט —

וווּ וועט דעם טויט מיין מזל שיקן?
אין שלאַכט, אין וועג, אין כוואַליעס, וווּ?
און אפשר אין דעם טאָל דעם נאָנטן
געפינען וועט מיין קערפער רו?

כאָטש ס׳איז דעם אָטעמלאָזן קערפער
אַלץ אייגנס, וווּ ער באַגראָבן ווערט,
דאָך ווילט זיך מיר, אַז ער זאָל רוען
וואָס נענטער צו מיין היימאַטס-ערד...

און זאָל ביים טיר פון קאַלטן קבר
דאָס יונגע לעבן שפּילן זאַכט,
און די נאַטור גלייכגילטיק שיינען
זאָל מיט איר אייביק-נייער פּראַכט!...

דעם דיכטער

סאנעט

אָ, דיכטער! האַלט די פאָלקס-ליבע נישט טייער!
ס׳פאַרשווינדט דער רעש פון דעם התפעלותדיקן ליב!
עס משפט דיך דער נאַר, און ס׳לאַכט דער עולם טויב!
בלייב תמיד רויק-האַרט, בלייב זיך אַליין אַ טרייער

ביזט מלך — לעב אַליין; דיך פירט אַ וועג אַ פרייער
אַהין, ווּהין דיין שכל טוט זיך שטאָלץ אַ הויב,
פאַרפולקום פון געדאַנק דיין טריי-געליבטע טרויב,
און פאָדער נישט קיין לוין פאַר איידלען גבורה-פייער;

ער איז אין דיר; ביזט זעלבסט — דיין העכערעס געריכט;
פון אַלע שטרענגער שאַצסטו אָפּ דיין מי און פליכט.
ביסטו באַפרידיקט, קינסטלער אומבאַרוטער, טיפער!

באַפרידיקט? טאָ זאָל שעלטן גראָב דיך דער המון,
און דיין מזבח-פלאַם באַשפייען, און דיין קרוין,
ראַש ווּיגנדיק דיין דרייפוס פונקט ווי קינדער-שטיפער!

שפּאַנישער ראָמאַנס

דער נאַכט-זעפּיר
וויגט דעם עפּיר;
עס שוימט,
עס שטרוימט
גוואַדאַלקווויוויר.

ס׳שטייגט אַ גאָלדענע לבנה,
שאַ... גיטאַרע-קלאַנגען צאַרט...
ס׳חאָט אַ שפּאַניערין א יונגע
אָן באַלקאָן זיך אָנגעשפּאַרט...

דער נאַכט-זעפּיר
וויגט דעם עפּיר;
עס שוימט,
עס שטרוימט
גוואַדאַלקווויוויר.

וואַרף-אַראָפּעט דיין מאַנטיליע,
ווי דער הצלעה טאָג דערשיין!
דורך די אייזערנע פּאָרענטשן
שטעק דיין פּיסעלע אַריין!

דער נאַכט-זעפיר
וויגט דעם עפיר;
עס שוימט,
עס שטרוימט
גוואַלקווויוויר.

אַ ווינטער־מאָרגן

ס׳אַ פראַכט: פראָסט און זוניק הימל;
נאָך רוסטן, ליבער פריינט, אין דרימל,
שוין צייט, מיין שייגע, וואַך צו זיין!
מאַך־אויף די צאַרטע אויגן קלאָרע,
קעגן דער צפונדיק אַוראָרע
אַלס צפון־שטערן העל דערשיין!
געדענקסט פאַרנאַכט דעם שטורעמס קלאָגן,
אין הימל פלעגט דער נעבל יאָגן;
די לבנה, ווי אַ פלעק, האָט געל
דורך וואָלקנס פינסטערע געלויערט,
און דו געזעסן ביזט פאַרטרויערט, —
איצט טו אַ בליק אין פענסטער שנעל.
אונטער די בלויע הימלען ריינע
מיט טעפּיכער מיט פרעכטיק־שיינע
אין זון דער שניי ליכט העל און קאַלט;
אין וואַלד אין דורכזיכטיקן, שוואַרצן.
דורך פראָסט די גרינע סאָסנעס שטאַרצן,
און אונטערן אייז דאָס טייכל שטראַלט;
פון אַ בורשטין־שיין א פאַרפלייצטער
דער צימער ליכט; און אַ פאַרהייצטער,
דער אויוון קנאַקט — א פרייד־מוזיק!
ס׳איז אָנגענעם אויף די טאַפּטשאַנען...

פּלייכט אין שליטן הייסן שפּאַנען
דאָס ברוינע פערדל צום „קוליק"?
דורך מאָרגן-שנייען לאָמיר שוועבן,
און, ליבער פריינט, זיך איבערגעבן
דעם אומגעדולדיקן געיעג;
באַזוכן וויסטע, פוסטע פעלדער,
די, נאָך נישט לאַנג געדיכטע, וועלדער,
און אויך דעם טייער-ליבן ברעג. —

די וואַסער-נימפֿ

ביים סאַזעווקע אין וואַלד געדיכטן
האָט לאַנג א נזיר וועג געלעבט;
אין תּפילות, תּענית, שטרענגע פֿליכטן
האָט דאָרט זיין שטילע צייט געשוועבט.
עס פֿלעגט שוין גראָבן אין ערוואַרטן
א קבר זיך דער אלטער מאַן,
און אויפן טויט דעם לאַנג-געגאַרטן
ביי הייל׳קע בעטן פֿלעגט ער דאַן.

ר׳האָט אין אַ זומער-נאַכט א שטילע
ביים שוועל פון שטיבעלע מיט האַרץ
געמורמעלט שטיל א הייסע תּפילה;
דער וואַלד געוואָרן איז שוין שוואַרץ,
געשויכט א נעבל האָט אין דרימל,
ס׳האָט די לבנה זיך אין רו
געגליצט דורך וואָלקנדיקן הימל:
דער נזיר קוקט צום וואַסער צו...

ער קוקט און קוקט, ערפילט מיט שרעקן;
ער קאָן זיך זעלבסט איצט נישט פארשטיין...
ער זעט: דאָ נעמט די וועל זיך ווענקן,
און דאָ — ווי פריער רויק גיין...

און פֿלוצלונג, ווי אַ שאָטן לייכטער,
ווי ווייסער בערג-שניי, אָן אַ פֿלעק,
שטייגט-אויף אַ פרויען-גוף אַ פייכטער
און זעצט זיך שטום ביים ברעג אַוועק.

זי קוקט אויף דעם מאָנאַך, דעם זקן,
און קאַמט די פייכטע לאָקן-פּראַכט;
עס שטייט דער נזיר ווי צעשראָקן
און אירע שיינקייטן באַטראַכט.

זי ווינקט צו אים אין שטום באַגערן
און מיט איר קעפּל שאָקלט שנעל,
דאָ — ווי אַ פּאַלנדיקער שטערן
פּאַרשווינדט זי פֿלוצלונג אין דער וועל.

ער האָט די נאַכט שוין נישט געשלאָפֿן,
דעם טאָג אין תּפילות אַלץ פּאַרבראַכט:
און, פֿול מחשבות, פֿול מיט האָפֿן,
האָט ער געזען דער יונגפרויס פּראַכט.

דער וואַלד — געהיילט אין נאַכט אין מידער,
עס לויכט שוין די לבנה ריין;
און ביי דעם וואַסער זיצט שוין ווידער
דאָס צויבער-מיידל בלאַס און שיין...

נעמט ווינקען מיט איר קאָפּ איר שנעלן,
און שיקט אים לופט-קושן געשווינד;
זי שפּילט, און שפּריצט זיך מיט די וועלן,

און לאַכט, צעווייגט זיך ווי אַ קינד:
זי רופט, און צערטלעך זיפצט זי, ווינקט זי:
„מאָנאַך, מאָנאַך! צו מיר, צו מיר!"
נור באַלד אויפסניי אין וואַסער זינקט זי,
און שטיל ווערט ווידער ארום איר...

ס׳איז אויפן דריטן טאָג געזעסן
דער נזיר ביי דעם צויבער-ברעג,
ערוואַרט די שיינע שטראָם-פרינצעסין.
ביז ס׳הילט דער שאָטן בוים און שטעג...
ס׳לויכט לאַנג די זון אין הימלען בלויע,
און דער מאָנאַך — פאַרשוווּנדן וועג...
אין וואַסער נור אַ באָרד אַ גרויע
האָבן די יינגלעך ווּ געזען...

ציגיינער

אויף די וואַלד-באַדעקטע ברעגן,
וועָן די אָוונט-שטילקייט נייגט. —
קומט געזאַנג פון צעלט אַנטקעגן,
פייערס ווערן דאָרט צעלייגט.

שבט גליקלעכער, גוט מאָרגן!
איך דערקען דיין שייטער-וועלט:
כ׳וואָלט אַליין צומאָל אָן זאָרגן
טריי באַגלייטן דיין געצעלט!

ס׳וועלט מיט ערשטע מאָרגן-ליכטער
אייער פרייער שפּור פאַרווייט,
איר פאָרט-אָפּ — דאָך פון דעם דיכטער
ווערט איר מער שוין נישט באַגלייט!

ר׳האָט געטוישט דאָס וואַנדער-נאַכטן
און די אַלטע שטיפעריי
אויף דעם דאָרף דעם צאַרט-פאַרטראַכטן
אוך די שטוב-שטילקייט געטריי!

•

דער דאָן

שטראַלנדיק אין פעלדער ברייטע,
שטרוימט ער פריי!... וואָס מאַכסטו, דאָן!
פון די זין די ווייט-צעזייטע
נעם מיין טרייען גרוס איצט אָן...

ווי אַ ברודער, רום-געוואַקסן,
קען אַ יעדער טייך דעם דאָן;
פון דעם פּרת און פון אַראַקסן
נעם מיין טרייען גרוס איצט אָן.

פון געיעג מיד אומגעהייער,
פילנדיק די היימאַטס-ערד,
פרישע כוואַליעס אַרפאַטשייער
טרינקען שוין די דאָנער פערד.

גרייט-זשע אָן, מיין דאָן מיין טרייער
פאַר די רייטער בראַוו און פריי
זאַכט צעשוימטן, פול מיט פייער,
פון די ווינגערטנער געטריי!

דעליבאַש

דינטער בערגער — שאָסן קנאַקן;
ביידע לאַגערס פול מיט רעשט;
אויפן באַרג פאַר די קאָזאַקן
פאָרט דער רויטער דעליבאַש.

דעליבאַש, גישט קריך אין לאַווע!
האָב רחמנות אויף דיין גליק;
באַלד אַ סוף — צו קונצן בראַווע,
פאַלסט אַרויפעט אויפן שטיק.

קאָזאַק, הער, זאָלסט זיך גישט ווארפן!
פון די שולטער האַקט דיר אָפּ
מיט זיין קרומען שוועד און שארפן
דעליבאַש דיין בראַוון קאָפּ.

מ׳יאָגט, מען שרייט אין שטויבן דיקע...
קוקט נור אָנעט דעם גאַלאָפּ!...
דעליבאַש איז אויף דער פיקע.
און דער קאָזאַק אָן אַ קאָפּ.

*

„דו" און „איר"

דאָס פּוסטע „איר" מיט האַרצ'קן „דו"
האָט, על-פּי-טעות, זי פּאַרביטן, —
דערוועקט אין זעל פּאַרליבטערס רו
פון טרוימען גליקלעכע די בליטן.

איך שטיי פּאַר איר פּאַרחלומט-טריב;
איך קוק אויף איר פּאַרגאַפּט, פּאַרוווּנדערט;
און כ'זאָג: ווי ליב א י ר זענט אַצונדערט!
און כ'קלאַר: ווי הייס איך האָב ד י ך ליב!

דאָס עכּאָ

דערען ס׳ברומט די חיה אין דעם וואַלד,
דער האָרן הילכט, דער דונער קנאַלט,
א מיידל־ליד ביי בערגער שאַלט, —
אויף יעדן קלאַנג
אין פוסטער לופט געבוירסטו באַלד
א ווידערקלאַנג.

דו הערסט זיך צו צום דונער־קלאַנג,
צום שטורעם־קול, צום ים־געדראַנג,
צום רוף פון פאַסטוכערס געזאַנג, —
(— — — — — — — — — — —)
דאָך דו באַקומסט קיין ווידערקלאַנג...
ווי דו, פּאָעט!

כ׳האָלט דאָ אינעזיליע...

Inesilla! Jam here.
Barry Cornwall.

כ׳האָלט דאָ, אינעזיליע,
ביים פענסטער די וואַכט.
פאַרהילט איז סעוויליע
אין שלאָף און אין נאַכט!

דער פלאַשץ רוט אויף מיר,
מיט שווערד און גיטאַרע
דאָ שטיי איך פאַר דיר!

דו שלאָפסט? — כ׳וועל דיך לאָקן
מיט לידער! און ווערט
ערוואַכט נור דיין זקן —
באָלד טויט אים מיין שווערד!

ביים פענסטער הענג שטיל דאָ
די זיידענע שטריק...
וואָס צעגערסטו? ווייל דאָ
ווער רויבן מיין גליק?

איך האָלט, אינעזיליע,
ביים פענסטער די וואַכט!

פֿאַרהילט איז סעוויליע
אין שלאָף און אין נאַכט!

פאַרשווערונג

אָ, אויב ס׳איז אמת, אַז ביינאַכט,
בשעת די לעבעדיקע שלאָפן
און לבנה-שטראַלן שלייכן זאַכט
אויף די מצבות; אויב נור אָפּן,
באמת, ווערן פּוסט און לער
די קבֿרים נאַכטיקע און שטילע, —
רוף איך דעם שאָטן פון לעאילע:
צו מיר, מיין פריינט, אַהער, אַהער!

געליבטער שאָטן, אָ, ערשיין,
אַזאַ ווי דאַן, פאַרן צעשיידן,
אי בלאַס, אי קאַלט ווי ווינטער-שיין,
צוקרימט אין קראַמף פון לעצטע ליידן.
קום, ווי אַ שטערן, לויט באַגער,
ווי לייכטער ווינט, ווי אָפּקלאַנג מילדער, —
צי ווי אַ גייסט, אַ שרעקלעך-ווילדער, —
מיר איז אַלצאייגנס: אַהער, אַהער!

איך רוף דיך, ליבסטע, נישט כדי
צו מוסרן אַצינדערט יצנעם,
ווער ס׳האָט מיין פריינט געטויט, און — וויי —
אויך נישט דערגיין דעם סוד פון גיהנם;

נישט ווייל דער ספק פייניקט שווער
מיך אָפט... נור, פול מיט בענקשאַפט טריבע,
וויל איך דיר זאָגן פון מיין ליבע,
כ׳בין דיינער נאָך. אַהער! אַהער!

דער טאַליסמאַן

ווּ די כוואַליעס שפּריצן, פליסן
אויף די פעלזן וויסט און קאַלט,
ווּ אין אָוונט-טונקל זיסן
די לבנה וואַרמער שטראַלט,
ווּ אין האַרעם, פול גענוסן,
זאָרגלאָז לעבט דער מוזעלמאַן;
האָט אַ צויבערין, אין קוסן,
מיר געשענקט אַ טאַליסמאַן. —

האָט געזאָגט מיר: „פון סכנה
היט מיין טרייען טאַליסמאַן. —
ס'איז פון ליבע אַ מתנה,
ס'איז אַ כשוף דאָ פאַראַן.
קומט די קרענק, דער טויט, אַ פייער,
אַ געוויטער, שטורעם — דאַן
אָ, נישט ראַטעווען, מיין טרייער,
וועט דיין קאָפּ דער טאַליסמאַן;

ר'וועט נישט שענקען מער און מערער
מזרח-אוצרות אָן אַ שיער,
פון מחמדן די פאַרערער
נישט באַזיגן וועט ער דיר;

בײַנקסטו נאָך אַ חברס אָרעם,
פון די פּרעמדע לענדער דאַן
גלײַך אין צפון פון דעם דרום
טראָגט דיך נישט מיין טאַליסמאַן...

דאָך ווען אויגן – דורך אַ סבֿה –
פאַנגען דיך מיט צביעות-פּראַכט,
צי ווען לײַכן גאָר אָן ליבע
וועלן קושן דיך ביינאַכט:
פון פאַרבּרעכערישע טאַטן,
און פון האַרצנס וווּנדן דאַן
פון פאַרגעסן און פאַרראַטן
דיך באַשיצט מיין טאַליסמאַן.

דער מלאָך

א מלאָך צאַרט, דעם קאָפּ געבויגן,
האָט ביים גן-עדן-טיר געשטראַלט;
איבער דעם גיהנם-תהום געפלויגן
איז דאַן דער דעמאָן פינסטער-קאַלט.

דער גייסט פון ספקות און פארגייענען
געקוקט האָט אויפן מלאָך ווילד, —
און האָט דעם אומשולד-פלאַם דעם ריינעם
צום ערשטן מאָל אין האַרץ דערפילט.

„פאַרציי, איך זע דיין בילד דיין בלאַסן,
ס׳לויכט נישט בחנם מיר דיין פראַכט:
נישט אַלץ פלעג איך אין וועלט פאַרהאַסן,
נישט אַלץ האָב איך אין וועלט פאַראַכט!"

די נאַכטיגאַל

אין שטיל פּרילינגס-סאָד, אין טונקלקייט פון נאַכט,
זינגט אויף דער מזרח-רויז די נאַכטיגאַל פאַרטראַכט,
דאָך פילט נישט, הערט נישט דעם געזאַנג דאָס ליבע בלימל,
און ביים פאַרליבטן הימן וויגט זי זיך אין דרימל.

אַזוי זינגסטו דיין ליד, פאַר איר דער קאַלטער פּראַכט, —
וואָס ווילסטו דאָ דערגרייכן, דיכטער, אָ, באַטראַכט?
זי הערט נישט, פילט נישט גאָר, ווי ס'וואָלט איר דאָ פאַר-
בלענדט ווער;
דו קוקסט אויף איר — זי בליט, דו רופסט — נישטאָ קיין ענטפער.

דאָס באַכוס־לִיד

וואָס שווייגט דען פון שמחה דער קול?
שאַלט, באַכוס־געזאַנגען, אין פריידן!
עס לעבן די צערטלעכע מיידן
און ווייבער, וואָס האָבן געליבט אונז צומאָל!
גיסט פולער די כּוסות ביים זינגען!
אויפן הילכיקן גרונד
אין ווין וואַרפט אַצונד
די ליבע, די טייערע רינגען!
די כּוסות הויבט־אויף, איינס צום צווייטן דערנעבן!
עס לעבן די מוזעס, דער שכל זאָל לעבן!
דו, זון, אָ דו הייליקע, גלי!
ווי בלייך אָט דאָס לעמפּעלע פינקעלט
ביים זון־אויפגאַנג העל אין דער פרי, —
אַזוי ווערט די חכמה די פאַלשע פאַרטונקלט
אין אייביקן שכל פון פראַכט.
זאָל לעבן די זון, און זאָל שווינדן די נאַכט!

•

דאָרידע

ס׳גייפעלן מיר דאָרידעס לאָקן גאָלדנשיינע,
איר בלאַס געזיכט און אירע בלויע אויגן ריינע,
דעם פעסט האָב איך פאַרלאָזן נעכטן אין דער נאַכט,
געטרונקען אין איר אָרעם צאַרטע ליבע-פראַכט;
עס האָבן זיך געטוישט באַגייסטערונגען שנעלע,
געלעשט זיך און צעפלאַמט האָבן פאַרלאַנגען העלע...
כ׳פלעג שיער צוגיין; דאָך אין דעם טונקל ווען-נישט-ווען
פלעג איך גאָר אַנדרע ליבע שטריכן דאַמאָלס זען,
איך בין געווען פול מיט סודותדיקן טרויער,
און פרעמדן נאָמען אַלץ געמורמלט אין באַדויער.

*

דער וואָגן פון לעבן

כּאָטש ס׳איז צומאָל גאַנץ שווער זיין משא,
דאָך לויפט דער וואָגן לייכט אין וועג;
די גראָע צייט, דער בעל־עגלה,
גייט פון דער קעלנע נישט אַוועק.

מיר טרייבן אָנעט מיט דעם פּורמאַן
בשעת מיר זעצן זיך, פאַרטאָג;
פאַראַכטנדיק די איידלע פוילקייט,
מיר שרייען: שמייס, און שנעלער יאָג!

בייטאָג שוין פעלט דער מוט דער אַלטער, —
ס׳צעטרייסלט שטאַרק אונז, און דערפאַר
אונז שרעקט אַ יעדער באַרג און גראָבן...
מיר שרייען: שטילער פּאָר, דו נאַר!

ווי פריער קייקלט זיך דער וואָגן.
מיר ווערן צוגעוויינט פאַרנאַכט,
ביז צום דעם נאַכטלעגער מיר דרימלען,
און ס׳טרייבט די צייט מיט בייזער מאַכט.

דער פאַרברענטער בריוו

אַדיע, מיין ליבע-בריוו, אַדיע! זי האָט באַפוילן...
כ׳האָב לאַנג געצעגערט, נישט געוואָלט די האַנט אויף קוילן
מיין אַלדאָס פרייד פארברענען, וואָס פלעגט רעגן טיף!...
געבוג, עס קומט די שעה: אָ, ברען, דו ליבעס-בריוו!

איך בין שוין גרייט; און טויב אַצונדערט איז מיין זעלע.
דעם בויגן שלינגען-איין די פלאַמען דורשטיק-שנעלע.
אַ רגע!... פלאַמען-אויף... זיי ברענען... לייכטער רויך
דרייט, און פאַרלירט מיט מיין געבעט זיך וי א הויך.

דער טרייער זיגל-רינג פאַרלירט שוין באַלד זיין צייכן,
כ׳הער קאָכן, שמעלצן זיך דעם טריפוואַקס שוין, דעם ווייכן...
אָ, גאָט! עס איז געשען! ס׳דרייט-אויף זיך דאס פאַפיר;
אויף לייכטן אַש די טיירע ברעקלעך אָן אַ שיר.

קוים בלייכן... ס׳פרעסט-זיך-אויף מיין ברוסט... אָ, אַש, דו ליבער,
מיין אָרמע טרייסט אין שווערער מזל-נאַכט, אין טריבער,
פאַרבלייב אויף אייביק אויף מיין טרויער-ברוסט מיט מיר...

דער שטורעם

אויפן פעלז אַ יונגפרוי שטייט פאַרטראכט,
איבער דעם ים, אין ווייסע קלייַדער,
עס ברויזט דער ים אין שטורעם־נאכט,
און שפילט זיך מיט דעם ברעג כסדר.

ס׳באלויכט איר אָפּט דער בלייך געשווינד
מיט ליכטיק־רויטן אָפּשיין זיינעם,
און ס׳קלאַפּט זיך ראַש און ספליט דער ווינט
מיט איר געוואַנד דעם לופטיק־פיינעם.

ס׳איז שיין דער ים אין שטורעם־נאַכט,
דער כמאַרנער רוים, דער בלייך דער גיכער;
דאָך שענער איז דער יונגפרויס פּראַכט
פון כוואַליעס, חימל און פון וויכער.

נישט זינג

ב'שט זינג, אָ, שיינעס קינד, מיר באַנג
קיין טרויעריקע גרויזיען־לידער:
אַן אַנדער וועלט דערמאָנט דער קלאַנג,
און ווייטע ברעגן זע איך ווידער.

דיין אכזר־זינגען שאַפט מיר פיין,
דאָס לאַנד דאָס ווייטע — נישט דערמאָן אים!
אַ סטעפּ, אַ נאַכט, לבנה־שיין,
אַ ווייטער בלאַסער מיידל־פנים!...

אַך, איך פאַרגעס ביי דיין געשטאַלט
פון ליבן גייסט די ווייטע גלידער;
דאָך הייבסטו זינגען אָן — און באַלד
זיי אין זכרון זע איך ווידער.

נישט זינג, אָ שיינעס קינד, מיר באַנג
קיין טרויעריקע גרויזיען־לידער:
אַן אַנדער וועלט דערמאָנט דער קלאַנג,
און ווייטע ברעגן זע איך ווידער.

*

די בלום

א דופטלאָז, פֿאַרוועלקטע, שטאַרע,
פֿאַרגעסטן ליגט אין בוך אַ בלום;
און מאָדנע טרוימען ווונדערבאַרע
מיין זעלע נעמען באַלד אַרום:

ווען האָטס געבליט? אין וועלכע לענדער?
צי לאַנג? פון וועם איז זי געפליקט?
פון אַ באַקאָנטער האַנט, פון פרעמדער?
צוואָס אין בוך זי איינזאַם ליגט?

צום אָנדענקען פון צאַרטער ליבע,
צי פון צעשיידונגס-פיין, וואָס קוועלט;
צי פון שפּאַציר-גענג אייַנזאַם-טריבע
אין וואַלד-שאָטן, אין שטיל פעלד?

לעבט יענער נאָך, לעבט יענע צאַרטע?
ווו האַלדזן זיי זיך איצט אַרום?
צי זיינען זיי פֿאַרוועלקט, פֿאַרדאַרטע,
אָט ווי די אומבאַקאַנטע בלום?

*

קאָוקאַז

קאָוקאַז ליגט צו פוסנס מיר. כ׳שטיי ווי אין טרוים
ביים ראַנד פון דעם שפּוּנ, הויך איבער די שנייען:
ס׳דערהויבט זיך אַן אָדלער ווייט-ווייט, און נעמט דרייען
אויף איין הויך מיט מיר גאַנץ באַוועגלאָז אין רוים.
דאָ זע איך ווי ס׳ווערן געבוירן די קוואַלן,
און ערשטע באַוועגונג פון פעלזיקע וואַלן.

בּאַרוט אונטער מיר גייען וואָלקנס; אין קאָך
ראַש פאַלן דורך זיי וואַסערפאַלן און ברומען;
און אונטן די פּצלזן די נאַקעטע שטומען;
דאָרט טיף — קוסטעס טרוקענע, מאָגערער מאָך;
און ווייטער — שוין ווצלדלעך, און גרינע געצעלטן,
דאָרט טרעפט מען שוין פויגל און הירשן נישט זעלטן

דאָרט — ציען זיך מענטשלעכע נעסטן אַוועק,
און ס׳קריכן דורך תבואות די שעפסן שוין מונטער,
דער פאַסטוך צום פריילעכן טאָל גייט אַרונטער,
ווו ס׳טראָגט זיך אַראָמוע אין שאָטנס פון ברעג
און אָפטמאָל באַהאַלט זיך אַן אָרעמער רייטער,
ווו ס׳הוליעט דער טערעק דער ווילדער, פאַרשייטערנ;

ער וואָיעט און שפּילט, ווי א חיה צערעגט,

וואָס קוקט אויף איר רויב פון דעם שטייג פון דעם וויסטן,
און קלאַפּט זיך אָן ברעג מיט אַ האַס אַן אומזיסטן,
מיט הונגריקע כוואַליעס די פעלזן באַלעקט...
אומזיסט! נישט קיין רויב, נישט קיין טרייסט פאַר די בליקן:
גור... שווייגנדע פעלזן אים פרעסן און דריקן.

צוליב דיין היים

צוליב דיין ווייטער היים און ליבער
האָסט דו פֿאַרלאָזט דעם פרעמדן לאַנד;
כ׳האָב אין דער טרויער-שעה דער טריבער
פֿאַר דיר געיאָמערט נאָכאַנאַנד.
מיין קאַלטע האַנט ווילּ דיך אין ליידן
מאַרהאַלטן; ס׳בעט זיך שטילּ מיין טרער —
עס זאָלּ דער שרעקלעך פֿיין פון שיידן
זיך ציען, דויערן וואָס מער.

פון קוש פון ביטערן און ליבן
רייסט-אָפֿ די ליפּן אויף-דער-גיך;
דו האָסט פון גלות-לאַנד פון טריבן
אין ווייטן לאַנד געברופן מיך.
„בייַם ווידערזען, מיט פרישע קרעפטן,
וווּ ס׳איז דער הימלּ בלוי און פריי,
ביי פֿאַלמען וועלן מיר באַהעפטן
די ליבע-קושן אויף דאָסניי!״

נור דאָרטן, ווייַ, וווּ ס׳לויכטן הימלען,
און ציען בלוי זיך, אָן אַ סוף,
וווּ אונטער פּעזן כוואַליעס דרימלען,
דאָרט שלאָפֿסטו שוין אין לעצטן שלאָף.

פֿאַרשווינדן לאַנג דיין פּראַכט און ווונדן
אין טיפֿן קבר, און — אָ וויי —
ס׳איז אויך דער ליבע-קוש פֿאַרשווינדן...
נור כ׳וואַרט אויף אים: איצט איז דיין ריי!...

דער פעלזן־וואַל

מיט רעש ביי פעלזן פינסטער־קאַלט
דער וואַל דער שוימיקער צעפאַלט,
און ס׳שרייען אָדלערס מיט אַ גוואַלט
ביים וועלדער־ברום;
דורך נעבל קוקן ווייס־צעשטראַלט
די בערג אַרום.

אָט רייסט זיך אָפּ אַ פעלזן־וואַל,
און פאַלט אַראָפּ מיט שווערן קנאַל,
די בערגער־שפּאַלטן מיט זיין פאַל
פאַרצוימט ער ראַש,
דעם מעכטיק־פרייען טערעק־וואַל
שטעלט־אָפּ אין רעש

און פלוצלונג — מיד, מיט רו דערפילט,
דער טערעק ווערט דערווייל געשטילט;
באַלד צאָרנט ער אויפסניי און בריילט,
ברעכט־דורך אַ וועג,
און ער פאַרפלייצט משוגע־ווילד
זיין אייגן ברעג.

אוּן לאַנג דאָרט רוט דער פעלזן־צוים

פֿאַרפֿרוירן-קאַלט איבער דעם תהום,
ס׳לויפט אונטער אים דער בייזער שטרום,
און שטויבלעכווייז
באַטויט מיט רוישנדיקן שוים
די סטעלע אייז.

ס׳איז דאָרט אַ וועג געמאַכט אַמאָל —
דאָרט, יאָגט אַ פערד, אַן אָקס מיט צוג,
עס פירט אַ סוחר דאָרט צו מאָל
זיין קרעמל צינד,
וו ס׳טראָגט-זיך אומעט נור עאָל,
דער גאָט פון ווינט.

א מעשה לע ווען זיבן גבורים
און א טויטער בת־מלכה

ס׳האָט דער מלך זיך צעזעגנט,
זיך געלאָזט אין ווייטער געגנט,
און די מלכה, שיין און צאַרט,
זיצט ביים פענסטער אַליין און וואַרט.
וואַרט און וואַרט פון פרי ביז מאָרגן,
קוקט אין פעלד אריין פול זאָרגן,
קוקט דורך ס׳פענסטער אויפן שניי,
ביז די אויגן טוען ווי.
זיצט און וואַרט אַליין אין יסורים,
און זי זעט נאָר: ס׳דרייט דער שטורעם,
ס׳פאַלט דער שניי און פאַלט און פאַלט,
און די ערד איז ווייס צעשטראַלט.
ניין חדשים שנעל פאַרגייען,
און זי וואַרט נאָך אַליין אין ווייטן,
און ס׳האָט גאָט אין ווינטער-נאַכט
איר אַ טעכטערל געבראַכט.
ס׳קומט אויף מאָרגן דער געגאַרטנער
ליבער גאַסט, דער לאַנג ערוואַרטער
פון דעם ווייטן, ווייטן קאַנט
קומט ער אָנגעט אין זיין לאַנד.
האָט די קיניגין דערזען אים,
און אין אויגנבליק אין יענעם

איז זי, שוואַך און קראַנקערהייט,
באַלד געשטאָרבן פאַר גרויס פרייד

ס׳קאָן דעם מלך טרייסטן קיינער;
דאָך איז זינדיק יעדער אייגער:
ס׳גייט דער יאָר אַוועקעט טריי,
האָט ער חתונה אויפסניי.
ס׳איז דאָס נייע יונגע ווייבל
שיין און צערטלעך ווי אַ טייבל,
הויך און ווייס און בויגיק-שלאַנק,
פול מיט שכל און געדאַנק;
נאָר ס׳איז פול מיט שטאָלץ געוועזן
און מיט אייפערזוכט איר וועזן.
און באַקומען האָט זי דאָן
אַ קליין שפיגל אין נדן;
שווער דעם סוד געווען באַשיידן;
ס׳האָט געקאָנט דער שפיגל ריידן.
און געווען מיט אים אַליין
איז זי גוטמוטיק און שיין;
פלעגט זיך וויצלען, פול מיט פריידן,
און אזוי צום שפיגל ריידן:
„שפיגל, שפיגעלע, פאַרטרוי
מיר דעם אמת גאַנץ געניי —
איז פאַראַן חוץ מיר נאָך אייגע
אזא ווייסע, אזא שיינע?"
און דער שפיגל נטפערט איר:
„יאָ, דער אמת איז ביי דיר;
ס׳איז נישטאָ חוץ דיר נאָך אייגע

אַזאַ ווייסע, אַזאַ שיינע!״
און די מלכּה טוט אַ לאַך,
מיט די פּלייצעס טוט אַ מאַך,
מיט די אויגן ווינקט צום טאַקט זי,
און מיט אירע פּינגער קנאַקט זי,
און זי דרייט זיך אויס און איין,
קוקט אין שפּיגעלע אריין.
נאָר די יאָרן טוען פּליען:
די בת-מלכּה טוט זיך בליען,
אַלץ געוואַקסן יונג און שיין
און צעבליט זיך פול מיט חן;
ווייסער פּנים, שוואַרצע ברעמען,
און אַ צנועה — פּלעגט זיך שעמען.
און פּאַרליבט אין פּראַכט דעם קינדס
חאָט אלישע זיך, דער פּרינץ.
ס׳קומט דער שדכן; ס׳פּרייט דעם פּאָטערן
אַ נדן פּאַר איר שוין האָט ער:
הונדערט פערציק שלעסער ווו,
זיבן מסחר-שטעט דערצו.

אויף דעם קנס-מאָל האט געגרייט זיך
דאַן די מלכּה, אַלץ געקליידט זיך,
קוקט אין שפּיגעלע צומאָל,
און עס קלינגט איר ליבער קול:
„זאָג, פּאַראַן נאָך ערגעץ איינע
אַזאַ ווייסע, אַזאַ שיינע?״
און דער שפּיגל ענטפערט איר:
„יאָ, דאָך מוז איך זאָגן דיר —

די בת-מלכה, אונזער כלה,
„זי איז פרעכטיקער ווי אלע".
טוט די מלכה זיך אַ קאָך,
מיט איר הענטל טוט אַ פאָך,
פאַטשט דעם שפיגל אָן אַ ביסל,
טוט אַ טופּע מיטן פיסל!...
„אַך, דו חוצפהדיקע גלאָז,
טוסט צולהכעיס מיר, צי וואָס?!
קאָן זי דען צו מיר זיך גלייכן?
נאָר מיין כּעס וועט זי נישט ווייכן!
הערסט, אַ נייע שיינהייט גאָר!
נישט אומזיסט דאך איז זי קלאָר:
ס'פלעגט איר מאַמע, פול מיט ווייטן,
קוקן שטענדיק אויף די שנייטן!
אָבער זאָג, איך פרעג ביי דיר:
קאָן זי שענער זיין פון מיר?
קאָן איר שיינקייט העלער גלאַנצן?
גיי אַדורך דעם לאַנד דעם גאַנצן —
קיינער גלייכט זיך נישט צו מיר".
און דער שפיגל ענטפערט איר:
„אָבער דאך איז אונזער כלה
קלאָרער פרעכטיקער פון אלע".
ס'העלפט קיין זאַך נישט. און זי נעמט
שנעל איר שפיגל און פאַרקלעמט
היגטער באַנק פארוואַרפן פרווט זי,
און איר דינסט די טרייע רופט זי
איינס און צוויי — און אויפדער שטעל
גיט אַרויס זי אַ באַפעל:

די בת-מלכה ווייט פֿאַרשיקן
אין אַ וואַלד און פּעסט פֿאַרשטריקן;
ס׳וועט אין שנייען און אין אייז
זיין פֿאַר וועלף א גוטע שפּייז.

אַך, צי קאָן מען זיך דאָ קלינגן,
מיט דער קיניגן זיך קריגן?
ס׳פֿאלגט דאס דינסט-מיידל און באַלד
די בת-מלכה שלעפּט אין וואַלד,
שלעפּט אַוועק אין ווייטסטע עקן.
די בת-מלכה נעמט זיך שרעקן
און זי בעט זיך: „ליבעס קינד,
זאג, אין וואס באַשטייט מיין זינד?
כ׳בעט דיך, גוטע, זאלסט מיך שוינען!
וועט מען מיך אלס מלכה קרוינען —
גיב איך דיר דאָן א געשאנק".
יענע, ליבנדיק זי לאנג,
האט געשענקט איר דאָן די פרייהייט,
און א זאג געטאן מיט טרייהייט:
„האב קיין צער ניט, מעגסט זיך גיין!"
און אוועק א היים אליין.
פרעגט די מלכה: „נישט פֿארגעסן
האסט פֿארשיקן די פּרינצעסין?"
„דארטן שטייט זי אין דעם וואַלד",
ענטפֿערט אפּ דאס מיידל באַלד:
„פּעסט פֿארשטריקט, קיין האנט קיין פּרייע;
וועט איר אנטרעפֿן א חיה,
וועט עס לינדערן איר פּיין —

ס׳וועט צו שטארבן גוינגער זיין״.

און עס טוט א בשורה שאלן:
די בת-מלכה איז פארפאלן!
ס׳בענקט דער מלך שטאַרק נאָך איר;
און אלישע, אָן אַ שיער
דאַוונענדיק פון כלהס וועגן,
לאָזט זיך באַלד אין ווייטע וועגן,
לאָזט זיך אויפזוכן זיין קרוין —
זיין געליבטע, יונג און שיין.

נאָר פון איינזאַמקייט געפאַנגען,
איז זיין כלה זיך געגאַנגען
אָן אַ ציל און אָן אַ מאָס —
ביז דערזען האָט זי אַ שלאָס.
בילן האָט אַ הונט גענומען,
נאָר געאיילט זיך באַלד אַנטשטומען;
אין דעם טויער גייט זי אום —
אויפן הויף איז שטיל און שטום.
ס׳לעקט דער הונט זי, נעמט זיך פרעסן,
און עס איילט זיך די פרינצעסין,
לויפט אַרויפצט צו דער טיר,
און זי טוט אַ קלאַפּ אין איר.
און די טיר פון שלאָס צעשפּאַלט זיך,
און אַ חדרל צעשטראַלט זיך,
און עס שטייען אין דער לענג
טעפּיך-אויסגעבעטע בענק,
און אַ טיש פון דעמב געשניצטער,

און אַן אויוון שיין געקריצטער.
זעט דאָס מיידל: פרום און גוט
לעבן מענטשן דאָ באַרוט;
גוט וועט זיין איר ביי די שכנים
נאָר דערווייל זעט מען קיינעם.
גייט זי דורך דאָס גאַנצע הויז,
קלייבט אַלץ צו און צירט אַלץ אויס.
ביי אַ ליכטעלע אַ העלער
הייצט זי אויס דעם אויוון שנעלער,
קריכט אַרויף מיט אַ געבעט
אויפן אויסגעבעטן בעט.

ס׳קומט די מיטאָג-שעה אַלץ נעענטער,
ס׳חילכט אַ רעש אַן אומבאַקענטער:
זיבן יונגען שטאַרק און שיין
קומען אין דעם שלאָס צוגיין.
זאָגט דער עלטסטער: „ס׳אַר אַ שיינקייט!
ס׳אַר אַ ווונדערלעכע רייזקייט!
ס׳האָט ווער צוגעקליבן צאַרט,
און אויף אונז געווויס געוואַרט.
ווער זשע ביסטו? לאָז מען זען דיך,
קום, באַפריינט דיך און באַקען דיך:
אויב דו ביסט אַן אַלטער מאַן —
זיי פאַר אונז אַ פעטער דאַן;
ביסטו יונג און פול מיט פייער —
זיי אַ ברודער אַ געטרייער;
אויב אַ זקנה ביסטו — זיי
דאַן פאַר אונז אַ באָבע טריי;

אויב אַ מיידעלע אַ שיינע —
זיי אַ שוועסטער, ליבע ׳כנה׳

די בת-מלכה גייט אַרָפּ,
טוט אַ שאָקל מיטן קאָפּ,
גיט אַ נייג זיך מיט אַ שמייכל,
און זי בעט זיי — זיין איר מוחל
וואָס אַריין איז זי צו זיי
אומגעבעטן גאָר אזוי.
פון איר שפּראַך האָט מען געלעזן —
ס׳איז אַ קיניג-קינד געוועזן;
און זיי זעצן זי אין רו,
טראָגן איר אַ קוכן צו,
פילע כּוסות איבערפולטע
אויף די טאַצן די באַגילטע.
נאָר קיין בראָנפן נישט געוואָלט
האָט דאָס מיידעלע, דאָס גאָלד.
ברעכט זי אָפּעט נאָר דעם קוכן,
נעמט אַ שטיקעלע פאַרזוכן,
און ערלויבעניש זי בעט
זיך אַוועקלייגן אין בעט.
און זיי פירן זי אין קליידער
גלייך אריין אין העלן חדר,
און זיי לאָזן זי אַליין,
ביז עס קומט דער שלאָף צוגיין.

טעג נאָך טעג געשווינד פאַרשוועבן,
די בת-מלכה בלייבט אַלץ לעבן
אויף איר אַלטן ליבן אָרט

ביי גבורים זיבן דאָרט.
מיט דעם ערשטן מאָרגן-פייער
אין אַ מחנה אַ געטרייער
מאַכן בריידער אַ שפּאַציר,
שיסן ענטלעך אָן אַ שיער.
ס׳בלייבט דערווייַלע פרום און שיין
בעל-הבית׳טשקע אַליין.
נעמט אַלץ צוקלייבן, באַנייען,
פירט מיט זיי קיין קריגערייען,
און זיי פאָלגן איר אָן ברעג.
אַזוי שווינדן טעג נאָך טעג.
האָבן זיי ליב געקראָגן.

אין דערפרי, ביים רעכטן טאָגן,
זיינען זיי אַמאָל אַריין
אין איר חדר מיידלש-פיין;
זאָגט דער עלטסטער ריז דער גרעסטער:
„ווייסט אַליין — ביסט אונז אַ שוועסטער,
זיבן זיינען מיר; און דיך
ליבן אַלע מירן צו זיך
וואָלט דיך יעדער וועלן נעמען,
און אָט דאָס טוט טאַקע קלעמען;
מאַך אַ סוף צום קריגעריי:
אייגעם זיי אַ וויב געטריי!
און די אַנדרע וואָלט געבליבן
ווי אַ שוועסטער טריי דיך ליבן.
וואָס, דו שאָקלסט מיטן קאָפּ?
זאָגסט דען, טייערע, אונז אָפּ?״

— „אוי, איר גוטע יונגען פיינע,
„אוי, איר טרייע ברידער מיינע",
זאָגט דאָס מיידל אויס איר סוד:
„אויב איך לייג אַצינד, זאָל גאָט
באַלד מיך טויטן דאָ פאַר אלע...
וואָס זשע טו איך? — כ׳בין אַ כלה.
איר פאר מיר זייט אַלע גלייך,
אַלע ברעוו און קלוג און רייך,
און איך מוז אייך אַלע ליבן;
אָבער טריי בין איך געבליבן:
פרינץ אלישע מיר געפעלט
מער פון אַלע אין דער וועלט".

שטיין די ברידער אָן באוועגן,
קראצן זיך דעם קאָפּ פארלעגן.
„פרעגן איז דאָך נישט קיין זינד",
זאָגט דער עלטסטער — „מער, מיין קינד,
רייד איך גישט פון דעם, איך שפּאס נישט!"
— „ניין, ס׳איז גאָרנישט... כ׳פיל קיין כעס נישט,"
ענטפערט יענע מיט געדולד —
„און דער אָפּזאָג איז קיין שולד".
און די זיבן יונגען אלע
זיך צעשיידן מיט דער כלה,
קערן אום צו זיך אויפסנייי
און זיי לעבן ווידער טריי.

און דערווייל נישט פארגעסן
האָט די מלכה די פרינצעסין,
נישט געקאָנט איר מוחל זיין;

פֿלעגט אין שפּיגעלע אריין
קוקן, כּעסן זיך און בלאָזן,
און צום סוף מיט אים גענאָזן
זיך אין צימער, און פּאַר אים,
באַלד פּאַרגעסנדיק איר גרים,
האָט געגומען חנדלען מאַכן,
אָנגעהויבן שמייכלען, לאַכן:
„שפּיגל, שפּיגעלע! פּאַרטרוי
מיר דעם אמת גאַנץ געניי:
ווער, חוץ מיר, איז אַזאַ שיינע,
אַזאַ ראָזינקע און ריינע?"
און דער שפּיגל ענטפערט איר:
„יאָ, דאָך מוז איך זאָגן דיר,
אַז עס לעבט ביי ביימער גרינע
אין אַ וויטער וואַלד-מדינה
ביי גבורים זיבן ווו
די, וואָס שענער איז ווי דו"...
ס'איז די מלכּה אָנגעפאַלן
אויף דער דינסט: „דו ביסט א בעלן
מיך געגאַרן? און אין וואָס?"...
זאָגט די דינסט אויס מיט פּאַרדראָס
אַלעס. ס'הערט נישט אויף צו זידן
אַלץ די מלכּה, ווי זי שמידן:
„הרגע די פּרינצעסין שיין,
אָדער — טויט וועסט זיין אַליין!"

ס'איז געשען, אַז די פּרינצעסין
אין דערוואַרטונג איז געזעסן

און ביים פענסטערל געשפּינט;
פּלוצלינג הערט זי — ס׳בילן הינט
לעבן גאַניק; קוקט די קלייניע:
ס׳גייט אַ בעטלערן אַ זקנה,
מיט אַ שטעקן פּאָך און פּאָך!
יאָגט דעם הונט, וואָס לויפט איר נאָך.
„וואַרט נאָר אויפעט, ליבע זקנה״,
שרייט דורך ס׳פענסטערל די שיינע:
„כ׳טרייב אליין דעם הונט באַלד אָפּ
און איך ברענג דיר וואָס אַראָפּ״.
ענטפערט אָפּעט איר די זקנה:
„אך, דו מיידעלע דו קלייניע!
ווי דער הונט אויף מיר זיך רייסט,
שיער אויף טויט מיך נישט צעבייסט.
זע נאָר, זע נאָר, ווי ער פּלייסט זיך!
קום אַרויס!״ — און יענע ווייזט זיך
ביי דעם גאניק, ברויט נעמט מיט,
וויל זי מאַכן אַ פּאר טריט, —
לויפט דער הונט, צופוסנס פּאַלט ער,
בילט און לאָזט נישט צו דער אַלטער;
נעמט די זקנה צוגיין — באַלד
ווי אַ חיה פון אַ וואלד
פּאַלט ער אָן. „וואָס האָט געטראָפן?
ער האָט שלעכט, געוויס, געשלאָפן״
די בת-מלכה איר פּאַרטרויט.
„נא-זשע, כאַפּ!״ און ס׳פּליט דאָס ברויט.
ס׳האָט געכאַפּט דאָס ברויט די זקנה,
און געזאָגט: „איך דאַנק דיר, שיינע!

„זאָל דיך בענטשן גאָט, מיין קינד!
נאַ דערפאַר! נאָר כאַפּ געשווינד"
און אַן עפּעלע אַ רייפער,
יונגער, גאָלדענער און שטייפער
טוט זיך שטיל אין לופט אַ גלישט...
טוט דער הונט אַ שפרונג, א קוישט...
„עס אים אויף געזונטערהייט!
און א דאנק דיר פאַרן ברויט!"
די פרינצעסין גייט צוט טיר,
און דער הונט — ער לויפט נאָך איר,
קוקט אין פנים איר, טוט קלאָגן,
ווי דאָס הינטיש האַרץ וואָלט נאָגן,
ס׳דאַכט — דער הונט איר זאָגן וויל:
„וואַרף אַוועק!"... זי גלעט אים שטיל
מיט איר הענטל מיט איר צאַרטער:
„זאָג וואס איז דיר, מיין געגאַרטער?"
גייט אין חדר און פאַרמאַכט
באַלד דאָס טירעלע באַזאַכט.
ביי דעם פענסטער זעצט זיך וואַרטן,
און זי קוקט אַלץ אויף דעם צאַרטן
ליבן עפל, פריש באַגילט
און מיט זאַפטן איבערפילט;
פול מיט פרישקייט און מיט דופטן,
לויכט זיך גאָלדיק אין דער לופטן,
ווי מיט מעד פול וואָלט ער זיין, —
מ׳זעט די יאָדרעס דורכן שיין.
קאָן ביז מיטאג זי נישט וואַרטן,
ס׳ציט צום עפּעלע צום צאַרטן;

נעמט זי באַלד אים אין די הענט,
צו די ליפּעלעך דערנענט,
און זי שלינגט אַראָפּ אַ ביסן
פון דעם עפּל פון דעם זיסן...
פלוצלינג טוט מיין שאַץ, מיין פראַכט,
זיך אַ וואַקל גאָר אָן מאַכט,
לאָזט אַראָפּ די הענט די טויטע,
לאזט אַרויס די פרוכט די רויטע,
ס׳שליסן זיך די אויגן צו,
און זי פאַלט אין שטומער רו
אויף דער לאַנגער באַנק אַנידער
מיט פאַרגליווערט־טויטע גלידער.

און אַהיים אין יענער צייט
האבן פרייליעך אין פאַרשייט
זיך געקערט פון פעלדער ווידער
די גבורים, זיבן ברידער,
פון אַ בראַוון גרויסן מאָרד:
טוט אַ ריס זיך שנעל פון אָרט
זייער הונט און הויבט אָן ברומען,
וואָיעט, בילט און ווילד נישט שטומען,
לויפט און לויפט און אין געלויף
ווייזט ער זיי דעם וועג צום הויף.
זאָגן ברידער מיט באַדויער:
„ס׳מוז דערוואַרטן אונז אַ טרויער!"
קומען זיי אין שלאָס פאַרטאָן,
און דער בייזער הונט פאַלט אָן
אויפן עפּל, נעמט זיך כעסן,

נעמט דעם עפּל שלינגען, בייסן,
ביז ער פּגרט. מן הסתּם
איז ער פּול געוועזן מיט סם.
ביי פּרינצעסינס טויטע גלידער
שטייען טרויעריק די ברידער,
הייבן זי פון באַנק אויף שטיל,
טוען תּפילה מיט געפּיל,
און זיי האָבן שוין געהאַלטן
אין דער ערד זי צו באַהאַלטן;
דאָך חרטה באַלד געהאַט:
ווי אין שלאָף, פּאַרטרוימט און מאַט
איז זי שטיל און פּריש געוועזן,
נישט געלעבט האָט דאָך איר ווענען.
וואַרט מען אָפּ דריי טעג — איר שלאָף
איז אומענדלעך, אָן אַ סוף.
און איר רעכט די ברידער טוען,
און זיי לייגן זי צו רוען,
אין אַן אָרון פון קריסטאַל,
און זיי אַלע מיט אַמאָל
נעמען טראָגן אויף אַ פּוסטן
ווייטן באַרג, אַן אומבאַוווסטן,
און דעם אָרון אין דער מיט
צו זעקס זיילן צוגעשמידט
פּעסט מיט שטאָלענע מיט קייטן
און אַרומגעצאָמט מיט פּלויטן;
און ביים מת פּאַרקלעמט, פּאַרצאָגט,
שטייט דער עלטסטער אויף און זאגט:
„שלאָף זשע רויק אין דיין ארון!

צוליב עמעס האַס פאַרלאָרן
האָט די וועלט דיין שיינעם גוף;
ס׳נעמט דיין גייסט דער הימל אויף;
דיך געליבט האָבן מיר אַלע,
ביסט געווען אַ טרייע פלה;
דאָך האָסט קיינעם נישט געהערט,
ב׳ליז דער קאַלטער קבר-ערד״.

מיט אַ לויכטנדיקער צורה
אַלץ דערוואַרט אַ גוטע בשורה
האָט די מלכה יענעם טאָג,
טוט צום שפיגעלע אַ זאָג:
— „זאָג פאַראַן, חוץ מיר, נאָך איינע
אַזאַ שיינע, אַזאַ ריינע!״
און ס׳איז באַלד אַן ענטפער דאָ:
„יאָ, קיין ספק איז נישטאָ;
ס׳איז נישטא, חוץ דיר, נאָך איינע
אַזאַ שיינע, אַזאַ ריינע!״

נאָך זיין פלה פליט דערוויל
פרינץ אלישע ווי אַ פייל,
דורך דער וועלט דער גאַנצער יאָגט ער,
נאָר אומזיסט! און ביטער קלאָגט ער,
פרעגט די וואַנדערער מיט געוויין —
ס׳קאָן אים קיינער נישט פאַרשטיין;
יענער לאַכט זיך הויך פאַנאַנדער,
דער — ציט ווייטער אין זיין וואַנדערן;
זעט ער — ס׳טאָרנישט זיין דערפון,

און ער וועגדט זיך צו דער זון:
„ליכט מיינס, זונעלע! אין גלאַנצן
גייסטו אום אַ יאָר אַ גאַנצן,
פֿאַרסט דעם ווינטער מיט דעם מאַי
זעסט אונז אַלע — קינדער טריי;
כ׳בעט דיך זאָלסט אַן ענטפער געבן —
האָסט געזען פֿילייכט אין לעבן
אַ בת-מלכה ווונדערשיין?
כ׳בין איר חתן". — „אַך, מיין קרוין",
זאָגט די זון — „אין גאנצער געגנט
כ׳האָב זי ערגעץ ניט באַגעגנט.
מן הסתם — זי לעבט נישט מער;
ס׳איז מיר ענטפֿערן דיר שווער;
די לבנה פרעג — מיין שכנה,
אפשר זעט זי ווו דיין שייגע".

ס׳וואַרט אלישע אַלץ פאַרשמאַכט
אויף דער פינסטערניש פון נאַכט;
ווי אַרויס אין אָוונט שפּעטן
איז די לבנה, נעמט ער בעטן:
„אַך, לבנה, ליב און האָלד,
קלייגער הערנדל פון גאָלד!
שטייגסט אין חושך ווי אַ ווונדער
אַ צעשטראַלטער און אַ רונדער,
און מיט ליבע אָן אַ שיער
קוקן שטערנדלעך אויף דיר.
כ׳בעט דיך מיר אַן ענטפער געבן:
האָסטו ווו געזען אין לעבן

אַ בת-מלכה וווּנדערשיין?
כ׳בין איר חתן". — „אַך, מיין קרוין",
זאָגט לבנהשי, די ריינע,
„נישט געזען האָב איך דיין שיינע!
כ׳שטיי אין הימל אויף מיין וואַכט
נאָר בשעת עס קומט די נאַכט.
כ׳קאָן נישט אָפּגעבן קיין גריסן
פון דיין פלה". „ס׳טוט פארדריסן!" —
ענטפֿערט אָפּ דער פרינץ, און טרייַ,
זאָגט לבנהשי אויפסנייַ:
— „וואַרט נאָר, אפשר אין דעם עטער
וויסט דער ווינט. דיר העלפן וועט ער.
גייַ זשע, גייַ צו אים אצינד;
זייַ נישט טרויעריק, מיין קינד!"
און די אָפּנונג נישט פארלאָרן,
נעמט צום ווינט אלישע פאָרן.
— „ווינט דו, ווינט דו! דו ביסט שטאַרק
יאָגסט די וואָלקנס אויפן באַרג,
כוואליעסט אויף דעם ים דעם ברייטן,
ווייסט אין פעלד אין וויט-צעשפרייטן,
פילסט פאַר קיינעם נישט קיין שרעק,
אויך פאַר גאָט, וואס זעט דיין וועג:
כ׳בעט דיך מיר אַן ענטפער געבן:
האָסטו וועג נעזען אין לעבן
די בת-מלכה וווּנדערשיין?
כ׳בין איר חתן". — „וואַרט מיין קרוין",
זאגט דער ווינט, דער פרייער שטיפער, —
„הינטער יענעם טייכל, טיפער,

שטייט אַ בּאַרג אין הויכער פּראכט,
איז אין אים א הייל געמאכט,
דארט, אין יענער הייל פּארלאָרן,
וויגט אויף קייטן זיך אַן אָרון,
פּעסט צו זיילן זעקס געשמידט;
און קיין פּוס-טריט זעט מען נישט,
ס׳איז דער מקום וויסט פּאר אלעמ;
דארט אין ארון ליגט דיין כּלה".

ס׳טוט דער ווינט אויפסניי א יאָג...
דער בן-מלך מיט אַ קלאָג
גייט צום בּארג אוועק א טרייבער,
אויף זיין כּלה אויף זיין ליבּער
נאָך אַ קוק טאָן כאָטש איינמאָל.
גייט און גייט; און פון אַ טאָל
שטייגט אַ בּאַרג אַן אומבּאַוווסטער,
אין דער אָרט אַרום אַ פּוסטער;
און אַ פייל איז אין דער מיט,
און ער וועגדט אַהין די טריט.
ס׳וויגט זיך אום אין הימל פּאַרלאָרן
אַ קרישטאָלענער אַן אָרון,
און אין אָרון איז פּאַרמאַכט
די פּרינצעסין מיט איר פּראַכט.
און מיט גאנצער מאכט פון כּלאָגן
ר׳האט אָן ארון זיך צעשלאגן...
ווערט צעבראכן דער קרישטאָל,
און ס׳לעבט אפּעט מיט אַמאָל
די בּת-מלכּה, גלויבט נישט ד׳אויגן,

און אויף קייטן שטיל באַוווּיגן,
זאָגט זי זיפצנדיק און באַנג:
„ווי דער שלאָף געווען איז לאַנג!"
און זי שטייט שנעל אויף מיט פרייד...
„אַך!"... און ס'ווייגען גלייקלעך בייד'...
פרעסט ער זי אין אָרעמס איין,
טראגט פון פינסטערניש צום שיין,
און מיט שמחה מיט באַנייטער
אין זיין היים צוריק שוין רייט ער,
און אַ בשורה הילכט שוין פריי:
די בת-מלכה לעבט אויפסנייי!

און גראָד דעמאָלט איז געזעסן
די שטיפמוטער פון פרינצעסין
פאַר איר שפיגעלע אַליין,
פרעגט דעם שפיגל אויף איר חן:
„איז פאַראַן, חוץ מיר, נאָך אייַנע,
אַזאַ שיינע, אַזאַ ריינע?"
זאָגט דאָס שפיגעלע דאָס קלייַן:
„אָן אַ ספק — דו ביסט שיין,
דאָך איז שענער נאָך פון אַלע
די בת-מלכה, אונזער כלה!"
טוט זי זיך אַ ריס מיט כעס,
ברעכט דאָס שפיגעלע אין האַס,
לויפט זי שנעל צום טיר פאַרלעגן —
קומט פרינצעסין איר אַנטקעגן...
כאַפט זי אָן פארדראָס און שרעק —
און די מלכה שטארבט אוועק.

מ׳האָט געמאכט נאָך דער לויה
באלד א חתונה א טרייע;
און אלישע, אונזער העלד,
האָט א חופה דאָן געשטעלט.
ס׳איז זינט ס׳לעבט נאָר מענטש און וועזן,
אזא סעודה נישט געווען;
כ׳חאָב דאָרט אויך געמאכט א טרונק,
בלויז די וואָנס געטאָן אַ טונק...

יעוגעני אניעגין

(ראָמאַן אין פערזן)

באַמערקונגען פון דער רעדאַקציע־קאָמיסיע.

איבער דער איבערזעצונג פון „יעוגעני אָניעגין" האָט לייב ניידוס געאַרבעט אין לעצטן יאָר פון זיין לעבן און דער טויט האָט די אַרבעט איבערגעריסן אין מיטן.

דאָ האָבן מיר לערך אַ העלפט פונם ווערק. אַ חוץ דעם זענען ערטערוויז פֿראַגמענטאַריש אַדורכגעלאָזט געוואָרן דורכן איבערזעצער מאַנכע שורות, אָדער ווערטער, וועלכע ער האָט, נאַטירלעך, בדעה געהאַט ביים סוף פון דער אַרבעט צו פֿאַרענדיקן.

פֿמעט אַלע פעלנדיקע ערטער זענען באַצייכנט געוואָרן מיט געדאַנקען־שטריכן אין חצי־לבנות: [— — —].

די XIII־טע סטראָפע פון ערשטן פֿרק און XL־טע סטראָפע פון צווייטן פרק זענען אינגאַנצן אַדורכגעלאָזט דורכן איבערזעצער.

די סטראָפן XXXIX, XL, XLI פעלן אויך אין רוסישן אָריגינאַל.

פעלנדיקע ווערטער אָדער שורות זענען פֿאַרצייכנט: —

אין צווייטן פרק — אין די סטראָפן:

III (די לעצטע 2 שורות זענען בלויז פראַיעקטירטע, פון „טשערנאָוויק"); XXXVI.

אין דריטן פרק — אין די סטראָפן:

III; VI; XXVII; XXVIII; XXXI; XXXV; XXXIX (צום סוף פעלן 2 שורות).

אין פערטן פרק — אין די סטראָפן:

III, IV (צום סוף פעלן צו 4 שורות), VIII, IX, XII, XVI, XVII, XVIII, XXIV, XXV, XXVI, XXIX, XXXV, XLIII.

אין דער נומעראַציע פון „יעוגעני אָניעגין" זענען אַרײַנגעפאַלן אייניקע טעותים, און ביים לייענען דאַרף מען זיך דעריבער רעכענען מיטן פאַקטישן סדר פון די סטראָפן.

ערשטער פרק

I

מײַן פעטער ערלעך היט געזעצן:
וועַן ר׳איז געוואָרן קראַנק און מאַט
האָט ער, צו נויטן זיך צו שעצן,
קיין אַנדער מיטל נישט געהאַט.
זײַן בײַשפּיל מאַנכע קאָן באַלערן!
נור גאָט! אין אומעט אין אַ שוועריקן
בײַם חולה זיצן טאָג און נאַכט,
קיין טריט פון בעטל נישט געמאַכט!
אָ, ס׳אַרַ נידעריקע צביעות —
צו זען פאַרטרייבן אים די צייט,
פאַרריכטן קישנס אים בײַם זייט,
דערלאַנגען טרויריק די רפואות,
און קלערן זיפצנדיק, בײַ זיך:
„וועַן וועט דער רוח נעמען דיך?"...

II

א יונגער קונדס אַ פּאַרקלערטער
פּליט עס אַזוי אויף פּאָסט-פערט היינטיקער איז דער יורש דער באַשערטער
פון אַלע זיינע נאָנטע פריינט.
פריינט פון לידמילע אין רוסלאַנען!
אָט דעם ראָמאַנען-העלד פון דאַנען
אָן שום חקדמות, טאַקע גלייך,
דערלויבט מיר פּאָרשטעלן פאַר אייך:
אָנעגין איז — מיין פריינט מיין פיינער —
געבוירן אויף דעם נעוואַס ברעג,
וווּ דוּ האָסט אויך די קינדער-טעג,
קאָן זיין, פאַרבראַכט, אָ לעזער מיינער!
כ׳חאָב דאָרט געהולעט אָן אַ שיער, —
נור ס׳שאָדט די צפון-לופט פאַר מיר...

*

III

ס׳פֿלעגט ערלעך, ווי׳ל זיין פאָטער לעבן
פון גמילות-חסדים אָן אַ ברעג:
פֿלעגט יעדן יאָר דריי בעלעך געבן,
און האָט פארשוועדט זיין גאַנץ פאַרמעג.
עס פֿלעגט יצווגענים מזל׳ בליען:
ס׳פֿלעגט אַ „מאַדאַם" צו ערשט דערציען,
דערנאָך פֿלעגט אַ מאָנסיע דאָרט זיין.
דאָס קינד פארשייט, נור ליב און פיין.
מאָנסיע ל׳אַבבע — פראנצויזיש לערער —
כדי נישט איינמידן דאָס קינד,
פֿלעגט לערנען אַלץ אים לייכט און לינד,
אָן דער מאָראל דער שטרענגער, שווערער.
פֿלעגט אָפט אים אָנזידלען נישט-שטארק,
און פירן אים אין זומער-פּארק.

•

IV

אוּן האָט יעווגענין נור געטראָפן
די ראַשע יוגנט-צייט, וואָס נאָגט
מיט צאַרטן טרויער און מיט האָפן —
האָט מען „מאָנסיע" פון שטוב פאריאָגט.
אָט איז אָנעגין פריי געוואָרן,
לויט לעצטער מאָדע פיין געשאָרן,
ווי דענדי לאָנדאָנער געקליידט, —
און האָט דערזען די וועלט דערפרייט
ער פלעגט פראַנצויזיש גאַנץ געלונגען
אי שמועסן, אי שרייבן גרינג;
מאַזורקעס טאַנצן לייכט און פלינק,
און זיך באַגריסן אומגעצוווּנגען:
וואָס דארפט איר מער? עס איז גענוג,
די וועלט באשליסט — ר'איז ווויל און קלונג.

V

מיר לערנען אַלע זיך — געפֿין איך —
אַך, וואָס-עס איז און ווי-עס-איז;
דרום איז נישט-שווער אונז מיטן חינוך
זיך אויסצוצייכענען געוויס.
אָנעגין איז (האָבן באשלאָסן
געוויסע שופֿטים שטרענג-אַנטשלאָסן)
אַ מושלם-יונג, נור אַ פּעדאַנט
און האָט אַ גליקלעכן טאַלאַנט —
אין אַ געשפּרעך אַ פּרייען, גלאַטן
גאַנץ לייכט באַירן אַלץ אַרום,
און ווי אַ מבין — שווייגן שטום
ביי שווערע, וויכטיקע דעבאַטן,
און נויטן שמייכלען אַ מאַדאם
מיט פֿלוצלונגדיקער עפֿיגראם.

*

לאַטיין איז מער שוין נישט מאָדערן:
כ׳מוז אויפריכטיק און צרלעך זיין —
אן עפּיגראַף פּארשטיין א שווערן
האָט ער געגוג געקענט לאַטיין;
פון יוועגאל א שמועס פירן,
דעם בריוו מיט Wale פיין באצירן,
און האָט געדענקט — כאָטש אָך און וויי —
פון ענעאידען פערזן צוויי.
ר׳האָט נישט געוואָלט זיך גריבלען, שוויצן
אין כראָנאָלאָגיש אַלטן פּול,
וואָס ס׳איז די וועלט-געשיכטע פול;
און נור פאַרצייטיק-אלטע וויצן
פון ראָמולן ביז אונזער דור,
געהיט אין קאָפּ האָט ער זיי קלאָר.

VII

ר׳האָט נישט געוווּסט, ווי ווערטס אין ווייען
דאס לעבן צוליב קלאַנג פארשווענדט;
און האָט די יאַמבן פון כאָרייען
אַלץ אונטערשיידן נישט געקענט.
פלעגט זידלען האָמער, פעאָקריטן,
דערפאר געלייענט אַדאם סמיטן;
אַ טיפער עקאָנאָם געווען:
פלעגט קאָנען אורטיילן מיט ברען
פון דער מלוּכה, איר עשירות,
מיט וואס זי לעבט, און ווי זי צאָלט,
פאַרוואָס זי דאַרף נישט האָבן גאָלד,
ווען אין פראָדוקטן איז איר גבירות...
זיין פאטער האט עס נישט באקלערט
און פלעגט פארמשכונען די ערד.

•

VIII

אַיך האָב קיין צייט נישט צו פֿאַרטרויען
אַלץ, וואָס געקענט אָט אונזער העלד;
אין אייגס געוועזן איז ער אַ גאון —
חוץ אַלע לערעס אין דער וועלט
דאָס איז פון קינדוויז-אויף געווען
אַ שמערץ און תענוג פֿאַר זיין וועזן,
דאס חאָט זיין גאַנצן טאָג ביז נאַכט
זיין פוילע בענקשניש באַוואַכט, —
דאָס איז די צאַרטע הייסע תאוה,
וואָס ס׳חאָט נאַזאָן באַשונגען לאַנג,
און האָט געצקט זיין לעבנס-גאַנג —
דערפילט מיט שטורעם, שיין און גאוה —
אין אַ מאָלדאַוועזן-סטעפּ, מיט שאַנד,
וויים פון איטאַליען, פון זיין לאַנד.

•

IX

די היץ פון האַרץ נעמט פרי באַטריבן —
אָ, פאַלשער כשוף פון ראָמאַן —
נישט די נאַטור אונז לערנט ליבן,
נור סטאַל אָדער שאַטאָבריאַן.
מיר לעכצן לעבן, — אַך פון וואַנען —
מיר זעען אים נור אין ראָמאַנען;
מיר האָבן זיך פון אַלץ דערוווסט,
און דאָך איז פרעמד פאר אונז די לוסט!
מיר זענען די נאַטור-שטים מקדים,
ס'איז פאַרן גליק נור א געפאַר —
שפּעט יאָגט די יוגנט-היץ דערפאַר
און מיט זיך כאַפן ווי אויף יאַגד אים...
אָנעגין ווייס עס גאַנץ גענוי —
דערפאַר דערקענט האט ער די פרוי!

X

ער פלעגט זיך קענטן פאַרמאַסקירן,
און האָפן, אייפערן אין פיין,
אי נויטן גלויבן, אי פאַרפירן,
אי לעכצן, פלומרשט טרויריק זיין;
דאָ — שטאלץ, און דאָ — געהארזאַם פאַלט ער,
דאָ אויפמערקזאַם, און דאָ — אַ קאַלטער!
פלעגט שווייגן פול מיט צאַרטן חן,
פלעגט ריידן פלאַמעדיק און שיין;
די ליבע-בריוולעך — נישט געשליפן!
און פלעגט ער ליבן טריי און ריין —
פלעגט ער פאַרגעסן זיך אליין!
און אין זיין בליק דעם צערטלעך-טיפן
פאַרשעמט און פרעך פונם באַגער
פלעגט אפט אַ פינקל טון אַ טרערי

XI

א נייער אָפט פלעגט ער זיך דאַכטן,
די אומשולד מאַכן אָפט דערשטוינט,
דאָ — מיט אַ יאוש א געמאַכטן,
און דאָ — צו חנפענען געוווינט;
ער לאָזט נישט גיין די פרייד פאַרלאָרן,
דעם פאָראורטייל פון אומשולד-יאָרן
מיט לוסט באזיגט ער און פאַרשטאנד;
אַ צערטל וואַרט פון מיידל-האַנט,
און פאָדערט, בעטלט ליבע-פריידן,
כאַפּט אויף דעם ערשטן האַרץ-אַקאָרד,
יאָגט נאך די ליבע ראַש — אום דאָרט
געהיים זיך טרעפן אָפּצוריידן,
און דאַן, ביינאַנד, מיט גרויס געפיל
איר געבן שטונדן אין דער שטיל!

*

דו פרי קאָקעטקעס פלעגט ער קוועלן,
געניטע הערצער אָפט געראָגט!
אַלץ פלעגט זיך אים פאַרניכטן וועלן
די קעגנער זיינע, — און ער פלעגט
רכילות גיפטיקע צעשפרייטן!
און ס׳אַראַ נעצן פלעגט ער גרייטן!
נור איר פלעגט בליבן, ווויילע לייט,
מיט אים באַפרייַנדט צו יעדער צייט;
אים קושט אַ מאָן אַ פאַרמאסקירטער,
פּאָבלאַזס אַ תּלמיד; זקנים גרויז,
וואס טרויען שוין נישט מער דער פרוי,
אַ מאָן אַן אַלטער, א פארפירטער,
צופרידן מיט זיין צייט-פאַרטרייב,
אי מיט זיין מיטאָג און זיין ווייב...

•

ער פֿלעגט אין בעט נאָך זיין, — און וועמעס
בריוו-צעטלעך טראָגט מען אים אויף גיך?
וואָס? אייגלאַדונגען? יאָ, באמת,
דריי הייזער רופן אים צו זיך:
דאָרט איז אַ באַל, דאָ — פעסט פאַר קינדער,
ווו פֿליט מיין קונדס מיין געשווינדער?
ווו הייבט ער אָן? אַהין, אַהער —
ס׳איז אומעטום אים זיין נישט שווער!
דערווייל אָבער, אין מאָרגן-קלייַדער,
דער קאָפּ אין בריטן באַליוואַר,
אָנגעגין פּאָרט אויפן בולוואַר,
און דאָרט שפּאַצירט ער, ווי דער סדר:
ביז ס׳קלינגט דער שלאָפֿאָזער ברעגעט,
זאָגט-אָן די מיטאָג-צייט; — ס׳שוין שפּעט.

XVI

שוין טונקל. זעצט זיך אין דעם שליטן;
„פאָר! פאָר" דערהערט זיך באַלד זיין שטים;
און זילבער-שטויבעלעך באַשיטן
דעם קאָלנער ביבערנעם ביי אים.
צו טאַלאָן*) יאָגט ער — ר׳מעג איצט שווערן,
אַז ס׳וואַרט שוין דאָרט אויף אים קאַוואַלירן;
אין באַלקן פליט דער פראָפּ׳ אריין,
און ס׳טוט אַ שפּריץ דער טאָק פון ווייַן,
אַ בלוטיק ראָסטביף צו פאַרזוכן,
און טרופלעס זעט ער דאָרט פאַר זיך,
דאָס בעסטע פון פראַנצויזיש קיך,
אַ שטראַסבורגער אַ פעטער קוכן,
פון קעז פון לימבורגער א פּאַס,
און אויך א גאָלדענעם אַנאַנאַס.

•

*) אַ נאָמען פון רשטאָראַן.

XVII

די דורשט בעט ווין נאָך צו פארגיסן
די הייסע פעטס פונם קאָטלעט;
גור דער ברעגעט גיט באלד צו וויסן,
אז ס׳הייבט זיך אָן שוין א באלעט.
דער שטרענגער טעאטראלער לערער,
און דער נישט שטענדיקער פארערער
פון פרעכטיק-שייניקע אַקטריסן,
דער ערן-בירגער פון קולִיסן,
פאָרט צום טעאַטער שנעל ארויסעט,
וווּ יעדער פול איז מיט קריטיק,
פאַטשט „בראוואָ-ביס״ די קונצן-שטיק,
און קלעאָפאַטרען פייפט ער אויסעט,
מאָינען רופט ער אויס אָן צאָל,
פדי מ׳זאָל הערן נור זיין קול...

XVIII

א, צויבער-לאַנד! ווו לאַנג באוויזן
האָט זיין סאַטיריש-פרייען זין
דער גרויסער פרייהייטס-פריינט פאָנוויזין,
און דער געלעריקער קניאַזשנין;
ווו טיילן אָזעראָוו די ליידן
די פאָלקס-התלהבות און די פריידן
פלעגט מיט סעמיאָנאָוואַ געטריי;
ווו ס'האָט קאַטענין אויף-דאס-ניי
באַלעבט דעם זשעני פון קאָרנעלן;
ווו שאַכאָווסקאָי האט פאַר דער וועלט
קאָמעדיעס זיינע אָפט געשטעלט;
דידלאָן געקרוינט מיט רום מיט העלן;
קוליסן-וועלט! כ'האָב דאָרט געלעבט,
און ס'האָט מיין יוגנט דאָרט פארשוועבט!

XIX

וו זענט איר, געטינס פון פאַרצייטן,
הערט-צו מיין טרויעריקן קול;
איר זענט דיזעלבע? אייך פאַרבייטן
האט קיינער נישט געקענט צומאָל?
וועל איך נאָך הערן איירע כאָרן
און זען פון רוס׳שער טערפסיכאָרן
דעם טאַנץ דעם האַרציקן צוריק?
נישט זען באַקאָנטע מער מיין בליק
וועט אויף דער בינע אויף דער אַלטער,
און וועט אויף פרעמדע זיין געוועגדט
לאָרנעט אַנטוישטער אין די הענט,
פון פרייד דער צושויער דער קאַלטער,
און איך וועל געניצן אָן צאָל,
און זיך דערמאנען אָן אַמאָל?

XX

פּוֹל מצנטשן; ס׳גלאַנצט די לאָזשעס-רייע;
פֿאַרטער און שטולן-פול מיט רעש;
באַצייטנס פֿאטשט די גאַלעריע,
און ס׳הויבט-זיך-איף דער פאָרהאנג ראַש.
צעשטראלט און לופטיק-לייכט אינאיינעם,
געפֿאָלגט דעם צויבער-סמיק דעם קליינעם,
מיט מחנות נימפן בוגט באצירט
דאָרט שטייט איסטאמינע; זי רירט
די ערד אָן מיט איר פוס איר שמאָלן,
און מיט דעם צווייטן — קרייזן מאַכט;
אַ שפרונג — און פֿלוצלונג פֿליט זי זאַכט
ווי פוך פון ליפן באַ עאָלן;
זי בויגט זיך, גלייכט זיך אויסעט גרינג,
און קלאַפּט אַ מוס אָן פיסל פלינק.

XXI

אַלץ פּאַטשט; אָנעגין קומט. שטיל רוקט ער
זיך־דורך דורך שטולן, לאַנגזאם טרעט;
אויף אומבאקאַנטע דאַמען קוקט ער
אַדורך זיין צווייפּאַכן לאָרנעט.
ער וואַרפט אַ בליק ארום, נור לײַדער
מיט די געזיכטער און די קלײַדער
בלײַבט אומצופריידן נישט אומזיסט;
דערנאָך די מענער העפלעך גריסט,
די בינע נאָכדעם פון דער ווייטן
באטראכט צוטראָגן און צעשטרויט:
מיט גענוג זיך אליין פאַרטרויט:
„שוין צייט זיי אַלעמען צו בייטן;
כ׳חאָב לאַנג געדולדט באַלעטן דאָ,
נור ס׳חאָט דערצסן אויך דידלאָ״

XXII

אמורן, שדים, שלאנגען דרייען
נאך אויף דער בינע אָן אַ שיער;
די איינגעמאַטערטע לאקייען
אויף פוטערס שלאָפן נאך ביים טיר;
מ׳האט נאך נישט אויפגעהערט צו טאָפּען,
זיך שנייצן, הוסטן, פּאַטשן, סאָפּען,
אי אינעווייניק, אי אין גאַס
דאָרט פינקלען נאך לאמטערנעס בלאַס —
נאך רייסן זיך פון שפּאַן, פּאַרפראָרן;
די פערד; ביים שייטער נאָכאַנאנד
די פורלייט קלאַפּן האַנט אָן האַנט,
די ווירטן שילטנדיק מיט צאָרן;
אָנעגין גייט אַהיים געשווינד —
דאָס גייט ער אָנטון זיך אציגד.

XXIII

איך וועל אייך מאָלן מיט התמדה
דעם קאבינעט, ווו אָפטמאָל שטייט
דער טרייער שילער פון דער מאָדע
באקליידט, אַנטבלויזט און פריש באקליידט
אלץ, אלץ מיט וואס צוליב קאַפריזן
ס'האט לאָנדאָן האַנדלען נור באוויזן,
און פירט דורך באַלטיק-ים אוועק
צו אונז פאַר וועלדער און פאַר שפּעק;
אַלץ, אלץ וואס דער געשמאַק פאַריזער
פון סחורות נוצלעכע פארדינט,
וואס ער פאַר תענוג נור דערפינדט,
פאר דער היינט-מאָדישקייט קאַפריזער —
באצירט דעם צימער האט (?)
דעם פילאָזאָף אין אכצען יאָר.

•

XXIV

אויף ליולקעס סטאַמבולער — בורשטינען,
דער טיש מיט פאַרפאָר, בראָנז ארום;
דעם גייסט פאַראיידלטן צו דינען —
אין אַ קריסטאַל-פלאַקאָן פאַרפום.
שטאָל-זעגלען, קעמעלען צעשפרייטע,
אַ גלייכע שער און א פארדרייטע,
פון דרייסיק מינים בערשטלען קליין
אי פאר די נעגל, אי פאר ציין;
רוססאָ. — (כ׳מוז אגב דאס פאַרטרויען)
פלעגט גישט פארשטיין, ווי פלעגט עס גרים
די נעגל רייניקן פאר אים
דעם וואַנזיניקן רעדנער-גאון;
אַך, דער פארטיידיקער פון רעכט
איז אין דער הינזיכט נישט געראטן!

XXV

מען קאָן פאַרדינען געלט זיך קליגן,
און אויף די נעגל אכטן טריי;
צו וואָס זיך מיט דער וועלט צו קריגן?
דער מנהג — איז א טיראַניי!
ס'פלעגט מיין יעווגעני, ווי קאַווערין,
זיך שרעקן פאַר אַן אורטייל שווערן,
פלעגט זיין אין בגדים א פעדאַנט,
דאָס, וואס מיר רופן אָנעט פראַנט;
זרי' שעה פלעגט, וועניקסטנס, זיך פלאָגן
ביים שפּיגל מיט זיין טואַלעט,
און פלעגט ארויס פון קאבינעט, —
ווי ווענוס לייכטזיניק-צוטראָגן,
בשעת, אין הויזן, אָן שום חשד
די געטין פאָרט צום מאסקאראַד...

*

XXVI

כ׳קען מאָלן נייעסטע פאסאָנען
פאר אייער נייגעריקן בליק;
כ׳וואָלט פאר מביינים מאָלן קאָנען
זיין גאנצע קלײדונג מיטן שיק.
אלס „הצזה" וואָלט איר עס געוויזן —
נור כ׳בין צום שרייבן דאָך בארופן!
דאָך פאנטאַזיאָנען, פראַק, זשילעט —
אויף רוסיש ווערט עס נישט געוועדט;
איך בעט מיין שולד שוין מיר פארצייען,
וואס כ׳האָב מיין אָרעם-בלאַסע שפראך
פון בונטע פרעמד-ווערטער אסך
זיך נישט געמיט ביז איצט באפרייען...
כאָטש איך פלעג אָפטמאָל טון אַ זוך
אין אַקאדעמיש ווערטער-בוך.

XXVII

דור לאָמיר לאָזן עס אצינדער,
און אייל בעסער צו דעם זאַל,
ווּהין אָנעגין איז געשווינדער
אַוועקגעפלויגן אויף אַ באַל.
פאַרלאָשן-טונקלע הייזער שטייען,
אין גאנצער גאַס-לענג ברענען רייען
פון קאָטש-לאַמטערנעס; זייער פאַס
באלויכט מיט הימלעכקייט די גאס
מיט רעגנבויגנס לויכטן שנייען;
באצירט ארום מיט אייל-געשיר
שטראַלט העל אַ הויז אין רייכן ציר
דורך זיינע פענסטער שאָטנס גייען,
און ס'טוען פראָפילס אָפט אַ שוועב
פון לעב-יונגען און פרויען-קעס.

XXVIII

אט איז אַהער מיין חעלד געקומען;
פארביי דעם שווייצאר, ווי אַ פייל,
אַ פלי דורך מירמל-טרעפ, געגומען
די האָר פאַרריכטן אין געאייל,
און איז אריין; געפאַקטע זאַלן!
ס׳איז די מוזיק שוין מיד צו שאַלן;
מאַזורקעס טאַנצט מען דאָ און דאָרט;
אַן ענגשאַפט, רעש אין יעדן אָרט;
ביי אָפיצירן צימבלען שפּאָרן;
א מחנה דאַמען-פיסלעך פליט;
און ס׳יאָגן-נאָך די כשוף-טריט
צעפלאַמטע בליקן ווי פאַרלאָרן
און עס פארטויבט דער פידל-ברום
די פרויען-מורמלערייַ ארום.

XXIX

אין טעג פון שמחות און באגערן
אַ באַל פֿלעגט אויפרעגן מיך טיף:
דאָס בעסטע אָרט פאר ליב׳-ערקלערן,
און איינצורייכן ליבע-בריוו;
אָ, מענער! צייט זיך צו באַזינען,
איך בין אייך גרייט אצינד צו דינען!
אין מיינע ווערטער הערט זיך איין,
איך וויל אייך איצטער מזהיר זיין:
אייך, מאַמעס, אויך וואָלט איך געראָטן
די טעכטער אָפּהיטן פון חטא!
האַלט גלייך און ריכטיק דעם לאָרנעט,
אויב נישט... — אל תפתח פה לשטן!
איך שרייב אזוי, וויל שוין אַ צייט
ווי פון חטאים בין איך ווייט...

XXX

כ׳האָב אין מיין לעבן נישט געמיטן
קיין פאַרגעניגנס און קיין זינד!
און וואָלטן בעסער זיין די זיטן, —
כ׳וואָלט ליבן בעלער אויך אצינד;
כ׳האב ליב די וואַנזיניקע יוגנט,
די ענגשאפט, שיין, די פרייד און טוגנט;
און נעט-באקלײדטע דאַמען זען,
און פיסלעך — שלאַנקע ווען-נישט-ווען...
נישטאָ — גאנץ רוסלאנד גייט ארומעט —
כאָטש שלאַנקע פרויען-פיס דריי פּאָר!
אַך, כ׳האב א צייט געדענקט נור קלאָר
צוויי פיסלעך!... גלייכגילטיק פול אומעס,
נאָך איצט געדענק איך זייער פראַכט, —
זיי רעגן אָפט מיין האַרץ ביינאַכט.

•

XXXI

אָ, ווען און ווו, אין וועלכער וויסטע
וועלט איך פֿאַרגעסן זייער מאַכט?
אָ, ליבע פיטלעך-פֿאָר! ווו ביסטו?
ווו קנייטשסטו איצט די בלומען-פראַכט?
אייך פלעגט דער מזרח צערטלען, ליבן,
און אויף דעם צפון-שניי דעם טריבן
האט איר קיין שפורן נישט געמאָלט;
...באַרירן פלעגט איר האָבן האָלד
נור ווייכע טעפּיכער און פיינע...
ווי לאַנג פארגעסן צוליב אייך
האב איך דעם רום און לויב צוגלייך,
מיין פֿאָטערלאַנד, די תפיסה מיינע?...
אַוועק דאָס יוגנט-גליק, פֿאַרבליט,
ווי אויף די לאָנקעס איירע טריט!

•

דיאַנאַס ברוסט, די באַקן פלאָרעס, —
זיי זענען פול מיט פראַכט און צירן!
יאָ, נור דאָס פיסל טערפסיכאָרעס
איז שענער רייצנדער פאַר מיר!
אָפט באָט-זי-אָן, זאָגט-צו די בלי־קן
געהיימע, אומשאַצבאַרע גלי־קן,
עס רייצט איר שיינקייט און וועקט-אויף
פארלאַנגען פרעכצע אינם גוף.
איך האב זי ליב, מיין פריינט עלווינע,
אי אונטערן טישטוך וויס און לאַנג,
אי אויף דער לאָנקעס פרילינגס-בלאַנק,
אי ווינטער-צייט ביי די קאַמינען,
אויף שפיגלנעם פאַרקעט אין זאַל,
ביים ים-גראַניט, ווו ס׳ברויזט דער וואַל.

XXXIII

דעם ים געדענק איך פֿאַרן וויכער:
ווי כ׳פלעג מקנא זיין דער וועלן,
וואָס פלעגט צעשטורעמט לויפן גיכער
צו אירע פיס זיך לייגן שנעלן!
ווי וואָלט איך דאַמאָלס מיט די וועלן
די פיס באירן אירע וועלן!
כ׳האָב קיינמאָל נישט אין הייסע טעג
פון קאָכנדיקן יוגנט-וועג
געלעכצט אזוי אין פיין אין שווערן
צו קושן לייפן יונג-צעבליט,
די באַקן-רויזן הייס-צעגליט,
צי ברוסטן, פולע מיט באַגערן;
ניין, ניין, אַזאַ געדראנג פון לוסט
האָט נאָך מיין זעלע נישט געווויסט

XXXIV

ס׳נעמט אָפט דער עבר זיך באווייזן;
און כ׳בין צו זען אין טרוים אימשטאַנד,
ווי כ׳האַלט אין גליק דעם זאָטל-אייזן,
און כ׳פיל איר פיסל אין מיין האַנט;
דאַן נעמט מיין דמיון ווידער זידן,
און זיין באַרירונג צינדט אין מידן
פאַרוועלקטן האַרץ די בלוטן פריי,
און כ׳בענק, און כ׳ליב שוין אויף-דאָס-נייַ!...
נור ס׳דאַרפן שטאָלצקייטן אזעלכע
נישט זיין פון לירע פיל באערט!
די תאוות זענען זיי נישט ווערט,
נישט ווערט די לידער גאָר, צו וועלכע
באגייסטערט האָבן זיי; עס נאַרט
דאָס וואָרט און בליק, — ווי פיסלעך צארט!...

XXXV

דו איז אָנעגין? וואס-זשע טוט ער?
ער פּאָרט אַהיים פון בּאַל סוף-נאַכט,
וועָן פּעטערבּורג דער אומבּאַרוטער
איז צרשט פון פויקן-קלאַנג דערוואַכט.
ס׳שטייט אויף דער סוחר, מ׳הערט אַ הירזשע;
דאָס ציט אַ פורמאַן צו דער בירזשע,
דאָרט מיט אַ קרוג אַ ווייבל פּליט,
דער שניי קנאַקט-אונטער אירע טריט;
ס׳וואַכט-אויף דאר מאָרגן-רויש דער וועקער:
די לאָדנס אָפן; ס׳שטייגט דער רויך
ווי בּלויע זיילן אין דער הויך;
דער פינקטלעך רייניער דייטש, דער בעקער,
אין מיץ פאַפּירנער, האָט צום גאַס
געעפנט שוין זיין „וואַס-איסט-דאַס"...

XXXVI

שוין מיד פון באַל, פון רויש און שפּילן,
דעם טאָג פאַרוואַנדלענדיק אין נאַכט,
שלאָפט רויק איצט אין שאָטן שטילן
דאָס קינד פון תענוג און פון פּראַכט;
שטייט-אויף אין מיטן טאָג אָן זאָרגן, —
ס'איז גרייט זיין לעבן שוין ביז מאָרגן,
איינטעניק-גרוי און פאַרביק-רייך,
דער מאָרגן צו דעם נעכטן גלייך;
נור צי געשטראַלט האט גליק גענוג אים
אין בעסטער צייט פון לעבנס-מאַי,
מיט די נצחונות שטאָלץ און פריי,
מיט די אַלטעגלעכע תענוגים?
פלעגט נישט אומזיסט ביי פעסט און וויין
געזונט און אומפאָרזיכטיק זיין?...

*

XXXVII

ציו יאוש איז ער פרי געקומען;
די וועלט דערעסן האָט אים לאַנג;
אַ קורצע צייט נור האט פארנומען
די פרויען-שיינקייט זיין געדאַנק;
דערעסן האָט פאַרראַט און פיינדשאַפט,
דערעסן אויך די פריינט און פריינטשאַפט;
ווייל דאָך נישט-שטענדיק דעם ביפשטעקס
און פעטע שטראַסבורגער געבעקס
פלעגט ער פאַרגיסן מיט שאַמפאַניער,
און שאַרף זיך ווערטלען אָן אַ צאָל,
בעת ס'טוט אים וויי דער קאָפּ צומאָל;
און כאָטש אַ היציקער, ווי שפּאַניער,
פלעגט ער נישט ליבן קריגעריי,
און נישט קיין שווערד און נישט קיין בליי.

XXXVIII

עטוין צייט צו אויפזוכן די סבה
דערפון — דאָס איז אַ קרענק אַזאַ,
אויף ענגלַיש — ספלין; קורץ — ס׳איז די טריבע
די אמת-רוסישע כאַנדראַ,
זי האט אים ביסלעכווייז געפאַנגען;
נור, גאָט צו דאַנקען, אַ פאַרלאַנגען
זיך שיסן האָט ער נישט געפילט;
נור גלאַט געוואָרן אָפגעקילט;
ווי טשיילד-האַראָלד, אַ מידער, טריבער,
פלעגט ער זיך ווייזן אין סאַלאָן,
און נישט רכילות, נישט באָסטאָן,
קיין פרעכער זיפץ, קיין בליק קיין ליבער, —
עס האָט אים גאָרנישט ניט גערירט,
ער האט קיין זאַך געזען, געשפירט...

•

ג עווּאָרן קוֹדם איז ער קעלטער
צו אייך, קאָקעטקעס פון בּאָ-מאָנד!
באמת, יאָ, אין אונזער עלטער
איז אונז דער „הויכער טאָן" נישט נאָנט!
כאָטש ס׳שמועסן נאָך מאַנכע דאַמען,
קאָן זיין, פון סעי׳ן און בענטאַמ׳ן;
בכלל איז זייער פּלאַפּלערייַ —
אַן אומערטרעגלעך שטותעריי;
זיי זענען, אגב, פול מיט צניעות,
שוין צופיל מאַיעסטעטיש, קלוג,
און פרום און גאָטזעליג געגנוג,
און פּאָרזיכטיק, און פול מיט שהיות,
אַזוי נישט-צוגענגלעך און קאַלט, —
ס׳וויים ספּלין פון זייערער געשטאַלט!

אויך איר, קאָקעטקעס, וואָס — פון בעלער
איר פאָרט ביינאַכט, געצירט אין שמוק,
אויף דראָשקעס יאָגנדיק אַלץ שנעלער
אַדורך דעם פּעטערבורגער ברוק —
ער האָט געמוזט פון אייך זיך שיידן!
ער לאָזט די שטורעמדיקע פריידן;
אין שטוב פאַרשלאָסן, ווען-נישט-ווען
נעמט ער זיך פלייסיק צו דער פּען
צו שרייבן עפּעס וואָס; די פּען אים
ביז איבל נמאס אָבער ווערט;
זיין פּען בלייבט פרוכטלאָז; נישט באַשערט
איז אים צו זיין אין צעך אין יענעם,
פון וועלכן כ׳אורטייל שוין נישט מער,
ווייל איך אַליין צו אים געהער!

XLIV

פֿלעגט אומגיין לײדיק, פול פּאַרדראָסן,
מיט פוסטער זעל, אָן האַפּט און קראַפט;
דערנאָך (גאַנץ לויבנסווערט) באַשלאָסן
פון פרעמדע גייסטער ציען זאַפט;
מיט ביכער פאָליצעס אַ פולע, —
נור ס׳בלייבט זיין לעזן אָן אַ פּועלה!
דאָ — אומעט נור, דאָרט — פאַלשער בלאַנק,
דאָ — קיין געוויסן; קיין געדאַנק;
אויף אַלץ די קייטן לײגן זיכערע;
דאָס אַלטע איז געוואָרן אַלט,
דאָס נייע — אויך שוין אַלט און קאַלט;
ווי פרויען, ווארפט ער אויך די ביכער,
און זייער שטויביקן געזינד
פאַרהענגט מיט טרויער-טול געשווינד.

*

אַ בטרייסלענדיק, ווי ער, פון וועזן
פון וועלט-געזעצן יעדע שפור, —
בין איך זיין חבר דאַן געוועזן;
מיר איז געפעלן זיין נאַטור,
די אינסטינקטיווע טרוימען העלע,
זיין אייגנשאַפט אָריגינעלע,
זיין שאַרפער אָפגעקילטער גייסט;
ער — פינסטער-טריב, און איך — פאַרפעסט
נור פול מיט תאוה — ביידנס יאָרן,
דאָס לעבן טון פלעגט ביידן באַנג,
פאַרלאָשן ביידנס הערצער לאַנג;
דערוואַרט אונז ביידן האָט דער צאָרן
פון מענטש און מזל, ביים באַגין
פון אונזער לעבן פרילינגס-גרין...

•

XLVI

דך ער ס׳לעבט און דענקט, דער וועט נישט קאָנען
נישט האַסן מענטשן לאַנג און שווער;
וואָר ס׳פילט, מוז אומרויק דצרמאָנען
די טעג, וואָס קומען שוין נישט מער;
אים קאָן קיין צויבער-פרייד נישט פאַנגען,
אים גריזשען די זכרונות-של־אַנגען,
חרטות רויבן אים זיין רו;
דער צער גיט פראַכט דעם שמועס צו,
די שיינקייט פון געשפרעך פאַרמערט ערנסט
אָנעגינס שפראַך האָט מיך דערשטוינט,
דערנאָך האָב איך מיך צוגעווינט
צו די איראָניש-שאַרפע ווערטער,
צום וויץ, געמישט מיט גאַל און סם,
צום בייזן שטאָך פון עפיגראַם...

•

XLVII

אפט זומער-לעב, בשעת אין דרימל
לויכט אַזוי דורכזיכטיק און העל
אויף דער נעווא דער נאַכטיק הימל,
ווען ס׳שפיגלט נישט די היימלעך וועל
דיאַנאס שטריכן די צעשטראַלטע, —
דערמאָנענדיק ראָמאַנען אַלטע,
די ווייטע ליבע פון אַמאָל, —
ווי פילבאַר, זאָרגלאָז, ווייט פון עול,
מיר פלעגן טרינקען אָטעמס זיסע
פון גנעדיק-לייטזעליקער נאַכט;
ווי אין אַ גרינעם וואַלד געבראַכט
ווערט אַ געשמידטער פון זיין תפיסה, —
פלעגט טראָגן אונז די טרוימעריי
צו אונזער ווייטן לעבנס-מאי.

XLVIII

פול מיט פאַרדראָסן, אַ פאַרשמאַכטער
אַן אָנגעלענטער אָן גראַניט,
פלעגט שטיין יעווגעני אַ פאַרטראַכטער
ווי מאַנכער דיכטער זינגט אין ליד;
עס פלעגן נאַכט-וועכטער צו צייטן
זיך איבערפייפן נור פון ווייטן;
און נור א ווייטער דראָשקע-קלאַנג
פלעגט פון „מיליאָננע" הילכן באַנג;
אַ רודער-שיפל פלעגט נור שווימען
אַדורך דעם דרימלענדיקן טייך,
און ס'האָט געצויבערט אונז צוגלייך
אי האָרן-קלאַנג, אי לידער-שטימען;
נור זיסער איז, אין פרייד פון נאַכט,
טאָרקוואַטאָ טאַסס אָקטאַוון-פראַכט!

XLIX

א, אַדריאַטיק-ים! אָ, ברענטע!
איך וועל דערזען נאָך אייך אַמאָל,
און, פול באַגייסטערונג צעברענטע,
דערהערן אייער צויבער-קול!
אַפּאָללאָס אייניקל האַלטס טייער!
לויט בייראָנס לירע שטאָלצער, פרייער
איז אייער קול באַקאָנט און נאָנט!
אין די איטאַליען-נעכט דערמאָנט,
כ'וועל זייער צערטלעכקייט געניסן;
מיט אַ ווענעציערין ביינאַנד
(וואָס שטומט און פּלאַפּלט נאָכאַנאַנד)
אין אַ געהיימער גאָנדל פליסן;
זי וועט אין מויל מיר מאַכן וואַך
פּעטראַרקעס שפּראך און ליבע-שפּראַך...

L

צי וועט מיין פרייהייט קומען שפעטער?
איך רוף צו אירו! שוין צייט! שוין צייט!
כ׳דערוואַרט ביים ים א גוטן וועטער,
און רוף די זעגלען פון דער ווייט;
ווען וועל איך מיט די כוואַליעס שטרייטן,
און דורך דעם פרייען ים דעם ווייטן
זיך לאָזן אין מיין פרייען וועג?
כ׳וויל לאָזן שוין דעם אומעט-ברעג
פון דער סטיכיע דער נישט-ליבער,
און אויף דעם טראָפיש-הייטן ים
ביים אַפריקאנער הימל-פלאַם
א זיפץ-טון וועגן רוסלאנד טריבער,
וווּ כ׳האָב געליבט, געטריפט מיט בלום,
און וווּ מיין הארץ באגראָבן רוט...

•

אַנעגין איז מיט מיר צו פֿאָרן
געווען אין פּרעמדע לענדער גרייט;
מיר זענען אָבער גיך געוואָרן
אויף לאנג פון מזל דאן צעשיידט;
זיין פֿאָטער איז געשטאָרבן דאמלט;
ס׳האָט מאר אָנעגין זיך פארזאמלט
פּון מלוהס דורשטיקע א פּאָלק;
ס׳האָט יעדער זיין פּארשטאנד, זיין טאָלק;
יעווגעני, ווייט פון קאמף, מיט פּריידע,
(זיין גורל נעמענדיק אָן שרעק)
גיט זיין ירושה זיי אוועק,
נישט זעענדיק קיין גרויס אבדה,
צי פּילנדיק פֿאָרויס, אז באלד
שטארבט־אָפּ זיין פעטער, וואָס איז אלט.

LII

און פלוצלונג האט ער פון פאַרוואַלטער
אַ בריוו באקומען, ווו עס שטייט:
זיין פעטער ליגט, ביים שטאַרבן האַלט ער,
און איז זיך זעגענען שוין גרייט;
לעזט-דורך די טרויריקע ידיעות,
און פליט אַוועקעט אָן שום שהיות
אויף פּאָסט-פערד צו דעם פעטערס הויז;
ער האט געגענעצט שוין פאָרויס,
צוליב ירושה-געלט, אַ גרייטער
אויף זיפצן, אומעט; (און פון דאַן
הויבט-אָן זיך טאקע מיין ראָמאַן)
ער קומט אין דאָרף, און — אַ צעשפרייטער
ליגט אויפן טיש דער מת — באשערט
איר צינז צו אָפּגעבן דער ערד.

*

LIII

פול הויף-דינסטן; פון אַלע זייטן
צום טויטן קומען זיך צונויף
אי פיינט, אי פריינט פון נאָנט און ווייטן,
לויה-ליבהאָבער אָן סוֹף;
באַגראָבן פיין האָט מען דערנאָך אים,
עס עסן, טרינקען געסט, גלחים,
און פאָרן-אָפּ אַהין, אַהער,
ווי נאָך אַן אַרבעט ערנסט-שווער;
אָנעגין בלייבט אין נייע לענדער,
פון וואַלד און ערד דער פולער ווירט;
כאָטש ער האָט אַנדערש זיך געפירט,
דער פיינט פון אָרדנונג, דער פאַרשווענדער,
ער איז צעפרידן, וואס אַוועק
איז ער פון פריערדיקן וועג.

פֿון פּעלדער איינזאַמע די שטילקייט
צוויי טעג גענוגן פֿאַר אים איז נייַ,
פון וועלדער טונקעלע די קילקייט,
פון שטיל שטראָם די מורמלעריי;
דער בּאַרג און טאָל, דאָס פעלד אין בלי̈טן
דערעסן האט דעם טאָג דעם דריטן;
דערנאָך אַ שלאָף נור אָנגענוויי̈ט;
דערנאָך דערזעט ער, אַז צעשפרייט
איז אויך אין דאָרף דערזעלבער אומעט,
כאָטש ס׳איז נישטאָ קיין גאַס, בכלל,
קיין קאָרטן, פערזן און קיין באַל;
ס׳נעמט די כאַנדראַ אויך דאָ אַרומען
און לויפֿט אים נאָך זייַן צייט-פֿאַרטריי̈בן
ווי שאָטנס, ווי אַ טרייַע ווייַב.

אַיך בין געבוירן פֿאַר אינטימען
און שטיל דאָרף, וווּ ברייט דער רוים;
דאָרט הילכן ריין די לירע-שמימען,
באַלעבטער איז דער שאַפונגס-טרוים;
איך וויסמע זיך דער צייט דער פרייער,
עס ווערט די סאַזעווקע מיר טייער,
און Farniente — איז מיין כלל;
כ׳דערוואַך באַגינען מיט דעם שטראַל,
און צערטל פריי זיך, ניי-געבאָרן:
איך לייגן ווייניק, כ׳שלאָף צופיל,
דער פוסטער רום איז נישט מיין ציל;
אַזוי האָב איך אין קינדהייטס-יאָרן
אין גאָרנישט-טון, פון רו באַוואַכט,
די טעג די גליקלעכסטע פארברַאַכט!

אָ, בלומען, ליבע, פעלדער גרינע,
אָ, דאָרף! כ׳בין טרויִ אייך אָן אַ שיערן
כ׳שטרייך-אונטער אָפּט די נפקא-מינה
צווישן אָנעגינען און מיר,
עס זאָל אַ מאַנכער לעזער — מעג ער
זיין שפּאָטיש-שאַרף, צי אַ פּאַרלעגער
פון שמוץ, רכילות און פון שונד, —
נישט אויסגעפינען דאָ קיין גרונד
צו חזרן בקולי-קולות,
אַז כ׳האָב געמעקט דאָ מיין פּאָרטרעט,
ווי בייראָן, אָט דער שטאָלץ-פּאצט!
גלייך ווי מיר זענען נישט ביכולת
פּאָצמען שרייבן פיין און שיין
פון אַנדרע, נישט פון זיך אַליין!

כ׳בֿאַמערק דאָ: אַלע דיכטער זיינען
מיט ליבע טרוימישער באַפריינדט;
אין חלום פלעגן מיר דערשיינען
אָפט ליבע זאַכן העל באשיינט;
ס׳פלעגט זייער בילד מיין זעל פאַרוועבן;
די מוזע פלעגט זיי דאַן באַלעבן,
כ׳פלעג דאַן באזינגען יעדן שטראַל,
די בערגער-פרוי, מיין אידעאַל,
די פראַכט פון קרים, די טעכטער אירע;
פון אייך, אָ מיינע ליבע פריינט,
אַ שאלה אָפטמאָל הער איך היינט:
„נאָך וועמען בענקט אַצינד דיין לירע?
„און וועלכער יונגפרוי שוין פון לאַנ
„געווידמעט האָסטו דיין געזאַנג?"

LVIII

ער האָט באגייסטערט דיך צו קלאַנגען,
„געשענקט אַ שמייכלענדיקן בליק
„פֿאַר דיינע טרוימישע געזאַנגען?...
„און וועם פֿארגעטערסטו מיט גליק?"
אַך, קיינעם, קיינעם, בנאמנות;
די וואַנזין־לבֿע — איך דערמאָן עס —
אַדורך גאנץ פֿריידלאָ איז פֿאַר מיר!
ווילע דעם, ווער ס׳האָט באהעפט מיט איר,
זיין ריימען־היץ; מיט דעם פֿארמערט ער
פֿון פֿערז די הייליק פֿאַנטאַזי
לויט דער פֿעטראַרקעס פֿאָעזי, —
און זעלבסט געטרייסט, בארויקט ווערט ער,
און אגב, כאפּט ער אויך דעם רום;
נור איך געווען בין דום און שטום!...

בנ

אוועק די ליבע, מוזעס קומען,
מיין שכל ווערט געלייטערט, פריי;
און אָטאָ חאָב איך זיך גענומען
צו צויבער-קלאַנגען אויפדאָסניי!
איך שרייב, דאָך אָן דער בענקשאפט שווערער;
מיין פען, פארגעסן, מאָלט נישט מערער
ביים נישט-פארענדיגטן געדיכט
קיין פרויען-פיסעלעך געדיכט;
פארלאָשנער אַש שלאָפט קאלט און זיכער;
איך בענק נאָך, נור נישטאָ די טרער;
און באלד, אינגיכן, וועט שוין מער
נישט ברויזן אין מיין זעל קיין וויכער;
כ'וועל אָנהייבן צו שרייבן דאַן
אין צוואנציק פרקים א ראָמאַן.

*

LX

כ׳האָב טראכטן פון מיין חעלד געגומען,
און וועגן פאָרם פון דעם פלאַן, —
דערווייל איז צום סוף געקומען
דער ערשטער פּרק פון ראָמאַן;
כ׳האָב אָנגעהייבן שטרענג צו זוכן —
פאַראַן אַסך דאָ וויידערשפּרוכן,
נור מעקן איז נישט מיין נאטור;
כ׳באצאָל מיין חוב פאר דער צענזור!
כ׳גיב זשורנאליסטן-פרעסער איבער
די אָרמע פּירות פון מיין מי!
גיי צו די נעווא-ברעגן, פלי,
מיין נייגעבוירן-פּרישער חבור,
און דאָרט פאַרדין דעם רום מיר טריץ
רכילות, טומל, זידלעריי!...

צ ו ו י י ט ע ר פ ר ק

I

דער דאָרף יעוועניס, ווייט פון מענטשן,
געווען איז אַ פּרעכטיק אָרט;
דער פּריינט פון אומשולד-תענוג — בענטשן
וואָלט קאָנען הייס דעם הימל דאָרט.
דאָס פּריציש הויז, וואס איז באַהאַלטן,
באַצאַמט מיט בערג פון ווינט פון קאַלטן,
שטייט האַרט ביים טייך; און פון דער ווייט
דאָרט בליען העל מיט בונטן זייד
די לאָנקעס, פעלדער גאָלד-באשאָטן,
צעזייטע דערפלעך אָן אַ סוף,
אין לאָנקעס בלאָנדזשען סטאַדעס שאָף,
און ס׳שפּרייט זיין בריט-געדיכטן שאָטן.
דער גרויסער סאָד, פאַרלאָזט, געהיים —
פון נימפן טרוימישע אַ הייס.

•

II

ס׳איז דער סאָלידער שלאָס דער רייכער
געבויט ווי ס׳דאַרף צו זיין; ווי שטאָל —
אַ פעסטער, רויקער, אַ גלייכער
לויט די געשמאַקן פון אַמאָל;
חדרים ריזיקע אויף הויכע,
אין זאַל — פון שטאָף טאַפעטן ווייכע,
קיסרים-בילדער אויף די וועגט,
אויף אויוונס — בונטער אָרנאַמענט;
אַלץ — אַלט, פאַרלאָזט אין שלאָס אין שטילן,
איך ווייס אַליין נישט צוליב וואס,
נור, איבעריקס, מיין פריינט אין שלאָס
פלעגט ווייניק עגמת-נפש פילן,
וויל ר׳חאָט געגענעצט סיי-ווי-סיי
אין יעדן זאַל — סיי אַלט, סיי נייַ.

III

ער האָט באַזעצט זיך אין דעם חדר
פון אַלטן תּושב, דעם לאַקיי,
וואס האט געשאלטן זיך פסדר
דארט אַ יאָר פערציק נאך דער ריי:
דער פאָל פון דעמב; ס׳איז דארט געשטאַנען
אַ טיש, צוויי שראַנקען און דיוואַנען;
אַרום — קיין מינדסטער פלעק פון טינט;
ער עפנט שראַנקען, און געפינט:
דאָ — אַ הוצאה-העפט געבליבן,
דאָרט — ווישניאַק-פלעשלעך אָן אַ שיער,
דאָ — עפל-וואַסער אין גענוג,
אַ לוח פון אַכטהונדערט-זיבן:
דער פעטער האט, פון מי גערעדט
אין אַנדרע ביכער נישט געבליקט.

IV

אַלײן אין דאָרף, אויף ערד אויף זיינער,
אום ס׳זאל נישט נמאס ווערן פאָרט, —
באַשלאָסן האט יעווגעני מיינער
אַ נייע ארדנונג מאכן דארט;
דער ישוב-חכם מיט זיין לערע
שאָפט-אָפּ די פאַנשטשיזנע די שוועכע
און טוישט עס נור אויף לייכטן צינזן; —
דער שקלאַף בענטשט גאָט פאַר דעם גענינסן
איין פריץ ווערט אין פעס; זיין שכל
דערזעט דערינען אַ גענאַר,
און בלאָזט זיך אָן אויף אים דערפאַר;
אַ צווייטער טוט אַ כיטרען שמייכל;
באַשלאָסן ווערט ווי אַ געזעץ:
ר׳איז אַ גענערלעך-פרעכער לץ.

ז

מ׳פֿלעגט אים באזוכן לכתחילה;
נור ס׳פֿלעגט שוין זיין דאָרט אָפּגעמאַכט,
אַז בייַ די הינטער-גאַניקס שטיל׳ע
פֿלעגט ווערן שנעל זיין פערד געבראַכט
ווי נור פון שליאַך פון בריטן פֿלעגן
פור-קלאַנגען קומען אים אַנטקעגן;
ס׳האָט זיי באַליידיגט דער באנעם —
אוך — אויס די פריינטשאפט צוליב דעם.
„ער איז אַ פראָסטער בויר-דאוריתא",
„פון פאַרמאַזאָנען מוז ער זיין;
„מיט גלעזער טרינקט נור רויטן וויין;
„קושט נישט די דאמען-האנט די ווייסע;
„נישט „דאַ—ס" אוך „ניעט—ס", נור „דאַ" און „ניעט".
אַזוי האָט מען ארום געוועדט.

•

צו זיך אין הויף איז גראָד געקומען
אַ יונגער פריץ דאָן צוריק;
און ס׳האָט זיך אויך צו אים געזומען
די שטרענגע שכנימשע קריטיק.
וולאַדימיר לענסקי הייסט עס יענער,
אַ זעלן אָן אמת-געטטינגענער,
עכט-שיין אין פוּלן לעבנסגלאנץ,
א דיכטער און פארערער קאַנטס,
ער האט פון איבער דייטשלאנדס שוועלן
געבראכט פון וויסנשאפט דעם גייסט;
חלומות פרייַע, שיין און דרייסט,
אַ הייסן גייסט, אָריגינעלן,
א שפראך התפעלותדיק און קלאר
און, ביז די שולטער, שווארצע האָר.

VII

עס האט נאך נישט פארוועלקט זיין וועזן
פון קאלט-געמיינעם לעבנס-זנות,
דערוואַרעמט איז זיין זעל געוועזן
מיט פרויען-קוש און חבר-גרוס;
זיין הארץ האט גארנישט ניט געווּסט נאך;
די האפנונג צערטלען פלעגט זיין ברוסט נאָך
און פון דער וועלט דער רויש און בלאנק
האט נאך געצויבערט זיין געדאנק.
ער פלעגט פון הארץ-ספקות די אימה
מיט טרוים פארוויגן אין דער שטיל,
און ס׳איז פאר אים דער לעבנס-ציל
געווען א רעטניש א געהיימע;
ער ברעכט זיין קאָפּ אָפּט איבער איר
און זעט דארט נסים אָן א שיער.

*

VIII

ער גלויבט: א קרובהשע נשמה
באשערט איז אים אין לעבנס-וועג
זי שמאכט, א טרייסטלאָזע, מסתמא,
אוּן וואַרט אויף אים ווּ גאנצע טעג;
אז זיינע פריינט צוליב זיין ערע
גרייט זענען אָנטון קייטן שווערע,
אז אָן א ציטער זייער האנט
צעברעכט דעם פוס פון שמוץ און שאנד;
אז ס'זענען וועלט-פריינט אויסדערוויילטע
פאַראַן נאך — הייליקע, אָן זינד,
און זייער אומשטערבלעך געזינד
מיט שטראלן געטלעכע געצייטע
וועט וועג באלויכטן אונזער צעלט,
אוּן שענקען זעליקייט דער וועלט.

IX

דער צאָרן, האַס, פאַרדראָס געוויסער,
די ליבע-ריין צו אלץ וואס גוט,
און פון דעם רוּם דער שמערץ דער זיסער,
האט פרי אין אים גערעגט דאס בלוט;
א וואנדערנדער לירע-שפילער,
אין לאנד פון געטע און פון שיללער,
מיט זייער דיכטער-פייער העל
האט אנגעצונדן זיך זיין זעל;
דער קונסטס דערהאבן-שיינע ציל
האט ער, באגליקטער, נישט פאַרשעמט:
זיין פאעזי, זי איז נישט פרעמד
פאר שטאלץ-דערהאבענע געפילן,
פול אומשולד-טרוים און יונגער מאכט,
פול ערנסטער איינפאכקייט און פראכט.

X

ער פֿלעגט באַזינגען ליבע-פריידן,
און ס׳איז זיין ליד געווען ריין
ווי דער געדאנק פון האַרצ׳קע מיידן,
ווי וויג-חלומות צאַרט און שיין,
ווי לבנה אין דעם הימל שפּעטן, —
פון סוד און צאַרטן זיפּץ די געטין...
פֿלעגט זינגען פון צעשיידונגס-צייט,
פון עפּעס, פון דער נעבל-ווייט,
און פון ראָמאַנטיש-צארטע ראָזן;
פֿלעגט זינגען פון דעם ווייטן לאַנד,
ווו אין דער שטילקייט נאָכאַנאַנד
פֿלעגט ער די טרערן רינען לאָזן;
און פון פּאַרוועלקטע לעבנס קאַלטע —
אינגאַנצן אכטצן יאר נאָך אלט.

XI

סָ׳קען נור יעווגענע דאָרט צום בעסטן
פּאַרשטיין זיין מתנת-אלקים:
פון הויפן שכנישע די פּעסטן
נישט זיין געפּעלן פּלעגן אים;
ער פּלעגט אָפּט זייער שמועס מיידן,
די רייד פּארנינפּטיקע נישט ליידן
פון היי-שניט, ווין, פון רויך און ווינט,
פון קרובים און פון יעגער-חינט,
אָן שום געפּיל, און אָן דער שיינער
באַגייסטערט-דיכטערישער היץ,
אָן שכל, אָן אַ שאַרפזין-בליץ,
זאָגאַר אָן לעבנס-קונסט געמיינערס
די ווייבער פּלעגן — ווינד און וויי —
נאָך רעדן נאָרישער פון זיי...

XII

דײַך, שיין איז לענסקי, און גאַנץ איינגיג
אַלס חתן אייגנצלאַדן ווערט, —
אַזוי איז שוין אין דאָרף דער מנהג;
אַ יעדער פּריץ האָט געקלערט
אים פּאַר אַן איידים זיך געווינען;
און פּלעגט ער קומען — באַלד פּאַרשפּיגען
פּלעגט מען אַ שמועס הינטן-אום, —
ווי ס׳איז דאָס בחור-לעבן דום...
מען רופט צום טיש אים מיט אַ וואַרע,
ס׳גיסט דוניע טיי פון סאַמאָוואַר;
מען פּליסטערט: „דוניע, זיי קיין נאַר!"
דערנאָכדעם ברענגט מען אַ גיטארע,
דאַן נעמט זי פּישטשען אָן אַ מאָס!
„אָ, קום צו מיר אין גאָלדנעם שלאָס!"...

*

XIII

ס׳פֿלעגט לעבסקי קלערן גאָרנישט קאנעז
פון הייראַטס-לאַסט, וואס שמידט אונז שווער,—
זיך מיט אָנעגינעז באַקאנעז
האָט ער געהאט נור אַ באַגער;
אָט זענען זיי צונויף צוזאַמען
אין פערז און פראָזע, אייז און פלאַמען —
מער ענלעכקייט און נאָנטקייט הערשט;
דער גרויסער חיפן פלעגט צוערשט
אַן אומעט שאַפן זיי נור ביידן;
דערנאך — געפעלן זיי; דערנאך
פלעגן זיי קומען וואָך נאך וואָך,
און זיך שוין קיינמאָל מער נישט שיידן;
דער מענטש (שטראָפט מיך דעם ערשטן אָן)
וועלט אָפט אַ פריינט פון גאָרנישט טאָן...

*

XIV

בֿור ווייט פון פריינטשאַפטס-גליק פון פולן,
אָן פּאָראורטיילן און געמיין —
מיר האַלטן אַלעמען פאר נולן,
פאַר איינסן אבער — זיך אליין;
מיר ווילן זיין נאַפאלעאנען;
און די צווייפיסיקע מיליאנען
איז אונזער וועלקצייג, אונזער ציל;
ווילד-פרעמד פאַר אונז איז דער געפיל
יעווגענין קאָן מען נאך פאַרטראָגן —
כאטש ער האט מענטשן גוט געקענט
און האט מיט האַס צו זיי געברענט,
ראך (פלים — אויסנאַמען פאַרמאגן)
ר׳האט אָפט אַן אונטערשייד געמאכט,
און דעם געפיל געטריי געאַכט.

XV

פֿלעגט חצרן לענסקין מיט אַ שמייכל:
זיין שמועס פֿול מיט היץ און גליק,
זיין יונגער וואַלדיקער שכל
און זיין באַגייסטערט-חצלער בליק, —
אַלץ ניי געווען איז אים אין דיכטער;
דאס קאַלטע ווארט צו מאַכן ניכטער
איז אים אין מויל געבליבן שטום;
ער האט געקלערט ביי זיך: ס׳איז דום
דאס רגע-גליק ביי אים צו רויבן;
ס׳וועט קומען נאך צו אים זיין צייט;
אָט לאז ער הוליען איצט פאַרשייט,
און אין די לעבנס-שלמות גלויבן;
מיר וועלן מוחל זיין אצינד
זיין יונגטן-וואַנזין, היץ און זינד!...

דיי פלעגן פלפלען זיך אינאיינעם,
זיך לאַנג פארטראַכטנדיק, מיט נוץ:
דאָס שבטים-לעבן פון קדמונים,
די וויסנשאַפט, דאָס שלעכטס און גוטס,
די אַלע פאָראורטיילן אַלטע,
דער אימה-סוד פון קברים קאַלטע,
דער מזל, לעבן, פרייד און וויי —
ס׳באַקומט אַ משפט אַלץ ביי זיי;
צעפלאַמט פלעגט דאַן דער דיכטער ווערן
און, אַגב, לעזן הייס-צעברענט
פון אַ פאָעמע אַ פראגמענט;
יצווגעני פלעגט גצפצליק הערן,
און כאָטש פארשטיין פלעגט ער נישט פיל, —
דאָך הערן אים מיט גרויס גצפיל.

XVII

נור אָפטער אין דעם וויסטן ישוב
פון תאוות רעדן פלעגן זיי;
און, ווייט פון זייער מאַכט און כשוף,
פלעגט זיי אָנעגין — מיט א וויי
מיט אַ פארדרוסן-זיפץ דערמאָנען;
ס'איז גליקלעך דער, ווער ס'פלעגט זיי קאָנען
און איז אַוועק פון זיי; נור דער
ווער ס'קאָן זיי נישט — איז גליקלעך מער;
ווער ס'פלעגט מיט ליבע שנעל זיך שיידן,
רכילות טרייבן אויף די פיינט,
און גענעצן מיט ווייב און פריינט,
אָן אייפערזוכטס געהיימע ליידן,
און האָט דעם זיידנס טרייע געלט
אויף קאָרטן קיינמאָל נישט געשטעלט!

•

XVI.

נור דאַמאָלס, ווען, לסוף, מיר קומען
אונטער דער שטילקייטס-פּאָן צוגיין,
ווען אלע תאוה-פלאמען שטומען,
און לעכערלעך ווערט אונז אלײַן,
אי זייער העזה, זיי'רע דראַנגען,
אי די פאַרשפּעטיקטע פארלאנגען,
וואס ווערן איינגעשטילט גאנץ שוועך, —
דאַן האָבן אָפּט מיר א באגער
די שפּראך פון פרעמדע תאוות הערן,
זי רירט דאָס הארץ אונז, וואס איז מיד
גלייך ווי אַן אַלטער אינוואַליד
נויגט אָפּטמאָל-אָן זיין אויער געהרן
צו מעשיות פון א יונגן העלד, —
פארגעסן לאנג ביי זיך אין צעלט...

XIX

די יוגנט קאָן קיין זאַך פאַרבאָרגן,
עס ווערט קיין זאַך בייַ איר פאַרשטעלט —
איר שנאה, ליבע, פרייד און זאָרגן,
אַלץ פּלאַפּלט-אויס זי פאר דער וועלט!
דער אינוואַליד אין ליבע-ספערן
פלעגט ערנסט אָפט, אָנעגין, הערן
ווי פול מיט ודוי, האָט געריעדט
פאר אים דער ארציקער פּאָעט;
און האָט מיט צוטרוי זיין געוויסן
אָפט אָפּנהארציק אים אַנטפּלעקט;
עס האָט יעווגעני דאָרט אנטדעקט
זיין יונגן ליבע-גליק זיין זיסן,
פול מיט געפיל און טרוימעריי,
וואס איז שוין לאַנג פאַר אונז נישט נייַ.

XX

אַך, ער פֿלעגט ריין און הארציק לִיבן,
ווי מ׳לִיבט שוין לאנג נישט אויף דער ערד,
ווי נור די דיכטער איז געבלִיבן
אזוי צו לִיבן נאָך באשערט;
אַך, תמיד פון איין טרוים געפאנגען,
און תמיד, תמיד — איין פארלאנגען,
איין טרויער תמיד נור געפילט;
און נישט די ווייטקייט, וועלכע קילט,
נישט לאַנגע יאָרן פון צעשיידן,
און נישט די צייט, ביי קונסט פארבראכט,
און נישט פון פרעמדלענדער די פראכט,
נישט וויסנשאפט, נישט רויש פון פריידן, —
האבן נישט אומגעטוישט זיין זעל,
ווי ס׳ברענט דער אומשולד-פייער העל!...

XXI

אלס קינד, פון אלגען אן אנטציקטער,
נאָך ווייט פון חארצנס פיין-געפיל, —
איז ער געווען, א באגליקטער,
אן עדות פון איר קינדער-שפיל;
געהיט פון וואלד-שאטן פון שטיל,
פלעגט ער מיט איר צוזאמען שפילן,
און ס׳האבן עלטערן געקלערט,
אז ס׳איז דער זוג שוין באשערט;
אין וויסטן דארף, אין רו אין שטילער
פלעגט בליען זי מיט אומשולד-פראכט,
פון אירע עלטערן באוואכט,
גלייך ווי א מאי-גלעקל א קילער,
וואס וואקסט אין גראזן וויל און גרין
גאנץ פרעמד פאר שמעטערלינג און בין.

XXII

די פֿלעגט די ערשטע אים באַשענקען
מיט יונג-אַנטציקטער טרוימעריי;
ער פֿלעגט פון איר באַגייסטערט דענקען,
און ערשטן האַרפֿן-זיפֿק דערביי
געהערט: אַריע, איר גאָלד'נע שפּילן!
ער ליבט שוין נור דעם וואַלד דעם קילן,
די איינזאַמקייט, די שטילע רו;
נור נאַכט און שטערן ציט אים צו,
דער היימלישער אייל-לאָמפּ פון דעם הימל —
די לבנה, וואס מיר ווידמען איר
אי דעם פּאַרנאַכטיקן שפּאַציר,
די טרער, וואס וויגט דעם פּיין אין דרימל...
דאָך איצטער דינט זי אונז דערפֿאַר
אָנשטאָט ס טונקעלן פּאָנאַר...

*

עהאָרכזאַם תמיד און באַשיידן,
ווי דער באַגינען — פריילעך-שיין,
ווי דיכטער — פול מיט האַרצ׳קע פריידן,
ווי ליבע-קושן — פול מיט חן,
ווי הימל-בלוי די אויגן שיינען,
אַ שמייכל, לאָקן ווייך ווי לייגען,
באַוועגונג, שלאַנקייט, — אַלץ פאַראַן
אין איר... אין יעטווידן ראָמאַן
געפינט-איר איר פאָרטרעט, — פול תמימות,
פול ליבלעכן און צאַרטן חן;
כ׳האָב אים געליבט אַמאָל אַליין,
נור מיר געוואָרן איז ער נמאס...
דערלויב-זשע, לעזער, איצט שטאָט איר —
איר שוועסטער פאָרשטעלן פאַר דיר.

XXIV

ס׳אַטיאַנע הייסט די העלדין מיינע...
און אָט דער נאָמען זאָל פון דאַן
באַהיילקן מיט אותיות זיינע
די צאַרטע בלעטער פון ראָמאַן.
ס׳קלינגט אַנגענעם דער נאָמען דיזער,
איך ווייס גאַנץ גוט! פאַרבונדען איז ער
מיט די זכרונות פון אַמאָל;
נור זייט זיך מודה אויפן קול:
מיר האָבן קיין געשמאַק נישט; ס׳קלינגען
די נעמען אונזערע ניט זיס,
(די לידער אונזערע געווים!)
זיך בילדן פלעגט אונז נישט געלינגען
פון בילדונג איז געבליבן נאָר
מאַנירלעכקייט — און מער קיין האָר!

XXV

אַזאָ, טאַטיאַנע פלעגט זי הייסן;
זי האט מיט פראַכט אייך נישט געפלענדט,
און נישט מיט פרישקייטס-ריין מיט הייסן
האָט זי אייך צוציען געקענט;
אַ שווייגנדיקע, טרויריק-ווילדע,
פחדניק ווי אַ לאַם אַ מילדע;
זי איז אין אייגענעם געזינד
געווען ווי אַ פרעמדעס קינד!
זי פלעגט זיך צו איר טאַטע-מאַמען
נישט לאַשצען, צערטלען אין דער שטיל,
און פלעגט אין ראַשן קינדער-שפיל
נישט ווילן שפילן זיך צוזאַמען;
זי פלעגט צום פענסטער אָפט גוי גיין,
און דאָרטן זיצן שטום אַליין.

•

XXVI

פֿלעגט אין חלומות שטענדיק שוועבן
נאָך פון דער סאַמע וויג איר זעלן;
דרום פלעגט די צייט פון ישוב-לעבן
אויך זיין באַצירט מיט טרוימען העלן;
די פּינגער האָבן, צאַרט און איידל,
קיין נאָדל נישט געקענט; דאָס מיידל
האט מיט קיין זיידנס, בונט געוועבט,
קיין לייוונט קיינמאָל נישט באלעבט;
דער וועלן הערשן האָט זיין צייכן:
עס שפילט מיט ליאַלקעס זיך דאָס קינד,
און גרייט זיך שטיפעריש און לינד,
די לעבנס-כלים צו דערגרייכן,
און זאָגט-זיי-איבער שטילערהייט
דער מאַמעס מוסרדיקע רייד.

XXVII

בור ס׳פלעגט טאָטיאַנע, פול מיט צניעות,
קיין ליאַלקע נעמען אין דער האַנט,
און פלעגט פון מאָדע, שטאָט-ידיעות
מיט איר נישט שמועסן ביינאַנד;
זי פלעגט זיך — ווייט פון קונדס-שטיפן —
אין מעשיות שרעקלעכע פארטיפן
אין פינסטער-ווינטערדיקער נאַכט —
דאָס האָט פאַר איר גפהאַט מער פראַכט
און פלעגט פאַרזאמלען וועז די ניאַניע
אין לאָנקעס גרינינקע צום שפיל
פאַר אַלגען חברטאַרנס פיל, —
פלעגט זיך נישט וועלן שפילן טאַניע
געלעכטערס, קלינגשוידיקע רייד, —
סאיז נמאס איר די פוסטע פריידן

XXVIII

זי האָט געליבט אָפט אויף באַלקאָנען
די מאָרגן-זון צו מקדים זיין,
ווען אויף דעם הימל-רוים דעם העלן
פארשווינדט דער שטערנדיקער שיין,
ווען ס'לויכטן בלאַס פון ערד די זוימען,
און ס'ווייט דער מאָרגן-ווינט אין רוימען,
און ווייט דער טאָג פאַמעלעך שטייגט,
און ווען אַ וועלט אַ האַלבע שווייגט
באהערשט אויף לאַנג פון חשך, ווינטער,
און ווען דער מזרח — בעת עס לויכט
די לבנה, נעפלדיק-פאַרהויכט —
רוט שטיל, מיט פוילקייט אַ באַשפינטער, —
דאַן פלעגט זי ווערן אָפט דערוואַכט,
ביים ליכט-שיין אויפשטיין אין דער נאַכט.

אָמאַנען פֿלעגן איר געפֿעלן!
אַלץ, אַלץ געפּינען פֿלעגט זי דאָ;
געלייבט אילוזיע-שיין דעם העלן
פֿון ריטשאַרדסאָנען און רוססאָ,
איר ווילער פּאָטער איז געווען
אַנטוויקלט ווייניק, דאָך אין לעזן
פֿלעגט ער נישט זעען קיין געפֿאַר;
פֿלעגט פּאַר א שפּילכל עס דערפֿאַר
נור האַלטן; פֿלעגט זיך גאָרנישט מישן
און פֿלעגט נישט טון צומאָל קיין זוך
דער טאָכטערשיס געהיימען בוך,
וואָס שלאָפט בייגאַכט אונטער איר קישן.
זיין ווייב פֿלעגט אומגיין הער-און-הין
פֿון ריטשאַרדסאָנען אָן אַ זין...

XXX

בור זי פלעגט ליבן ריטשארדסאָנען
נישט וויל זי האט געלייענט, ניין!
נישט וויל דאס בילד פון גראנדיסאָנען
האָט פון לאָוולאַסן מערער חן, —
נור וויל די פירשטין פאַוליגע,
איר ווילצ מאָסקעווער קוזינע,
פלעגט איר דערציילן דעם ראָמאן;
דאן איז געווען נאָך איר מאן
א חתן; זי פלעגט אים נישט וועלן;
געבענקט נאָך אייגעם נאָכאנאנד,
וואס מיט זיין זעל און זיין פארשטאנד
איז איר געווען מער געפעלן;
ווי גראנדיסאָן — א ווילער פראנט,
א קאָרטן-שפילער און סערזשאַנט...

XXXI

פֿלעגט, ווי ער, אין נייסטע קלײדעו
זיך צירן שטענדיק פֿול מיט פּראַכט;
נור, נישט געפּרעגט קיין עצות לײדער,
חאָט מען זי חתונה געמאכט;
כּדי איר אומגליק און רעיונות
צעשטרייען, האָט דער מאַן זיין פֿלונית
צו זיך אין דאָרף געשווינד געבראַכט;
פון פּרעמדער סביבה דאָרט באַוואכט
פֿלעגט זי זיך רייסן פֿול מיט צאָרן,
פֿלעגט מיטן מאַן זיך קריגן בלויז;
דערנאָך — געגומען זיך צום הויז,
אוּן איז צופֿרידן באַלד געווארן...
רגילות איז פון גאָט באַשערט —
דעם גליק פּאַרבייט עס אונז אויף דר׳ערד,

דעם אומגליקס-פיין פון איר נשמה
האָט די רגילות איר פארזיסט;
אַ ניי-דערפינדונג האָט נחמה
געשענקט איר האַרצן נישט-אומזיסט:
צעווישן מי און אָפרו פוילן
האָט זי אַנטדעקט דעם סוד דעם ווויילן
ווי זעלבסט צו הערשן אויפן מאַן, —
און רעכט איז אַלץ געוואָרן דאַן, —
פלעגט זיין ביי פעלד-אַרבעט אפילו,
פלעגט זאַלצן שוועמלעך, ווי אַ ווירט
די שטוב-הוצאה פיין געפירט,
פלעגט שבת גיין אין באָד צו טבילה,
פלעגט שלאָגן דינסטן, און פלעגט דאָך
קיין עצות פרעגן ביי דעם מאַן...

XXXIII

אַמאָל, אין מיידלשע אַלבאָמען
פלעגט זי פאַרשרייבן א קופלעט;
פראסקאָוויע פלעגט ביי איר דעם נאָמען
פאָלינע קריגן; א קאָרסעט
פלעגט זי אן ענגן שטענדיק טראָגן,
און פלעגט דאָס ג אויף רוסיש זאָגן
אין נאָז, ווי דאָס פראנצויזיש N;
דערנאָך איז אנדערש אלץ געווען;
קאָרסעט, אלבאָמען, און פאָלינע,
סענטימענטאלע פאָעזי —
פארגעסן אלץ האָט דאמלס זי,
אקולקען רופט זי נישט סעלינע;
זי האט זיך לאנג פון דעם באַפרייט,
און הויב און שלאָפראָק שוין באנייט.

XXIV

דער מאן פלעגט ליבן זי און לויבן,
איר משוגעת פלעגט אָפּגיין גלאַט,
ער פלעגט אין אלץ איר טרויען, גלויבן,
און פלעגט זיך עסן אין כאלאט;
זיין לעבן רויִק האט געשוווּמען;
אוּן נאָר אין אוונט פלעגן קומען
די שכנים אָפט פון צייט-צו-צייט, —
אָן צערעמאניעס ווּילע לייט, —
באַקלאָגן זיך, רכילות טרייבן,
זיך וויצלען איבער יענץ און דאָס;
די צייט פאַרגייט; דער באַלעבאָס
הייסט אָלגען מאַכן טיי; זיי קלייבן
צו וועטשערע זיך; דאַן — אַן עק,
אוּן ס'פאָרן באַלד די געסט אַוועק.

*

XXXV

זיי פלעגן היטן טריי און ערן
מנהגים אלטע פון אמאל:
אויף „מאסלעניצע" פלעגן ווערן
געפרעגלט „בלינצעס" אן א צאל,
צוויי מאל אין יאר זיך זיין מתודה,
און הוידעס ליבן — דאס אודאי,
און יום־טוב־לידעלעך, און טענץ,
אין „טראיצע", ווען מיט בלומען־קרענץ
דער עולם קומט די תפילה הערן,
דאן פלעגן זיי פארלירן טריי
אויף זייער גרינס א טרערלעך דריי;
און טרינקען קוואס פלעגן זיי גערן,
די גאסט דאס עסן שוין פון לאנג
פלעגט מען דערלאגגען לויט דעם „ראנג".

אזוי געלעבט האָבן די אַלטע;
ביז ס׳האָט געעפנט פאַר דעם מאַן
די קבר-גרוב איר טיר איר קאַלטע,
און ס׳האָט דער טויט געקרוינט אים דאַן;
ער איז פאַר מיטאָג-צייט געשטאָרבן,
דער שכן האָט באווייגט דעם קרבן,
און ווייב און קינד האָט אים באַקלאָגט
גאַנץ אָפנהאַרציק, ווי מען זאָגט;
ער איז געווען אַ גוטער „בארין",
אין דאָרט, וואו ס׳ליגט זיין אַש שוין איצט,
אויף אַ מצבה שטייט געקריצט:
„דער שטילער חוטא, דמיטרי לאַרין,
דעם בוראס קנעכט און בריגאַדיר
רוט אונטערן שטיין (...)"

X XVII

רען לענסקי איז נאָך כמה וואָכן
געקומען, — האט ער זיך פאַרבענקט
נאָך דער מצבה פון זיין שכן,
און מיט אַ זיפץ זיין אַש באַשענקט...
ער איז געשטאַנען לאַנג, אַ טריבער,
און האָט געזאָגט: אָ, יאָריק ליבער!
ער פלעגט מיך האַלטן אויף די הענט!
ס'האָט זיין מעדאַל מיך אָפט געבלענדט!
„ר'איז אָלגעס חתן" פלעגט ער קלערן,
און אָפט פאַרטרויערט טון אַ זאָג:
„וועל איך דערלעבן גאָך דעם טאָג?"
און אין א טרויער אין אַ שווערן
פיין אויסגעקריצט זיין שכן ז"ל
האָט ער אַ טרויער-מאַדריגאל.

X XVIII

אויך האט ער טרויער-מאַדריגאלן
געשענקט זיין טאטע-מאמעס אַש,
דעם אלטן אַש פּאַטריאַרכאלן...
וויי, אין דעם לעבנס-וועג, אין רעש,
גלייך ווי די זאַנגען, גאנצע דורות
לויט רצון געטלעכן דעם בוראס —
זיי רייפן, שטארבן, ביז — אָ וויי —
עס גייען אַנדערע נאָך זיי...
אויך אונזער לייכטזיניקער, פּוסטער
און נאריש דור — וואקסט, קאָכט זיך, זידט,
און ראַש צום זיידנס קבר ציט;
ס'קומט אונזער טאָג דער אומבאוווסטער,
און ס'ווערט די אייניקלעך באַפעלט
אַרויסשטויסן אונז פון דער וועלט...

XXXIX

טָאָ טרינקט-זשע דורשטיק, זופט דעם לעבן,
אָ, מיינע פריינט, פל זמן ס׳איז צייט!
איך קען זיין נישטיקייט, זיין שוועבן,
מיר איז דאָס לעבן פרעמד און ווייט;
כ׳מאַך פאַר געשפענסטער צו די אויגן, —
דאָך ווייטע חאָפנונגען באוויגן
און מאַכן אָפט מיין הארץ געקוועלט!
ס׳איז שווער פארלאזן מיר די וועלט
גאָר אָן א מינדסטען שפור א שוואכן;
איך שרייב, נור כ׳האב קיין לויב נישט חאלד,
דאך וואלט איך, דוכט זיך מיר, געוואלט
בארימט מיין טרויער-גורל מאכן,
ס׳זאל כאטש איין קלאנג דערמאנען ווען
ווי פריינט, אז כ׳בין אמאל געווען...

דריטער פרק

I

אך, די פאעטן! וווּ-זשע פּליסטוּ?
„אדיע, אנעגין, צייט צו גיין".
— איך האלט דיך נישט! נור זאג — וווּ ביסטוּ
די גאנצע אוונטן אליין?
„בייַ לאַרינס". — ס'איז א וווּנדער, כ'לעבּן.
איז דיר נישט שווער מיט זיי דערנעבּן
צו זיצן יעדן אוונט, ניין? —
„א, ניין!" — איך קאן עס נישט פארשטיין.
אט וואס איך זע — ס'איז מיין השערה:
צום פרשטן — זאג, בין איך דען בּלינד? —
אן אייגנפאך רוסישעס גצוינד,
פיל גאסטפריינטלעכקייט קיין עין הרע,
מ'גיט אייגעמאכטס, מען שמועסט פיין
פון רשגן, בחמות און פון לייַן"...

*

II

דו אָלט עמעץ אומגלויק זען דאָ קאנען?... —
„דער אומעט — אָט וואס מאכט דיך טריב".
— איך לייד נישט אייערע סאלאָנען.
ס'איז מיר די שטוב-געזעלשאפט ליב,
וווּ כ'קען... — „שוין ווידער די עקלאָגן!
געזונג, איך בעט דיך, שוין צו קלאָגן!
יאָ, הייסט עס, פאָרסטו? אַך, אַ שאָד;
הער, לענסקי, זאָג מיר אויס דעם סוד —
ווער איז עס יענע דאָרט, מיט וועמעס
געשטאַלט ס'איז פול דיין קאָפּ, דיין טרערן,
דיין פּען, דיין ריים און דיין באַגער?...
באַקען מיך" — שפּאַסט? — „ניין, כ'מיין באמת"
— עס פרייט מיך — „ווען זשע?"

•

III

מיר פאָרן".

— יאָגן שנעל און קומען;

מען האט זיי באַלד, צו דינען גרייט,
גאַכטבריינטלעך-פרענקיש אויפגענומען
הכנסת-אורחימדיק און ברייט.

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

דאַן שטעלט מען אויף דעם טיש
אַ קוג מיט ברוסניק-וואסער פריש.

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

IV

מיט קירצסטע וועגן זעט מען ביידן
אַ היים שוין פֿליענדיק געשווינד;
אָט לאָמיר, הערן, וואָס עס ריידן
די העלדן אונזערע אַצינד.
— נו, וואס אָנעגין? אָך, דיין געזעץ! —
„רגילות, לענסקי!" — ס׳האָט קיין גרעזעץ
דיין אומעט איצט, — ניין, לאָז צו רו;
זע, ס׳פאלט אין פעלד די נאַכט שוין צו...
אַנדריושקע, שנעלער! פעלדער שוועבן
אַזעלכע נאַרישע! חצי טרייב!
יאָ, אגב: ווייסט, אז לאַרינס ווייב
איז גאָר אַ ווילע זקנה, כ׳לעבן...
כ׳האָב גור פון ברוסניק וואַסער צער,
ס׳זאָל מיר נישט מרענגען קיין געפּאַר"...

*

Y

„דאָג, וועלכע איז עס דאָרט טאַטיאַנע?"
— די, וואס האָט טרויעריק צולעצט
אַ שווייגנדיקע, ווי סוועטלאנע,
זיך צו דעם פענסטער דאָרט געזעצט. —
„דו ליבסט די יינגערע, מסתמא?"
— איז וואס? — „ווען איך האב דיין נשמה,
וואָלט איך די אנדערע געליבט;
ס'איז אָלגעס פנים קאַלט באַטריבט
אַזוי ווי דעם וואַן-דיקס מאַדאָנע:
אַ רויטער פנים, דיק און רונד,
ווי אויף דעם נאַריש הימל-גרונט
אצינד די נארישע לבנה".
וולאדימיר טרוקן האט געברומט,
דערנאך דעם גאנצן וועג געשטומט.

VI

עס האט אויף אַלעמען אינאיינעם
אַ גרויסן איינדרוק דאָרט געמאַכט
אָנעגין דאַן; ער האט די שכנים
צעשטרויט אַ ביסל און דערוואַכט;
עס פֿליען גאַנצע פּעק השערות,
בגובה שיטן זיך הסברות,
מען וויצלט זיך, מען אורטיילט, רימט,
און פּאַר א חתן אים באַשטימט;
ס׳האָט וועד אפילו שוין באַשטעטיקט
אז ס׳איז די חתונה שוין גרייט;
וויייל ס׳איז אין פינגערלעך אַ נויט
חאָט זי דעריבער נור פּאַרשפּעטיקט...
פון לעצטסיס חתונה איז לאַנג
געווען באַשטימט שוין (— — —)

●

VII

עס פלעגט אזעלכע מעשיות הערן
טאטיאַנע מיט פאַרדרוס און וויי —
דאָך פלעגט, נישט ווילנדיק, זי קלער
מיט אַ געהיימער פרייד פון זיי;
ס׳האָט אַ געדאנק איר האַרץ פאַרנומען:
עס איז איר ליבע-צייט געקומען...
אַ קערנדל, אין ערד פאַרמאכט,
אזוי פון פרילינג ווערט דערוואַכט:
עס האָט איר דמיון גאָר פון לאַנג שוין
געברענט מיט בענקשאַפט און געוואַרט,
נאָך נאַרונג דורשטיק-ווילד געגאַרט...
ס׳איז לאַנג געווען איר האַרצן באַנג שוין;
פלעגט וואַרטן מיט פאַרקלעמטער ברוסט,
אויף וועמען — האָט זי נישט געוווּסט...

*

YIII

און זיך דערווארט! עס האָבן אָפן
דערזען די אויגן: יאָ, ס׳איז ער!
פון לאַנגע טעג און נעכט דאס האָפן,
דער איינזאם שלאָף, אי הייס, אי שווער. —
אַלץ פול מיט אים: איר הארץ און מח
הערט, ווי מיט כשופדיקן כח
אַלץ רעדט, דערציילט איר וועגן אים;
ס׳דערעסט אַ קלאַנג פון צאַרטער שטים,
אין בליק פון דינסט נור אומעט פילט זי,
זי זינקט אין עצבות, איר דערעסט
דער פוסטער שמועס פון די געסט,
און זייער צייטפאַרטרייב פאַרשילט זי
אי זייער קומען אין-דער-מיט,
אי לאַנגן דויער פון וויזיט..

VIII

און נעמט זי איצט ראָמאנען לעזן —
ווי אויפמערקזאם איז איר געדאנק!
זי טרינקט מיט איר אַנטציקטן וועזן
דעם פאַלש-פאַרפירערישן בלאַנק!
פון טרוימען גליקלעכע דער כח
באַלעבט די העלדן אין איר מח,
דער ליבסטער יוליִעס — וואָלמאַר,
מאַלעק-אַדעל און דע-לינאַר,
און ווערטער — רולאָזער מאַרטירער,
דער אויסגעצייכנטער גראנדיסאָן,
וואס ווייט אויף אונז אַ דרימל אָן, —
זיי האָבן זיך אין זעל אין אירער
באַהעפט, פארקניפט אין איין געשטאַלט, —
אין איין אָנעגינען געשטראלט...

●

X

ווערט אָפט א העלדין א געוויסע
פון איר באַליבטן ראָמאניסט,
א יולְיָע, צי א קלאריסע;
זי פלעגט אין וואלד גיין נישט-אומזיסט
אָפט מיט א בוך, און זוכן דרינען:
זי פלעגט אין בוך ביי זיך געפינען
איר היץ, איר טרוים, — האט איר געדוכט —
פון איבערפולטן הארץ די פרוכט;
און לעבנדיק מיט פרעמדן עונג,
מיט פרעמדער בענקשאפט, פרעמדער וועלט —
פלעגט זי דעם יונגן ליבן העלד
א בריוול מורמלען אויסנווייניק...
נור אונזער העלד (אויב ס'גייט אייך אָן
איז שוין געווויס נישט גראנדיסאָן...

•

XI

א יעדער שעפער א באוווסטער
פלעגט ערנסט-וויכטיק אונז זיין העלד
פארצייטן מאָלן, אלס א מוסטער
פון פולער שלמות אין דער וועלט;
זיין ליבלינגס-העלד פלעגט, א געפלאָגטער,
אָן יושר שטענדיק א געיאָגטער,
א זעלע האָבן פיין און שיין
און אויך א פנים פול מיט חן;
דערפילט מיט ריינסטע לוסט-באגערן,
באגייסטערט שטענדיק און דערפרייט —
פלעגט ער זיך אָפפערן זיין גרייט:
ביים סוף פון לעצטן טייל פלעגט ווערן
באשטראָפט, ווי ס'דארף צו זיין, דאס שמוץ,
און, לויט זיין ווערט, באקרוינט דאס גוטס...

XII

אַיצט וואָלטן מיר עס נישט פארשטאנען:
מאָראַל וויט-אָן אויף אונז א שלאָף;
די זינד איז ליב אויך אין ראָמאנען,
און דאָרט שוין הערשט זי אָן אַ סוף;
עס נעמט איצט ביראָנס מוזע ריידן
און רעגט דעם שלאָף פון יונגע מיידן;
עס איז בייַ זיי איצט דער קומיר:
צי דער פאַרחלומטער וואמפיר,
מעלמאָט, דער העלד פון לומפן-יונגען,
צי אַהאַספער, צי גאר קאָרסאר,
צי דער פאַרפשופטער סבאָהאַר;
לאָרד ביראָן האט דאָך גאנץ געלונגען
פאַרהילט זאגאַר אין ראמאַנטיזם
דעם יאושדיקן עגאָיזם.

*

XIII

קיין פּעולה נישט, מיין פריינט מיין טרייערן
ס׳קאָן זיין: עס וועט, לויט גאטס באַגער,
אין מיר אריין א שד אַ נייער,
און כ׳וועל נישט זיין קיין דיכטער מער, —
כ׳פאַרהאַס דאן פעבן, און מיט העזה
דערנידריק איך זיך דאן צו פּראָזע:
אויף אלטן שטייגער אַ ראָמאַן
פארנעמען וועט מיין לעבן דאן;
נישט שמערץ געהיימען פון פארברעכן
וועל איך פול אימה מאָלן אייך,
נור כ׳וועל דערציילן פּראָסט און גלייך
פאמיליען-מעשיות און געשפּרעכן,
פון ליבעס-טרוימען אויפן וואָר,
און מדות פיין פון אלטן דור.

XIV

כ׳גיב-איבער דאַן אין בילד אין טרייען
דעם פאָטערס רייד, דעם פעטערס רייד,
די יונגע קינדער-שפילעריין
ביי אלטע ליפעס פול מיט פרייד,
פון אייפערזוכט די שווערע ליידן,
און שלום-טרערן און דאס שיידן,
און נאך א צווייטער קריגעריי
זיי צו דער חופה פיר איך טריי...
כ׳וועל דאַן די תאוה-רייד דערמאנען,
די ליבע-וועלט אָן אַ צאָל,
וואס איך פלעג פליסטערן אַמאָל
ביי מיין געליבטערס פוס נור קאָנען,
וואס פלעגן קומען אויף מיין צונג.
אַמאָל... איצט בין איך מער נישט יונג...

XV

טאַטיאנע! וויי, כ׳באַוויין דיין לעבן
מיט דיר צוזאַמען אין ראָמאַן:
האָסט שוין דיין מזל אָפּגעגעבן
צו אַ היינטמאָדישן טיראַן!
וועסט אומקומען! דערוויילע ברענט דיך
די זיסע האָפנונג נאָך און בלענדט דיך,
דו רופסט דעם צאַרטן גליק-געשפּענסט,
די לעבנס-פריידן דו דערקענסט,
דו טרינקסט פאַרלאנגען-סם נישט זעלטן,
און טרוימען רינגלען דיך אַרום,
און ס׳מאָלט דיין דמיון אומעטום
פון ליבע גליקלעכע געצעלטן;
און אומעטום — אין וויי און גליק —
שטייט דיין פארפירער פאר דיין בליק.

XVI

פֿון ליבע-בענקשאפט אָפּט געצויגן
טאַטיאַנע גייט אין פּאָד אלייַן,
לאזט פּלוצלונג ראש אַראָפּ די אויגן,
און פּוילט זיך עפּעס ווייטער גיין:
איר ברוסט, זי הויבט זיך אומגעהייער,
ס׳באַדעקט די באַקן איר אַ פייער,
ס׳פארפעלט איר אָטעם און עס ברענט,
אין אויער — זשומט, אין אויגן — בלענדט...
עס קומט די נאכט; און ווי אַ שׂומר
גייט די לבנה אום אין רוים,
דער סאָלאוויי, פארטיפט אין טרויס,
זינגט חילכיק-ריין אין גרינס פון בוימער;
טאטיאַנע שלאָפט נישט, כאָטש ס׳איז שפּעט,
און מיט איר ליבער ניאַניעו רעדט:

„עס שלאפט זיך נישט! אך, ס׳אַרַא ענגשאפט!
דעם פענסטער עפן, קום צו מיר".
— וואס איז דיר, טאניע? — „כ׳פילֿ א בענקשאפט;
אָט לאָמיר שמועסן מיט דיר".
— פון וואָס-זשע, טאַניע? איך פֿלעג קאָנען,
אַמאָל-אַמאָל זיך לייכט דערמאָנען
אָן מעשיות אלטע אין די נעכט,
פון מיידן, רוחות, בייז און שלעכט;
איצט איז מיר אלץ פאַרטונקלט, טאַניע:
שוין לאַנג פארגעסן — וואס געקענט;
אַ שלעכטע צייט האָט זיך דערנענט!
דערשלאָגן... — אָ דערציילֿ מיר, ניאַניע,
פון אייִרע יאָרן, פון אַמאָל;
ביסטו געווען פארליבט צומאָל?"

XVIII

דאָס רעדסטו, טאַניע! ס׳איז אַ חלום,
איך האָב פון ליבע נישט געהערט;
מיין שוויגער וואלט, עליה השלום,
דערפאר פאַריאָגט מיך פון דער ערד...
„דערציילסט זשע פון דיין חופה, ניאַניע!"
— אזוי... געווען איז יונגער וואַניע
פון מיר, און מיר איז גאָר און גאָר
געווען דאַן נור דרייצן יאר;
צס איז די שדכנטע געאַנגען
צו אונז אין הויז אַ וואָכן צוויי;
באלד בענטשט דער טאטע מיך און — וויי —
כ׳האָב אין אַ יאָמער זיך פאַרגאַנגען;
מ׳האָט מיר צעלאזט מיין צעפל לאנג,
און — גלייך אין צערקווע מיט געזאנג.

XIX

דערנאך די פרעמדע הויז... נור, טאַניע,
דו חערסט זיך עפּעס גאָר נישט אײַן... —
„אָך, ניאַניע, כ׳פּילּ אַ בענקשאפט, ניאַניע,
ס׳איז מיר נישט גוט, אָ, לּיבסטע מיין:
ס׳ווילּ ווייגען, קלאָגן מיין נשמה!"...
— מיין קינד, ביסט נישט-געזונט מסתמא;
גאָטס חסד רופן זאלּ אויף דיר!
אָך, וואס דו ווילּסט נור, בעט ביי מיר...
מיט הייליק וואסער לאז באַשפריצן... —
„איך בין נישט קראַנק — כ׳בין נור באטריבט;
איך... ווייסטו, ניאַניע... כ׳בין פאַרליבט". —
— מיין קינד, דער פּורא זאלּ דיך שיצן! —
ס׳האָט איר די ניאַניע נאָכאַנאנד
געצלּמט מיט דער אַלטער האַנט.

XX

אַיך בין פֿאַרליבט", האָט זי אויפסנייַ איר
געמורמלט טרויעריק-באטריבט;
– ביסט קראַנק, מיין פריינט, דו ברענסט ווי פייער; —
„אַך, לאָז מיך, לאָז מיך – איך בין פארליבט"...
און די לבנה האָט געלאַסן
באלויכטן מיט אַ שיין אַ בלאַסן
טאַטיאַנעס בלייכע שיינקייט זאַכט,
איר פריי-צעפלאָכט'נע לאָקן-פראכט,
אי אירע טרערן-טראָפנס ריינע,
אי אויף אַ באַנק, קוים-קוים באוועגט,
דעם קאפ אַ טיכעלע פארדעקט,
אין קלייַדער נאַכטיקע די זקנה:
און ס'האָט געדרימלט אלץ פֿאַרוויגט,
פון דעם לבנה-שיין אַנטציקט.

XXI

די זעט דעם לבנה־שיין דעם קלאָרן,
און שוועבט ווייט אום אין זיסן ווי...
נור פלוצלונג — אַ געדאַנק געבאָרן...
„אַך, לאָז מיך איבער, ניאַניע גיי;
גיב מיר די פּען, פאפיר אַ בויגן,
רוק־צו דעם טיש; כ'וועל באלד זיך לייגן;
פאַרציי!" און אָט איז זי אלייין.
ס'איז שטיל. לבנה שימערט ריין.
טאַטיאנע שרייבט, אַן אָנגעשפּאַרטע;
יעוגעני ליגט אין קאָפּ איר טיף,
און אין דעם נישט־באַקלערטן בריוו —
איר ליבע אָטעמט דאָרט, די צארטע;
און אָט דער בריוו שוין פּארטיק ליגט...
דאָך וועמען ווערט ער עס געשיקט?

XXII

כ׳קען פרויען שטאלצע, אָן רחמנות,
אזוי ווי ווינטער — קאלט און ריין;
נישט-צוגענגלעך, און פול עקשנות, —
וואס כ׳פלעג נישט קענען זיי פאַרשטיין;
פול מיט מאָדערנע משוגעתן,
און מיט ווילטעטיקייט געלאַסן, —
כ׳בין מודה, כ׳לויף פון זיי אוועק,
כ׳לעז, דוכט זיך מיר, ביי זיי מיט שרעק
די גהיגום-אויפשריפט אויף די ברעמען:
„פארלאָז דיין האפנונג!" עס פלעגט זיין
פאר זיי די ליבע — נור אַ פיין,
און זייער תענוג — שרעקן וועמען;
זענט איר אויף נעווא-ברעג געווען —
פלעגט איר אזעלכע דאַמען זען!

XXIII

צווישן געהאָרכזאמע פאַרערער
פֿלעג איך אויך אַנד׳רע טרעפֿן; טויב
מיט א גלייכגילטיקייט א שווערער
פאר תאוה-זיפצן און פאר לויב;
דאך פֿלעגן זיי מיט זייער האַלטן
מיט דעם באנעם דער שטרענגן, קאַלטן
די ליבע שרעקנדיק, — אויפסנייי
זי קאָנען צוציען געטריי,
לכל הפחות, — מיט רחמנות,
לכל הפחות, — זייער קול
פֿלעגט קלינגען צערטלעכער צומאָל;
און לייכט פאַרבלענדטער, אין סכנות,
פֿלעגט דער גלויבטער דאַן שוין פריי
דאס לעבן נאָכיאָגן אויפסנייי...

XXIV

מיט וואס-זשע איז טאַטיאנע שולדיק?
וויל ס׳האט איר האַרציקייט קיין צוים,
זי וויס קיין פאלשקייט, און געדולדיק
גלויבט זי איר אויסדערווויילטן טרוים?
וויל נישט-געקינסטלט איז איר ווילן,
און פאָלגט דעם דראַנג פון די געפילן,
וויל אזוי צוטרויליך איז זי,
און איז באשענקט מיט פאנטאזי,
מיט רייכן דמיון, מיט א ווילן
און א פארשטאנד, וואס קען קיין רו,
מיט א קאפריזן קאָפ דערצו,
און צארטע פלאמיקע געפילן?
זענט איר נישט מוחל איר אצינד
די לייכטזיניקע תאוה-זינד?...

XXV

אָך, די קאָקעטקע דענקט קאַלטבלוטיק:
טאטיאַנע אבער ליבט נישט לינד,
זי גיט זיך אָפּ געטריי און מוטיק
דער ליבע, ווי אַ ליבעס קינד;
זי זאָגט נישט: לאָמיר קעלטער ווערן,
דורכדעם דעם ליבע-פרייז פאַרמערן,
און פאַנגען זיכערער דערנאָך;
לאָמיר מיט האָפנונג טון אַ שטאָך
דעם ערגייץ; מיט השערות שפּעטער
פאַרמידן ס׳האַרץ; דאַן נאָכאַנאַנד
גליען מיט אייפערזוכטן-בראַנד
דעם כיטרען תּפוס — אַנדערש וועט ער
אין תּאוה שטענדיקער זיין גרייט
אַרויסצורייסן זיך פון קייט.

XXVI

כ׳מוז זיך פֿאַר שווערער ארבעט זעצן:
כּדי דעם כּבוד דאָ מיין לאַנדס
צו רעטן, מוז איך איבערזעצן
טאטיאַנעס בריוו אין פוֹלן גלאַנץ;
זי איז באַהאַוונט שלעכט געוועזן
אין רוס; זשורנאַלן נישט געלעזן,
עס פֿלעגט איר קאָסטן מי אסך
צו ריידן אויף דער אייג׳נער שפּראַך;
זי האָט, אלזאָ, פראנצויז געשריבן...
וואס קאָן מען טון! ס׳איז אַ פארדרוס,
נור ס׳קאָנען דאַמען פּאָרט אין רוס
נישט אויסדריקן זיך און נישט לייבן...
ס׳איז אונזער שפּראַך (נישט זייט דערשטוינט)
צו בריוו-פּראָזע נאָך נישט געווויגט!

•

XXVII

אַיך ווייס: מען וויל גאָר נויטן דאַמען,
צו לעזן רוס גאָר — אַ סקאַנדאַל!
כ׳שטעל זיך נישט פאָר אַ פרוי, צוזאַמען
מיט... מיט אַ רוסישן זשורנאַל!
כ׳באַצי אויף אייך זיך, דיכטער מיינע!
נישט אמת, וואס? די וועזנס פיינע,
וואס איר פלעגט שרייבן זיי צומאָל
געהיימע לידער אָן אַ צאָל,
און ווידמען זיי, דאָס האַרץ באַווייזן, —
זיי פלעגן אלע זייער שוואַך
באַזיצן דאָך די רוסיש שפראַך,
און פלעגן ליב איר אָפט פאַרגרייזן,
— — — — — — — — — —

XXVII

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

ווי ליפן ראָז אָן שמייכל העלן, —
כ׳האָב פיינט די רוסיש שפּראך, ווו ס׳פעלן
גראמאטיק-גרייזן כאָטש אַ פּאָר!
סק׳אָן זיין, דער נייער פרויען-דור
וועט די זשורנאלן-שטים דערהערן,
און וועט אונז צוגעוווינען גאָר
צו א גראמאטיק ריכטיק-קלאָר,
און ס׳וועלן דאַן די לידער ווערן
אַן אומגאנגס-זאַך; נור איך? כ׳בין ווייט,
איך הלייב געטריי דער אלטער צייט!

•

א שפּראַך, וואס נאַכלעסיק, נישט-ריכטיק,
נישט פּינקטלעך-אויסגעדריקטע רייד, —
בלייבט שטענדיק פּאַר מיין האַרצן וויכטיק,
מיין ברוסט פּאַרפילנדיק מיט פּריידן;
איך האָב קיין קראפט צו אנדערש ווערן,
כ׳וועל גאַליציזמען ליבן געווען,
ווי אַלטע יוגנט-זינד, און ווי —
ווי באָגדאַנאָוויטשס פּאָעזיע;
געגנוג; כ׳בין צופיל שוין צעטראגן;
מען דאַרף צום בריוו זיך נעמען פּאָרטע
כ׳האָב צוגעזאָגט, נור — ערן-וואַרט —
איך בין שוין גרייט זיך אפּצוזאגן;
כ׳ווייס: נישט מאדערן פון פּאַרני
איז היינט די צאַרטע פּאָעזיע.

XXX

פֿאָט פון טרויער, בין השמשות!
וועָן דו וואָלסט זיין אַצינד מיט מיר,
מיט מיינע העזהיקע בקשות
וואָלט איך נישט לאָזן רוען דיר; —
וואָלסט איבערלייגן אויף געזאַנגען
מיין העלדינס פרעמדע ווערטער-קלאַנגען
פון הייסער תאוה, צאַרט און ליבע;
וווּ ביסטו? קום אַהער — איך גיב
דיר מיינע רעכט מיט גרוסן איבער...
נור צווישן פעלזן טרויריק-שטום,
לאַנג אָפגעווויינט פון ליבע און רום,
וווּ פינלאַנדס הימל העגט, א טריבער, —
דאָרט בלאָנדזשעט ער, און — ווייַ און ווינד —
מיין אומגליק הערט ער נישט אַצינד!

XX. I

אט ליגט טאַטיאַנעס בריוו; איך לייען;
איך היט אים הייליק און געטריי;
ס׳נעמט אַ געהיימע בענקשאפט ווייען,
און כ׳לייען, כ׳לייען אויפדאָסניי;
פון וואַן — פול צערטלעכקייט פארקלערטער —
די האַרציק-נאַכלעסיקע ווערטער?
די רירנד-ליבע שטותעריי,
די האַרץ-רייד, וואַנזיניק אַן פריי,

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

טאַטיאַנעס בריוו צו אָנעגינען

אַיך שרייב צו אייך — וואס דאַרף מען מערער?
וואס קאָן איך זאָגן אייך דען מער?
כ׳ווייס, מיט פאַראַכטונג מיט אַ שוועריר
קאָנט איר באַשטראָפן מיין באַגער.
כאָטש איך בין אומגליקלעך, נור איר,
רחמנות פילנדיק צו מיר,
וועט צוהערן צו מיין פארלאַנגען!
כ׳חאָב פריער שווייגן גאָר געזאָלט;
אָ, גלויבט, באמת, מיר: איר וואָלט
מיין שאַנד גאָר קיינמאָל נישט דערגאנגען,
ווען ס׳וואָלט אַ האָפנונג נור געווען
כאָטש זעלטן, כאָטש איין מאָל אין וואָך
אין הויף צו זען אייך וועלן-נישט-וועלן,
כדי נור אייריע רייד צו הערן,
אַ וואָרט אייך אויסריידן, דערנאָך
נור איין מחשבה קלערן, קלערן,

טאָג-נאַכט, ביז נייעם ווידערזען...
מען זאָגט, איר מיידט געזעלשאפט אויס,
ס׳איז לאַנגווייליק אייך אויפן לאַנד;
מיר... זענען נישט אינטערעסאַנט,
כאָטש געבן זעט אייך אונזער הויז;
צו וואָס, צו וואָס האָט איר געמוזט
באַזוכן אונזער הויף דעם וויסטן, —
איך וואָלט אייך דאַמאָלס נישט געווינסט,
אוּן נישט דעם שווערן פיין אומזיסטן;
דער שמערץ פון אומגעאיבטער זעל,
קאָן זיין, וואָלט איינגעשטילט זיך שנעל;
ס׳וואָלט זיין ביי מיר אַ מאַן אַ גוטער,
כ׳וואָלט זיין אַ טרייע פרוי, אינאייגעם
מיט אַ וואָלטעטיק-ליבער מוטער...

אַ צווייטער!... ניין, כ׳וואָלט קיינעם, קיינעם
נישט אָפּגעבן מיין האַרץ אויף דר׳ערד!
ס׳איז אַ גזר־דין פון גאָט נור אייגעם...
כ׳בין דיינע — ס׳איז אזוי באַשערט!
ס׳איז מיר באַשערט געווען צו לעבן,
אום שפּעטער זען דיך אין מיין שטוב;
איך וויס, ס׳האָט גאָט דיך מיר געגעבן,

דו ביסט מיין היטער ביז דער גרוב;
דו פלעגסט צו מיר אין חלום קומען,
דו ביסט מיר ליב געווען, כאָטש פרעמד,
דיין צויבער-בליק האָט מיך געקלעמט,
כ׳האָב אין מיין זעל דיין קול פאַרנומען
פון לאַנג... ס׳איז נישט קיין טרויס געווען;
ביסט נור אריין, כ׳האָב דיך דערקענט,
ס׳האָט אָנגעצונדן זיך מיין וועזן,
אזן כ׳האָב אַ טראכט געטון: ס׳איז ערי
נישט אמת, כ׳האָב דיך אָפט געהערט:
פלעגסט אָפטמאָל צערטלען מיין געהער
ווען כ׳האָב צו אָרמע זיך געקערט,
ווען כ׳האָב פארזיסט מיט תפילות העלע
די בענקשאַפטס אומרו פון מיין זעלע...
אין יענער רגע אין דער שענסטער,
צי דען נישט דו פלעגסט ווי געשפענסטער
אין טונקל דורכזיכטיקן שוועבן,
צוקאָפנס נויגן זיך דערנעבן,
אזן, פול מיט ליבע אזן מיט פרייד,
מיר מורמלען שטילע האָפנונגס-ריידי
ווער ביסטו, זאָג: מיין מלאך וועכטער,
צי מיין פאַרפירער גאָר מיין שלעכטערי

אַנטשייד די ספקות מיינע שנעל;
ס׳קאָן זיין, ס׳איז אַלץ אַ פּוסטער הלום,
אַ טרוים פון אומגעניטער זעל,
אוּן ס׳איז בּאַשערט מיר, חס ושלום,
גאָר עפּעס אַנדערש... נור ס׳זאָל זיין!
איך רייך דיר איצט מיין מזל איין,
איך ווייַן, איך גיס פאַר דיר מיט טרערן,
אוּן כ׳בעט דיין שוץ — זאָלסט מיך דערהערן!

אַך, שטעל זיך פאָר: כ׳בין דאָ אליין,
עס קען מיך קיינער נישט פאַרשטיין,
ס׳איז מיד מיין שכל שוין, אוּן שטום
פאַרלאָזן-אייגזאָם קום-איך-אום;
איך וואַרט אויף דיר; כאָטש מיט אַ בליק
באַלעב די האָפנונג צאַרט-געשפּינטע,
צי גאָר דעם שוערן טרוים צעפליק,
אָ וויי, מיט פאָרווורפן פאַרדינטע!...
„איך ענדיק... שרעקלעך דורכצוליידן...
אַ בושה קווטלט, אַ שרעק אַ שווערע...
נור ס׳איז אַן ערבות אייער ערע,
אוּן כ׳טרוי איר מוטיק אָן מיין וועזן".

XXXII

א שטילן זיפץ, אַ קרעכץ אָפּט טוט זי,
אין העגטל ציטערט דאָס פּאַפּיר;
די ראָזע מאַרקע — טרוקן רוט זי
אויף דעם צעהיצטן צונג ביי איר;
דער קאָפּ געגויגט צום שולטער ראָזן,
און לייכט האָט זיך אַראָפּגעלאָזן
פון שולטער פרעכטיקן דאָס העמד;
נור אָט פאַרלעשט זיך שוין, פאַרשעמט,
דער לבנה-שטראַל; אַ טאָל אַ בלויער
דורך נעפלען זעט זיך שוין אין רוים;
אָט נעמט זיך זילבערן אַ שטרוים;
אַ פּאַסטוך-תאָרן וועקט דעם פּויער;
ס׳איז שוין באַגינען; אַלץ דערוואַכט;
טאַטיאַנען אַרט עס נישט; זי טראַכט.

XXXIII

אָן זונען-אויפגאַנג גאָר פֿאַרגעסן
זי זיצט, דעם קאָפּ געזונקען טיף,
און אייל̈ט זיך גאָרנישט אָנצופֿרעסן
דעם שטעמפּל̈ אירן אויפן בריוו;
די טיר מאַכט-אויף זיך: מיט הכנעה
קומט-אָן פּיל̈יפּיעוונע די גראָע,
און טראָגט איר טיי שוין אויפן טעַץ.
— שוין צייט, מיין קינד, שטיי-אויף, מיין שאַץ!
נור דו ביסט שוין פון בעט אַרונטער!
מיין פּריער פּויגעל̈ע, מיין פֿראַכט!
כ׳האָב זיך אזוי געשרעקט פֿאַר נאַכט!
ביסט, גאָט צו דאַנק, געזונט און מונטער!
נישטאָ קיין שפּור גאָר פון דער נאַכט,
דיין פּנים לויכט ווי מאָן — אַ פֿראַכט!...

XXXIV

אָך, ניאַניע, טו אַ טובה"... — כ'קאָן עס...
גוט, ליבע, טייערע, באַפּעל! —
„נישט קלאָר... אַ חשד... בנאמנות...
נור זעסטו... זאָג נישט אָפּ... אַך שנעל"...
— מיין פריינט, איך שווער בײַ גאָט... זיי זיכער... —
„טאָ שיק דיין אייניקל וואָס גיכער
אַ צעטל אָפּטראָגן צו אָ...
צו יענעם, ווייסט... צום שכן... דאָ...
נור זאָל ער אים קיין וואָרט נישט זאָגן,
נישט אָנרופן מיין נאָמען גאָר"...
— צו וועמען-זשע, דערקלער מיר קלאָר?
כ'בין עובר-בטול שוין... צו טראגן...
אַסך דאָ שכנים — יענער, דער, —
ס'איז אַלע איבערצייגן שוועריקייט...

XXXY

„דו שטויסט זיך גאָר נישט אָן, אַך ניאַניע!"
— מיין האַרציק פריינט, צו־אַלט בין איך,
עס ווערט שוין טעמפּ מיין שכל, טאַניע,
כ'פלעג אַלץ באַגרייפן שאַרף און גיך...
ווי פלעג איך דאַן דעם „באַרין" דינען... —
„אך, ניאַניע! ס'ליגט מיר נישט אין זינען!
וואָס טויג דיין שכל, דיין באַגריף?
ס'איז צו אָנעגינען אַ בריוו"...
— דאָס איז אַן ענין... נור אָן צאָרן...
נישט זיי אין כעס, מיין האַרץ, מיין טרייסט...
ס'איז טעמפּ מיין שכל דאָך... דו ווייסט...
וואָס ביסטו ווידער בלאַס געוואָרן?... —
„אַזוי זיך, ניאַניע", — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

XXXVI

צוויי טעג אַוועק זענען אין זאָרגן,
קיין ענטפער איז נאָך נישט געווען;
בלייך, אָנגעטון נאָך פון פרימאָרגן,
טאַטיאַנע וואַרט! ווען קומט ער, ווען?
געקומען אָלגעס איז פאַרערער.
„וואס זעט מען אייער פריינט נישט מערער?"
די באַלעבאָסטע פרעגט אים באַנג:
„ער האָט פאַרגעסן אונז שוין לאַנג".
ס'פלאמט-אויף טאַטיאנע, ציטערט פיינלעך;
— ר'האָט צוגעזאָגט צו זיין דאָ היינט, —
געענטפערט האָט אָנעגינס פריינט,
— די פאָסט פאַרהאלטן האָט וואַרשיינלעך. —
טאַטיאַנע לאָזט איר בליק צו דר'ערד —
ווי זי וואָלט פאָרוווּרפן געהערט.

XXXVII

ס׳איז בין-השמשות. ס׳גלאַנצט א נייער,
און זידט, דער אָוונט-סאַמאָוואר,
דער טשיניק וואַרמט זיך אין פייער
פון אונטן קנוילט אַ לייכטער פאַר;
דער טיי דער דופטיקער געפלאָסן
האָט אין די גלעזער שוין צעגאָסן
פון אָלגעס ציטעריקער האַנט;
עס האָט געבראכט א יינגל שמאַנט;
ביים פענסטער טאַניע איז געשטאַנען;
ס׳האָט מיין פאַרחלומט-שטילע טויב
געאָטעמט אויף דער קאַלטער שויב;
און ס׳האָט דער פינגער פון טאַטיאַנען
אויף נעבל-שויבן דאָרט און דאָ
געמאָלט דעם וועג זי „ע" און „אָ".

XXXVIII

עהאלטן האָט איר זעל אין נאָגן,
מיט טרערן פול איר מידער בליק;
שאַ, ס׳קילט איר בלוט! פון פערד אַ יאָגן...״
אַלץ נענטער... און אין אויגנבליק —
יעווגעני: „אך!״ זי טוט געשווינטער
אַ שפרונג אין פירהויז, דאָרט אַ הינטער
אין הויף, פון דאָרט אין סאָד; זי פליט;
צוריק אַ קוק טון וואַגט זי ניט;
אין איין מינוט אַדורכגעקראָכן
די בערגלעך, בריקלעך דאָרט, — און באַלד
פאַרבי דער סאַוווקע, דעם וואַלד,
די יונגע קוסטעס בעז צעבראָכן,
דורך בלומען צו דעם שטראָמען-בלאַנק,
און, אָן אַן אָטעם, אויפן באַנק
געפאַלן...

XXXIX

„דאָ! דאָ איז מיין ליבער!
מיין גאָט! ווער ווייס, וואָס ר׳האָט געטראַכט!"
אין האַרץ ביי איר, פול פיין און פיבער,
אַ האָפנונגס-חלום טונקל וואכט;
זי ציטערט, ברענט, זי טראכט נישט, קלערט נישט,
זי וואַרט — צי גייט ער? נור זי הערט נישט;
עס קלייבן דינסטן אויפן בייט
אין קוסטעס — וויינפערלעך, באַגלייט
די ארבעט — לויט באפעל — מיט זינגען;
דער טעם פון צוואנג-ליד איז: עס זאָל
דאָס כיטרע מיילכעלע צומאָל
דעם פריצס וויינפערלעך נישט שלינגען.

דאָס ליד פון די מיידן

מיידעלעך איר שיינינקע,
חארצעלעך און קרוינעלעך,
העי, צעשפּילט זיך, מיידעלעך,
און צעהוליעט, ליבענקע!
ציט-פארציט אַ לידעלע.
אונזער טייער לידעלע
און פארלאָקט דעם יונג אהער;
צו דעם קאַראַהאָד אהער;
ווי איר וועט נור לאָקן אים,
פון דער ווייט באמערקן אים, —
שנעל צעלויפט זיך, ליבינקע,
און פארוואַרפט מיט קארשעלעך,
קארשעלעך און מאלינעס,
און מיט רויטע וויינפערלעך.
אונטערהאָרכן זאָלסטו נישט
אונזער טייער לידעלע,
אונטערקוקן זאלסטו נישט
אונזער שפּיל דעם מיידלשן!"

XL

די זינגען: דאָך זי הערט גישט גערן
דעם ריינעם חילכנדיקן קול,
זי וואַרט מיט אומגעדולד, אז ווערן
איר הארץ זאָל איינגעשטילט אמאָל,
פון בּאַקן שווינדן זאָל דער פייער;
די ברוסט דאָך ציטערט אומגעהייער,
די בּאַקן ברענען נאָכאנאנד,
און ס'ווערט אַלץ העלער זייער בראנד,
פונקט ווי א שמעטערלינג, געפאנגען,
פון שילער שטיפערשע געכאפט,
מיט בּוגטע פליגל צאפלט, קלאפט;
ווי ס'ציטערט אָפט א האָז אין זאנגען,
ווען ער דערזעט, אז ערגעץ-ווו:
דער יעגער פאלט אין קוסטעס צו...

XLI

הָאט אפגעזיפצט און אויפגעשטאנען
פון באנק; זי גייט אזוי אוועק
צו דער אלעי — און פאר טאטיאנען
דערשיינט אָנעגין אויפן וועג
מיט בליקן שטראלנדיק-געהיימע,
גלייך ווי א שאָטן פול מיט אימה,
און ווי פון פייער אָפגעבריט
האט זי פארהאלטן אירע טריט;
נור וואס געשען איז דאן מיט ביידן —
דאס איבערגעבן, ליבע פריינט,
האב איך קיין כח שוין נישט היינט;
כ׳דארף אפרויען נאָך לאנגן רייזן,
אדורכשפאצירן זיך גצוויס;
כ׳מארגנדיק שפעטער ווי-עס-איז.

פערטער פרק

I

אין יונגט פלעגט מיט מיר באפעלן
דער פרעכטיק-כיטרער, שוואכער מין;
אלס א געזעץ פלעג איך מיר שטעלן
נור זייער ווילקיר, זייער דין;
מיין זעל פלעגט ערשט צעפלאמען, שיינען,
ס׳פלעגט דאן די פרוי דעם הארץ דערשיינען
אלס רייגע געטין, העכסטער ציל;
באשענקט מיט שכל און גענפיל,
האָט זי געשטראלט אין פולער שלמות;
כ׳פלעג אויסגיין אין דער שטיל פאר איר,
איר ליבע איז געווען פאר מיר
אן אומדערגרייכבאר גליק געהיימעס.

דאָ פלעג איך זי מיט כעס פאראַכטן,
און וויינען, ציטערן, פאַרשקלאַפט;
אין בענקשאפט, שרעק פלעגט זי זיך דאַכטן
מיר אלס געהיימע בייזע קראַפט;
די בליקן, וועלכע דרינגען, שטעכן,
איר שמייכל, שטים און די געשפּרעכן —
אַלץ, אַלץ האט סם אין זיך געהאט,
און אָנגעזויגן מיט פאַרראט,
זי פלעגט נור טרערן, זיפצן מאָנען,
און פלעגט זיך נערן מיט מיין בלוט...
דאָ ווי דער מאַרמאָר, וואס גערוט
אַמאָל האָט פאר פּיגמאַליאָנען,
דערווייל נאָך שווייגנדיק און קאַלט,
נור באַלד באלעבט און הייס-צעשטראַלט.

*

III

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

נור איינע איז פון זיי געווען, —
ס׳פלעגט לאַנג אַנטציקן מיך איר וועזן...
איר פרעגט, צי כ׳בין געליבט געווען?
אויף לאַנג, פון וועמען-זשע און וועזן?
צו וואָס! נישט דאָס איז גאָר דער עיקר!
וואס ס׳איז געווען — דאָס איז שוין ווייט;
דער עיקר איז: פון יענער צייט
איז אין מיין האַרץ אַ קאלטקייט ניפר;
עס איז פאַר ליבע שוין פארמאכט,
דאָרט הערשט די פוסטקייט און די נאַכט.

•

IY

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

די אייגנטימלעכע התלהבות
געפעלט זיי שטארק, און אונזרע תאוות;
פון אונזער זייט — איך מיין אויף וואָר —
זענען מיר לעכערלעך ביז גאָר;
פֿאַרשקלאַפט, אומפאָרזיכטיק געפאַנגען, —
אויף זייער ליבע וואַרטן מיר,
אין וואַנזין רופן מיר צו איר, —
גלייך ווי מען וואלט געקאָנט פאַרלאַנגען
פון שמעטערלינג און לילי-שטאַנג
געפילן-טיף און תאוה-דראַנג!...

אָך, וועמען וועלט נישט נמאס לייגן,
זיך ווידערהאָלן יאָר נאָך יאָר,
זיך מיען צרנסט איבערצייגן
אין דעם, וואס אלע ווייסן קלאָר;
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
וואס זיינען גאָר נישטאָ אין וואָר
ביי מיידעלעך פון דרייצן יאָר!
אך, וועמען מידט-נישט-איין דאס דראָען,
געבעטן, שבועות, פלומרשט שרעק,
און בריוולעך — לאנגע, אָן אַן עק,
באַטרוג, רכילות, טרערן, פרויען,
השגחה מאמעשיס, און דאן
די שווערע פריינטשאפט פון א מאן!...

❁

V. VI. VII.

דאָס ווינציקער מיר לעבן, שעצן,
געפינט די פרוי אין אונז מער פראכט —
און אין פארפירערישע נעצן
ווערט זי אלץ גיכער אומגעבראכט;
דער גלייכגילטיקער זנות דער קאלטער —
פון ליבע-לערע תמיד האלט ער.
ס׳טרומייטערט, ס׳פויקט פון זיך דער זנות,
ער ווייס קיין ליבע, נור געגוס;
נור אָט דאָס וויכטיק-ערנסט שפאסן
שאסט פאר די אלטע מאלפעס נאָר
פון ווויל-געבענטשטן זיידנס דור:
פארווצלקט דער רום שוין פון לאָוולאסן,
מיטן רום פון רויטן שוץ-קאַבלוק
און מאַיעסטעטישן פאַרוק!...

IX.

אזוי פלעגט מיין יעוגעני קלערן;
ער איז געווען אין לעבנס־מאי
א קרבן פון די שטורם־באגערן,
פון תאוות אומגעצוימט און פריי;
שוין לאנג צעבאלעוועט פון לעבן,
דא—טיף באצויבערט, און דערנעבן —
אנטוישט און אומעטיק און באנג;
געפלאגט פון לאנגזאמען סארלאנג,
פוןווינט־ערפאלגן פוסטע גליקן,
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —
דעם געניץ מיט געלעכטער שטיקן,
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —

*

X

ער פלעגט נישט ליבן שוין צום מייסטן,
ר׳האָט נור זיך ווי עס איז געשלעפט
אַן אָפּזאָג — פלעגט ער באַלד זיך טרייסטן,
פאַרראַט — האָט ער צו רו געשטרעבט;
ער פלעגט זיי זוכן אָן גענוסן,
און פלעגט זיי וואַרפן אָן פאַרדרוסן,
ווי נישט-געליבט און נישט-געהאַסט;
אַזוי אַ גלייכגילטיקער גאַסט
אין אָוונט קומט אין „וויסט" צו שפּילן;
אָט ענדיקט זיך דאָס שפּיל, אַן עק,
ער פאָרט צוריק אין שטוב אַוועק,
ס׳נעמט רויק אים אַ שלאָף פאַרהילן;
און אין דער פרי — נאָך נישט באַטראכט
ווו וועט ער פאָרן אויף דער נאַכט.

XI

ס׳האט טאַניעס בריוו נישט אויף קאַטאָוועס
געמאכט זיין האַרץ אויפסניי אים וואַך;
און ס׳האָט דערוועקט אין אים מחשבות;
פון טרוימען מיידלשע די שפּראַך;
ס׳האָט זיך דערמאָנט פון טאַניען ליבער
דער בלאַסער פּנים און דער טריבער;
און אין אַ חלום זיס און העל
איז באַלד פארזונקען טיף זיין זעל;
די אלטע היץ פון די געפילן
האט אים באהערשן דאַן געזאָלט;
נור ער האָט נאַרן נישט געוואָלט
דעם צוטרוי אומשולדיקן שטילן...
איצט פליט-אַדורך אין גאָרטן-צעלט,
ווו טאַניע טרעפט זיך מיט מיין העלד.

דיי זיינען שטומע שטיין געבליבן;
דערנאָך גייט-צו אָנגעגין נאָנט
און זאָגט: איר האָט צו מיר געשריבן,
נישט לייקנט-אָפּ; איך האָב דערקאָנט
דאָס צוטרויעכע זעל-דערקלערן,
פון אומשולד-ליבע די באַגערן;
ס׳האָט אייער האַרציקייט פיל פראַכט,
זי האָט אין אויפרעגונג געבראכט
שוין לאַנג אַנטשוויגענע געפילן;
איך וויל אציגד נישט לויבן אייך,
איך וועל פאַר איר באַצאָלן רייך

וואָלט כ׳וואָלט באַגרעניצן צו קלערן
מיט דעם פאַמיליען-קריז מיין וועלט;
און וועלן אַ מאָל, אַ פּאָטער ווערן
וואָלט מיר מיין גורל וועלן באַפעלט —
וועלן ס׳וואָלטן די פאַמיליען-גליקן
כאָטש אויף אַ רגע מיך אנטציקן,
וואָלט איך חוץ אייך דאָך, ווי מיר דוכט,
קיין אגדער כּלה נישט געזוכט;
אָן כּליטערלעך, אָן מליצה-בלומען;
אַלס אידעאַל פון לעבנס-וועג
אין מיינע טרויעריקע טעג
וואָלט אַלס פריינדין אייך געגומען,

XIV

כ׳בין נישט באשאפן גאָר פאַר גליקן, —
עס איז פאַר זיי מיין זעל פאַרמאַכט;
אומזיסט די שלמות און אַנטציקן —
איך בין נישט ווערט גאָר אייער פראַכט;
אָ, גלויבט, (אַן ערבות — מיין געוויסן!)
די הייראַט ברענגט אונז שמערץ געוויסן;
ווי שטאַרק כ׳וואָלט נישט געליבט, ווי הייס, —
איר וואָלט מיר נמאָס ווערן, כ׳ווייס;
די טרערן איירע וועלן לאָזן
מיין האַרץ גאַנץ קאַלט און אומבאוועגט;
זיי וואָלטן נור צעפעסט צערעגט;
טאָ, אורטיילט זעלבסט איצט, וועלכע ראָזן
ס׳ווערט אָנגרייטן אונז הימענע,
קאָן זיין, אויף לאַנגער יאָרן־רײַ!

קאָן ערגער זיין, וועז — היינט ווי נעכטן —
בענקט שווער דאָס אָרמע ווייב אוז שמאַכט
נאָכן אומווירדיקן מאַן אוז שלעכטן,
אַן איינזאַמע סיי טאָג, סיי נאַכט;
בשעת דער מאַן אין גרויען אומעט,
זיין מזל שילטנדיק, גייט אומעט
מיט זיין פאַרברוגזטער געשטאַלט,
אי בייז, אי אייפערזיכטיק-קאַלט;
אַזאַ בין איך; אוז האָט איר ליבן
אָט דאָס מיט הייסער זעל געגאַרט,
וועז איר האָט אזוי האַרציק-צאַרט
אוז אַזוי קלוג צו מיר געשריבן?
צי דען אַזאַ גאָר גוטל ווערט
פון שטרענגן מזל אייך באַשערמ?

אָך, טרוים און צייט — דאָס קערט־נישט וויידער;
— — — — — — — — — —
איך האב אייך ליב, ווי ס׳ליבן ברידער,
און אפשר צערטליכער פון זיי;
אָך, הערט מיך אויס אָן כעס, אָן צאָרן:
דאָס מיידל טוישט אין אירע יאָרן
נישט אייגמאָל אום אַ טרוים אויף טרוים;
אַזוי איז אויכעט מיט דעם בוים:
בייט יעדן פרילינג זיינע בלעטער;
ס׳איז שוין באַשערט פון אַלטע יאָר;
איר וועט אויפסניי נאך ליבן, נאר...
נאָר זיך באַהערשן זאלט איר שפעטער!
ס׳פארשטייט אייך קיינער נישט, ווי אין
די אומגעניטקייט נאָרט זיך גיך"...

XVII

אזוי האָט ער געפּרעדיקט; ס'האָט אים
קיין זאַך נישט זעענדיק, פאַרקלערט,
[— — —] אָן אַן אָטעם,
האָט שטיל טאַטיאַנע אים געהערט;
ער האָט דערלאַנגט זיין האַנט מיט ליבע;
און, אויטאָמאַטיש, האָט, אַ טריבע,
אויף איר זיך טאַניע אָנגעשפּאַרט;
גענויגט דאָס קעפּל מיד און צאַרט,
גייט זי אַהיים און כאָטש אַפילו
אַהינצו קומען זיי ביינאַנד, —
נאָר קיינער מוסרט; אויפן לאַנד
די פרייהייט דאָרפישע, די שטילע,
האָט זיך איר גליקלעך רעכט, ווי ס'האָט
איר רעכט די שטאָלצע מאָסקוי-שטאָט.

*

XVIII

דיי מסכים זשע, אַ לעזער לייבער,
אַז ס'האָט באַנומען זיך מיין העלד
גאַנץ פיין מיט טאַניצן מיט דער טריבער;
נישט ס'ערשטע מאָל האָט ער דער וועלט
אַנטפלעקט זיין איידלע זעל געראַטע;
כאָטש ס'פלעגן אים די מענטשן שלעכטע
נישט שוינען גאָר און האָבן פיינט:
אי זיינע פיינט, אי זיינע פריינט
[— — — — — — — — —]
האָבן געשמוצט אים און געקוועלט.
ס'האָט יעדער שונאים אין דער וועלט,
נאָר, גאָט, באַשיץ אונז פון די פריינט,
אָך מיינע פריינט, אָך מיינע פריינט!
כ'האָב נישט-אומזיסט דערמאָנט זיי היינט!

XIX

דאָס איז נײַן, כ׳שלעפּער-איין צו בײַסלעך
די פּוסטע שוואַרצע טרוימען דאָ;
כ׳באַמערק דאָ נאָר אין גענזענפּײַסלעך,
אַז קײַן רכילות איז נישטאָ,
וואָס אויפן בוידעם וועלט געווירן,
און פון סאָלאָן געבענטשט געוואָרן;
אַז ס׳איז נישטאָ קיין שמותעריי,
קיין עפּיגראַמען־זידלעריי,
וואָס אייער פריינט זאָל עס פאַרוונדערט
אין קרייז פון אָנשטענדיקע לייט
אָן כּעס און מײַן, פון צייט צו צייט,
עס וויידערהאַלן אַמאָל הונדערט;
דאָך איז ער אײַזן-שטאָל פאַר אײַך:
ער ליבט אײַך... נו, צו קרובים גלײַך!

*

XX.

הם! הם! צי זענען, לעזער פיינער,
די קרובים אייערע געווען?...
ערלויבט: ס׳איז מעגלעך, לעזער מיינער,
איר ווילט דערוויסן זיך אַצינד
ווער הייסט עס קרובים, נעמלעך וועלכע?
אַך, קרובים זענען עס אַזעלכע:
מיר מוזן אָן באַטריגערייַ
זיי צערטלען, ליבן, שעצן טרייַ;
און מיט דעם פאָלקס-מנהג פאַרבונדן,
באַזוכן זיי אין ווינאַכט-פראָסט,
צו גראַטולירן זיי דורך פאָסט, —
כדי דעם גאַנצן יאָר דעם רונדן
מיר זאָלן זיי נישט אַרן גאָר...
אַזאָ, גיב גאָט זיי לאַנגע יאָר!

*

XXI

עס איז די צאָרטע פרויען-ליבע
פון פרייַנטשאַפט זיכערער דערפאָר:
דאָס רעכט אויף איר צעשטערט קיין סיבה,
קיין ווילדער שטורעם און קיין צער;
אַודאַי: נאָר דער מאָדע-וויכער,
נאָר דער נאַטור-קאַפריז דער גיכער,
און פון דער וועלט-מיינונג דער טייך...
דער ליבער מין צום פוך איז גלייך...
דעם מאַנס פאַרלאַנגען און זיין דעה
אַ ווילטעטיק ווייב געטריי
מוז תמיד אַכפערן דערביי;
ס'וועט אונזער פריינדין, אונזער פעע
גאַנץ לייכט פאַרליבט און שנעל פאַרפירט;
אַ שפּאַס פון שטן — איז דער פלירט...

*

XXII

טאָ וועמען ליבן? וועמען הערן?
און וועמען פרעמד איז דער פאַרראַט?
און ווער אויף אונזער מאָס מעסט גערן
אַיעדן וואָרט, אַיעדן טהאַט?
ווער שפרייט אויף אונז נישט קיין רכילות?
ווער צערטלט אונז מיט ליבע-תפילות?
וועמ' אונזער פעלער איז נישט שווער?
ווער וועט נישט נמאס ווערן, ווער?
אומזיסטער זוכער פון געשפענסטער,
פאַרשווענד קיין מי; דו דאַרפסט פאַרשטיין
צו ליבן מער נישט זיך אַליין.
געשעצטע לעזער! ס'איז דער שענסטער
דער ווירדיקסטער און העכסטער העלד:
נישטאָ קיין ליבערס אין דער וועלט!...

XXIII

וואָס איז לסוף געשען מיט ביידן,
אָ, וויי צו טרעפן איז נישט שווער,
דער ליבעס וואַנזיניקע ליידן
פלעגן צו רעגן מער און מער
די יונגע זעל, די טרויערפולע;
עס ברענט טאַטיאַנע אָן שום פעולה
אין יאוש-ליידנשאַפט, און ליידט;
דער שטילער שלאָף איר בעטל מיידט;
געזונט און לעבן און די פריידן,
דער שמייכל, מיידל-רו — ס'איז לאַנג
פאַרשוווּנדן ווי אַ פוסטער קלאַנג,
טאַטיאַנעס יוגנט לעשט אין ליידן; —
דער שטורעם-שאָטן שוואַרץ באַהערשט
אַזוי דעם טאָג, וואָס וועקט זיך ערשט.

XXIV

א, וויי! טאַטיאַנע וועלקס אין קלעמען,
ווערט בלייכער, לעשט, אין שווייגט דאָך שטום!
עס קאָן קיין זאַך איר נישט פאַרנעמען,
עס רירט איר זעל קיין זאַך אַרום;
עס שאָקלען מיט די קעפּ די שכנים,
און מורמלען צווישן זיך איניינעם:
„שוין צייט צו נעמען איר אַ מאַן!"
נאָר – זאָל גענוג שוין זיין. עד כּאַן.
איך דאַרף דעם דמיון אייך...
דאָ מיט אַ גליקלעך ליבע־בילד...
נישט ווילנדיק, דאָך קלעמט מיך ווילד.
[– – – – – – – – –]
פאַרגיב, אָ לעזער מיר, פאַרגיב!
איך האָב אַזוי מיין טאַניען ליב!...

*

XXV

רך לאַדימיר ווערט אַנטציקט, פול בענקשאַפט,
פון אָלגעס פראַכט אַלץ מער און מער;
דער זיסער גליקלעכער געפיינגשאַפט
זיין זעל האָט אָפּגעגעבן ער;
צוזאַמען תמיד נאָר זיי גייען;
און טונקל זיצן זיי אין צווייען,
אין סאָד באַגינען, האַנט אין האַנט,
גאַנץ אָפט שפּאַצירן זיי באַנאַנד;
און וואָס? פון ליבע-גליק באַטרונקען
אין צאַרטער בושה [— —]
וואַגט ער צומאָל [— —]
[— — — — — — — — —]
זיך מיט א לאָק צו שפּילן קוים,
צו קושן שטיל דעם קליידער-זוים.

*

XXVI

אפט לייענט איר דער האַרץ-פאַרטרויטער
א מוסר-השכל'שן ראָמאַן,
אין וועלכן ס'קען נאַטור דער אויטאָר
נאָך בעסער, ווי שאַטאָבריאַן;
און, אַגב אויך, צוויי-דריי זייטן
(פון בבא-מעשיות, שטות פאַרשייטן
פאַר מיידן-הערצער — א גענאַר)
פאַרשעמט, אָפט היפּש ער דורך דערפאַר;
(— — — — — — — —)
זיי זענען אָפטמאָל זיך צום שאָך
געלעגט אָן טישל; און דערנאָך
פאַרטראַכטן זיי זיך טיף בייַם שפּילן;
און לענסקי נעמט צעשטרייט אין שאָך
מיט א סאָלדאַט זיין אייגן ראָך...

*

XXVII

עֶר פֿאָרט אַהיים — דאָך מיט איר נאָמען
איז פֿול זיין ווען יעדער צייט;
די לופט׳קע בלעטלעך פון אַלבאָמען
דאָרט צירט ער פֿלייסיק ביי דער זייט:
ער פֿלענט לאָנדשאַפֿטן, בערגער, טאָלן,
מצבות, ווענוס׳ טעמפּל מאָלן;
אויף לירעס — טייבלעך, ווען-גישט-ווען
מיט פֿאַרבן קוים און מיט דער פּען;
אָפֿט אויף די בלעטלעך פון זכרונות
ביי פּרעמדע לידער אומגעריכט,
פֿלעגט אָנשרייבן א צאָרט געדיכט,
א שטומער דענקמאָל פון רעיונות,
א שפּור א לייכטער פון געדאַנק,
וואָס בלייבט דער זעלבער יאָרן-לאַנג

*

XXVIII

געוויס האָט איר פּראָווינציעלע
אַלבאָמען מיידלשע געזען;
צומעקט פֿון פריינדינס (נישט קיין פּלא!)
ביים סוף און אָנהויב מיט דער פּען...
די דקדוק-כללים אויף צו להכעיס,
אָן משקל לידער, – פול מיט ברכות, –
פאַרשרייבן אָפטמאָל פריינט אַהער,
פאַרקירצט, פאַרליינגערט – לויט באַגער;
באַלד אויפן ערשטן בלעטל זעסטו:
„Qu' écrirez-Vous sur ces tablettes?"
אַן אונטערשריפט: t. á. v. Annette
און אויפן לעצטן זייטל לעזסטו:
„פילט עמיץ ליבע מער צו דיר –
דער שרייבן ווייטער זאָל פון מיר"...

*

XXIX

אויך קענט איר בלימלעך זען דערינען,
א פאַקל און צוויי העריצער רויט;
איר וועט א שבועה דאָרט געפינען
צו ליבן ביז דעם סאַמע טויט...
דאָרט קנאַקט־אַריין וווּ איך א בלעטל
זיין שיר א זעלנער א פּאָעטל;
אָט אין אזא אלבאָם מיט פרייד
אויך איך בין אָפט צו שרייבן גרייט:
כ'בין איבערצייגט מיט זעל און שכל —
מיין יעדער פלייסיקער אַנטיק
פאַרדינט א לייטזעליקן בליק;
דערנאָך וועט מען מיט בייזן שמייכל
נישט אורטיילן [— — — — —
— — — — — — — —]

*

XXX

נאָר איר צעזייט-צעשפרייטע טאָמען
פון שד׳ישער ביבליאָטעק;
איר רייכע פרעכטיקע אַלבאָמען,
דעם דיכטערס פיין, דעם דיכטערס שרעק, —
באַצירטע קונציק פון אַ גאון
מיט צויבער-פענזל פון טאָלסטאָיען,
צי גאָר מיט באַראַטינסקיס פען, —
גאָטס דונער טרעפן זאָל אייך ווען!
בשעת אַ רייך-סאַלאָננע דאַמע
דערלאַנגט מיר אָפטמאָל איר אַלבאָם —
נעמט מיך אַדורך פון כעס אַ שטראָם,
און ס׳וועקט זיך שוין אַן עפיגראַמע
אין טיפער זעל ביי מיר מיט גאַל —
נאָר דו... דו שרייב אַ מאַדריגאַל!...

XXXI

בַּאַר לענסקי שרייבט קיין מאַדריגאַלן
דער יונגער אַלגען מיט אַ ברען:
אַך, נישט מיט קאַלטע וויצן-שטראַלן, —
מיט ליבע אָטעמט עס זיין פּען;
אַלץ, וואָס ער פּלעגט נאָר זען און הערן
פון אַלגען — פּלעגט׳ס פּאַרשריבן ווערן:
מיט לעבעדיקן אמת רייך
שטראָמט פּלייסיק זיין עלעגיען-טייך;
ווי דו, יאַזיקאָוו, פול מיט פייער,
אין האַרצנס שטורעמדיקן דראַנג
באַזינגטו וועמען אין געזאַנג, —
און די עלעגיען, ליב און טייער,
זיי שטעלן דיר דעם ספור פאָר
פון מזל דיינעם, פון דיין וואָר!...

*

XXXII

בַּאַר הערסט! ס׳הייסט די קריטיק אינגאַנצן
מיר זאָלן ווערן שוין באַפרייט
פון אָרעמע עלעגיען־קראַנצן,
און אונז, דער חברה דיכטער שרייט!
„נענוג, נענוג, הערט־אויף צו קלאָגן,
דאָס זעלבע זינגען אַלץ און זאָגן,
נאָך עבר בענקען, נאָך אַמאָל:
נענוג, — הויבט אָן אַ נייעם קול!"
— יאָ, יאָ, אַלס מוסטער ווילט איר שטעלן:
טרומייט און מאַסקע און קינושאַל,
און פון געדאַנק דעם טויטן שלל
וועט איר אונז אויפלעבן באַפעלן;
וואָס, נישט אַזוי? — ניין, ס׳איז איצט צייט
צו שרייבן אָדעס, ליבע לייט!

*

XXXIII

„לויט די פּאַרצייטיק-אַלטע מאָדעס,
ווי מ׳שרייבט פון לאַנגע יאָרן אָן...
— ווי, מער נישט פייערלעכע אָדעס?
וואָס רעדסטו, ליבער פרייַנט! דערמאָן,
וואָס ס׳האָט געזאָגט אונז דער סאַטיריק?
— דער פּרעמדער שיטהס כיטרער לירייק
קאָן דען געפעלן בעסער דיר
פון אונזער גרויען דיכטערס שיר?
ווי נישטיק דער עלעגיעס ציל:
ווי פּוסט און נעבעכדיק און קליין!
דאָך איז דער אָדעס ציל ווי שיין,
פול מיט דערהאַבענע געפילן! —
דאָס איז א סכסוך-ס׳איז נישט קלאָר;
נאָר כ׳וויל נישט קריגן דור מיט דור...

*

XXXIV

דער פרייהייטס, רומס פֿאַרערער אימער,
פּול שטורם-געדאַנקען אַלערליי, —
געשריבן אָדעס וואָלט וולאדימיר,
נאָר ס׳פלעגט נישט לעזן אַלגע זיי:
צי פלעגן טרויער-דיכטער לעזן
צומאָל פֿאַר דעם געליבטן וועזן
די לידער? ס׳איז די שענסטע קרוין,
ס׳איז אין דער וועלט דער העכסטער לויף!
וויל דעם געליבטן, וואָס די לידער
זיי טרוימען זייגע לעזט ער באַנג
איר — דעם אָביעקט פון ליב און קלאַנג,
דער שייגער יונגפרוי צערטלעך-מידער!
וויל דעם... כאָטש, מעגלעך, אויפן וואָר
קלערט זי פון עפעס אַנדערש גאָר...

*

XXXV

די פרוכט פון מיינע טרוימען־שעהן,
פון מיין האַרמאָנישן געדאַנק —
פלעג איך נאָר פאַר מיין ניאַניען טרויען,
וואָס איז מיין יוגנט־פריינדין לאַנג!
און ווערט נאָך מיטאָג ווער פאַרקראָכן
צו מיר, באַלד כאַפּ איך ביי מיין שכן
די פאָלע, און איך שטיק צום וואַנט
מיט מיין טראַגעדיע נאָכאַנאַגד...
צי (כ׳מיין גאַנץ ערנסט דאָס, אַודאַי)
פון ביינקשאַפּט, גראַמען אָפט געפּלאָגט, —
האָב איך ביים סאַזעווקע צעיאָגט
נישט איינמאָל שוין אַ קאַטשקעס־סטאַדע...

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

*

XXXVI

עס זוכט מיין בליק זיי אינדערווייטן...
אַ יעגער גנבעט זיך ביים וואַלד,
שילט פאָעזי, און פייפט צו צייטן,
און לאָזט אַראָפּ דעם צינגל באַלד...
ס'האָט יעטווידער זיך זיינע גוסטן,
זיין ליבלינגס-זאָרג און זיינע לוסטן:
ווער פון אַ ביקס אין קאַטשקעס צילט,
און ווער, ווי איך, מיט גראַמען שפּילט,
ווער ס'כאַפּט די חוצפּהדיקע פליגן,
ווער ס'הערשט אין טרוים אויפן המון,
ווער ס'שפּילט אין קריג זיך און אין קרויץ,
ווער ס'לאָזט פון טרויער זיך פאַרוויגן,
ווער ס'איז פאַרנומען גאָר מיט וויין:
דאָס פרייד איז אויסגעמישט מיט פּיין...

XXXVII

דאָס מאַכט אָנעגין ? בריידער מיינע,
נישט אומגעדולדיק זייט אַזוי :
די טאָג-באַשעפטיקונגען זיינע
וועלן איך באַשרייבן אייך גענוי ;
ר'איז ווי אַ נזיר דאָרט געגליבן,
שטייט זומער אויף אַ זייגער זיבן,
און גייט אַוועק אָן פרישטיק גלייך
צום אונטערבאַרגעדיקן טייך ;
דעם העלפאַנט אָט דעם באַקאַנטן
שווימט ער אַדורכעט, גייט אַרויס,
דערנאָך זיין קאָטע טרינקט ער אויס,
קוקט-דורך זשורנאַלן, נעמט זיך אָנטאָן ;
נו? איר פלעגט קיינמאָל, ווי מיר דאַכט,
נישט טראָגן גאָר אַזאַ מין טראַכט...

XXXVIII XXXIX

שפּאַציר און בוך, אַ שלאָף אַ טיפער,
דער וואַלד־שאָטן, פון שטראָם דער קול,
און פון אַ שמעטערלינג אַ שט־פער
אַ יונגער פרישער קוש צומאָל,
אַ ראַשער פערד אַ געשפאַנטער,
אַ פיינער מיטאָג אַ פיקאַנטער,
פון ווין פון ליכטיקן אַ פלאַש,
אַ שטילקייט, איינזאַמקייט אָן רעש, —
אָט איז אָנעגינס הילף לעבן;
ד׳האָט אומבאַמערקט די צייט געטיילט,
אין זאָרגלאָזיגקייט נישט געציילט
די שיינע זומער־טעג, וואָס שוועבן;
פאַרגעסט די שטאָט מיט אירע גאסטן,
מיט זייער אומעטיקן פעסט...

XL

פֿון דרום־ווינטער פון דעם קילן
א לעכערלעך קאַריקאַטור
איז אונזער זומער; נור מיר ווילן
נישט מודה זיין — אַזא נאַטור!
דער הימל אַטעמט שוין מיט קעלטן,
די זון, זי פינקלט שטראַלט שוין זעלטן;
דער טאָג ווערט קירצער, ווייט מיט קעלט,
דער כשופדיקער וואַלד־געצעלט
אַנטבלויזט זיך שוין, און רוישט פֿאַרטרויערט;
א נעפּל פֿאַלט; פון דאָרט און דאן
צום דרום ציט א קראַוואַן
פון שרייענדיקע גענז; עס לויערט,
עס קומט אַן אומעטיקע צייט,
ס'איז דער נאַוועמבער שוין נישט ווייט...

*

XLI

ס׳שטייט-אויף די זון אין נעפּל קאָלטן;
אָנטשטומט דער רויש פון אַרבעטס-טעג;
ס׳הערט-אויף דער וואָלף זיך צו באַהאָלטן,
קומט מיט דער וואָלפין אויפן וועג;
ס׳דערשפירט דער פערד אים — און פֿאַרשייטערט
נעמט ער צו כראַפּען, — און דער רייטער
יאָגט באַרג-אַרויף מיט אַלע מי;
דער פּאַסטוך טרייבט שוין נישט די קי
אין פעלד אַרויס פון שטאָל באַגינען;
און ס׳רופט נישט מער זיי מחנותוויז
דער האָרן זיינער אין אַ קריז;
אין פויער-שטיבל נעמט שוין שפּינען
די מויד, און — טרייער ווינטער-פריינט —
קנאַקט שוין דער קין פֿאַר איר און שיינט...

XLII

אַ קנאַקן שוין די פּרעסט, און לאָזן
אויף פּעלד און וואַלד אַ זילבער העל;
(דער לעזער וואַרט אַ גראָם שוין ראָזען:
נאָ, נעם און כאַפּ אים, אָבער שנעל!)
פון אַ סאַלאָן־פֿאַרקעט נאָך רייגער
פֿאַרפֿורירן שטראָלט דער טייך דער קלייגער;
עס גליצן יונגלעך מחנותוויז
און שניידן הילכיק שוין דעם אייז;
אַ שווערע גאַנז אויף רויטע פּיסלעך
קלערט שוימען יעצט: זי מזט אַ שפּריז
גאַנץ פֿאַרזיכטיק דאָרט אויפן אייז,
און גליצט זיך אויס און פּאָלט; צו בּיסלעך
פּאָלט אויפן בּרעג דער ערשטער שניי
ווי שטערן ליכטיקע אַ ריי...

*

XLIII

וואָס קאָן אין ישוב דאַן דערקוויקן,
שפּאַציר? דער פּוסטער דאָרף אַרום
דערעסט נישט-ווילנדיק די בליקן,
איינטעניק-הויל איז אומעטום;
צו רייטן אין די קאַלטע סטעפּן?
מיט זיין פאַרטעמפּטן הוף פאַרטשעפּען
קאָן נאָך די דין-פאַרפרוירנע ערד
און פּלוצלונג אומפאַלען דער פערד;
זיץ אין דער פּוסטער שטוב, דער באַנגער,
לעז: אָט איז – פּראַדט, אָט וואַלטער סקאָט!
דו קוק דיר די צו הוצאה דורך,
זיי בייז, צי טרינק; דער אָוונט לאַנגער
וועט דורכגיין [– – – – – –
– – – – – – – – –]
אַזוי פאַרגייט די אָוונט-צייט.

קוסטין, 1918.

מ. יו. לערמאנטאוו

לירישע לידער

די תפלה

אַין שווערער צייט, ווען ס׳פרעסט דאָס האַרץ
אַ טרויעריק געפיל,
דאַן אויסגוויניק מורמל איך
אַ צויבער-תפלה שטיל..

אַ קראַמט איז דאָס אַ היילנדע
אין ווערטער-קלאַנג פאַרמאַכט
און ס׳אַטעמט דאָרט אַ הייליקע,
אַ כשופדיקע פראַכט...

פון זעלע פאַלט דער יאָך אַראָפּ
עס ווערט די רו דערגרייכט,
און ס׳גלייבט זיך מיר, און ס׳ווינט זיך מיר
און ס׳איז מיר אַזוי, לייכט...

כ׳גיי אַרויס...

כ׳גיי אַרויס אין וועג אַליין שפּאַצירן;
ס׳שטראָלט דער וועג, מיט נעפּלען אויסגעפּוצט;
שטיל די נאַכט, דער מדבר איז מתפּלל,
און אַ שטערן מיט אַ שטערן רעדט...

אין דער הייך איז פייערלעך און פרעכטיק!
ס׳שלאָפט די ערד, פאַרהילט אין בלויען שיין...
וואָס-זשע איז מיר שווער אַזוי און פייגלעך?
וואַרט איך וואָס? כ׳באַדויער וואָס מיט פיין?

ניין, איך וואַרט שוין נאָרנישט מער פון לעבן
און דער עבר וועקט נישט מיין געפיל;
כ׳וויל אַצינד נאָר שטילע רו און פרייהייט,
כ׳וואָלט געוואָלט אַנטשלאָפן ווערן שטיל...

אָבער נישט מיט קאַלטן שלאָף פון קבר,
וואו ס׳איז אַלץ פאַרגליווערט, קאַלט און פוסט;
נאָר אין ברוסט זאָל דרימלען לעבנס-כח
אָטעמען, זיך וויגן זאָל די ברוסט...

זאָל אַ זיסער קול מיר וועקן ליבע
וינקען צארט בייטאָג און אינדערנאַכט;
איבער מיר אַ דעמב, אַן אייביק גרינער
זאָל זיך נייגן, רוישנדיק באַזאַכט...

*

ביים טעמפל

עס איז געשטאַנען ביי א טעמפל
אַן אָרעמאַן, געבעטלט ברויט.
ער איז געווען בלאַס און מאָגער
פון הונגער, דורשט, פון שווערער נויט.

א שטיקל ברויט האָט ער געבעטן,
זיין בליק איז פול געווען מיט פיין,
און ס׳האָט אַריינגעלייגט אים עמעץ
אין אויסגעשטרעקטער האַנט א שטיין.

אַזוי האָב איך ביי דיר געבעטלט
דיין ליבע, וועלכע כ׳האָב געגאַרט;
אַזוי האָסטו, מיין קינד, די בעסטע
געמילן מיינע אָפּגענאַרט...

הימל און שטערן

ריין איז דער הימל אין אָוונט,
ריין איז דער שיין פון די שטערן,
ריין ווי דאָס גליק פון אַ קינד;
אָך, טאָ פֿאַרוואָס טאָר איך נאָרנישט אַ קלער טון
שטערנדלעך! ריין זענט איר פונקט ווי מיין גליק!...

וואָס איז דיין אומגליק?
פרעגן מיך מענטשן.
אומגליקלעך בין אי'ך
טייערע מענטשן, וואָס הימל און שטערן –
איז הימל און שטערן – און איך בין אַ מענטש!...

איין מענטש דעם צווייטן
איז אייביק מקנא;
איך בין דאָך אָפּער
נאָר די באַצויבערטע שטערן מקנא –
כ'וואָלט זייער אָרט נאָר פֿאַרנעמען געוואָלט!...

דער נביא

אַון זייט עס האָט געשענקט מיר גאָט
דעם נביא-גייסט, וואָס אַלעס זעט עד –
אין מענטשן-אויגן לעז איך קלאָר
פון שלעכטס און תאוה גאַנצע בלעטער...

כ׳האָב אָנגעפאַנגען צו פאַרשפריטן
די אמת׳ן און די ליבע-לערע׳ן
און ס׳האָבן מיינע אַלע נאָנטע
אין מיר געוואָרפן שטיינער שווערע...

איך האָב באַדעקט מיין קאָפּ מיט אַש
און פון די שטעט געלאָפן אָרעם,
און אָט אין מדבר לעב איך איצט
וויי ס׳לעבט דער פויגל אין דער וואָרעם׳.

און, היטנדיק דעם גאַסט-געבאָט
פאַר מיר די חיות אַלע פאַלן,
און ס׳האָרכן מיך די שטערן שטיל
און שפילן פרייליך מיט די שטראַלן...

און ווען איך גובע מיך געאיילט
אין שטאָט, דורך איר געריש און תאוה,
דאַן זאָגט דער זקן צו דעם קינד
און שמייכלט שטיל, דערפילט מיט גאוה:

— אָ, זעט–אַט איז אַ ביישפּיל אייך!
ר׳איז שטאָלץ און ליידט נישט אונזער טומל,
ר׳האָט איבערצייגן אונז געוואָלט,
אַז מיט זיין מויל רעדט גאָט פון הימל!...

טאָ, קוקט-זשע, קינדער, קוקט אויף אים
ווי בלאַס ער איז, ווי איינזאַם גייט ער,
אַן אָרעמער, אַ נישט באַקליידטער
און ווי ס׳פאַראַכטן אַלע אים...

כוואַליעס און מענטשן

עס קייקלען זיך איינס נאָך דער צווייטער די כוואַליעס
און רוישן און שוימען זיך פריי;
די מענטשלעך, די נישטיקע, גייען און גייען
אויך איינער נאָך צווייטן פֿאַרבייַ...

דער כוואַליע איז ליבער איר קעלט און איר תּפיסה
פון שטראַלן, וואָס שימערן העל;
א זעל ווילן האָבן די מענטשן... און וואָס-זשע?
נאָך קעלטער איז זי פון דער וועלט...

*

דען ס׳כוואַליען זיך...

דען ס׳כוואַליען זיך די צייטיק־געלע זאַנגען
און ס׳רוישט דער וואַלד, גערירט פון קילן ווינט.
און וועג ט׳באַהאַלט זיך שטיל דער פלוים אין גאָרטן
אין שאָטן פון דעם בלאַט, וואָס ציטערט לינד —

און וועג, באַשפריצט מיט דופטיק־קילע טויען
פרימאָרגן צי אין טרוימישן פאַרנאַכט
באַגריסט מיך צאַרט דער זילבער־קלאָרער לאַדיש
און נייגט פון שטרויך זיין קעפעלע פאַרטראַכט —

דען ססחילט אין טאָל דער רייגער קוואַל, דער קאַלטער
און וויגט מיך איין ווי אין א נעפל־טרויט
און מורמלט מיר א וואונדערלעכע מעשה
פון לאַנד, פון וועלכן ר׳קומט באַגלייט מיט שוים —

דאַן רואיק ווערט דער פיין אין מיין נשמה
עס ווערט מיין שטערן דאַן פון קנייטשן ריין
איך קאָן אויף דר׳ערד דאָס גליק דאָס העלע פילן
און אין די הימלען זע איך גאָט אַליין...

*

אַ טרוים

איך בין אין דאַגעסטאַניען־טאָל געלעגן
מיט בליי אין ברוסט, זיך נישט געטון קיין ריר;
אַ וואונד אַ טיפע האָט זיך נאָך גערייכערט
און טראָפּנס בלוט געטריפט האָבן פון איר...

אַליין בין איך געלעגן אויף די זאַמדן,
געפּרעסט האָבן די פּעלזן זיך אָרום;
די זון האָט זיי געברענט די געלע שפּיצן
און מיך געברענט... נאָר כ׳בין געשלאָפן שטום...

און ס׳האָט זיך מיר געטרוימט, באַשטראַלט פון פייער
אין היימאַטס־לאַנד ביי מיר אַן אָוונט־פעסט,
און יונגע פרויען, העל באַקריינט מיט בלומען,
גערעדט האָבן פון מיר דאָרט מיט די געסט...

דאָך נישט גערעדט פון זיי האָט אָבער איינע,
פאַרטראַכט געזעסן קיינעם נישט געזען.
גאָט ווייסט, פאַרוואָס איז דאַן איר יונגע זעלע
פאַרזונקען אין אַ טרויער־טרוים געווען...

און ס׳האָט זיך איר געטרוימט דער טאָל דער טיפער,
א מת האָט אַ באַקאַנטער דאָרט גערוט;
אין ברוסט האָט זיך אַ וואונד געשוואַרצט, גערייכערט
און ס׳האָט געטריפט אין קאַלטן שטראָם דאָס בלוט...

*

די ים־פרינצעסין

ס׳באָדט אין דעם ים דער בן־מלך זיין פערד
„פרינץ! טו אַ קוק אויף מיר!" פלוצלונג דערהערט,
ס׳כראָפעט דאָס פערד און די אויערן שפיצט
שווימט זיך אַלץ ווייטער און שווימט זיך און שפריצט.
הערט ער, דער פרינץ: „א בת־מלכה בין איך!
ווילסט, איך זאָל נעמען אויף נאכט דיך צו זיך?"
אָט האָט באַווייזן א האַנט זיך פון תהום
כאָפט פאר די פראַנז פון דעם זיידענעם צוים:
שפּעטער ארוים איז א יונגינקער קאָפּ.
וואַסער־גראָז היינגט פון די צעפלעך אַראָפּ
בלויעכע אויגן, טון ליבע צעבליצט
טראָפנס ביים האַלז, פונקט ווי פערל, צעשפריצט.
טראכט זיך דער פרינץ: „גוט, טאָ שווים־זשע נישט אָפּ!"
פלינק מיט דער האַנט האָט געכאפט ער דעם צאָפּ.
האַלט. און זיין האַנט איז א שטאַרקע פון שלאַכט..
ווייניט זי און בעט זיך און צאַפלט אָן מאַכט.
און דער בן־מלך, א מוטיקער, רייט,
רופט די חברים צו זיך פון דער ווייט:
„העי!" קומט צונויף, מייגע פריינט אַלע, איר!
זעט ווי עס צאַפלט מיין רויב נעבן מיר...
וואָס־זשע געבליבן פארשעמט זענט איר שטיין!
האָט איר נאָך גראָד אַוא פראכט נישט געזען!"
אָט קוקט זיך אום דער בן־מלך צוריק,
אך! און ס׳פארלעשט זיך דער זיגערשער בליק;

ר׳וועט : אויף דעם זאַמדיקן, גאָלדענעם פּרעג
ליגט דאָרט א ים-חיה, גרין איז איר עק,
איז וויי מיט שופן פון שלאָנגען באַזייט
ציטערט, אינגאַנצען פאַרשטאָרבן, און דרייט.

ס׳כוואַליעט זיך שוים פון דעם שטערן און פאַלט,
ס׳דעקט אירע אויגן א טויט-נעפּל קאַלט.
בלייכע הענט כאַפן דעם זאַמד אויפן אָרט,
ס׳מוסרן ליפן — מען הערט נישט קיין וואָרט.
קערט זיך דער פּרינץ פול מחשבות און באַנג...
ר׳וועט די בת-מלכה געדענקען שוין לאַנג.

איך וויל נישט.

אַיך וויל נישט, ניין, עס זאָל די וועלט
זיך, פון מיין לעבנס-סוד דערוויסן;
ווי כ׳האָב געליטן און געליבט,
גאָט משפט נאָר און מיין געוויסן.

עס גיט מיין האַרץ זיי א באַריכט
און בעט אום מיטלייד און באַדויער —
און זאָל באַשטראָפן מיך נאָר דער,
ווער ס׳האָט באַשאַפן מיר מיין טרויער.

עס וועט דער מוסר פון דעם מענטש
נישט מאַכן טרויערן מיין זעלע;
עס פאַלט נישט דער גראַניטן-פעלז—
כאָטש רוישן מעג די ימים-וועלע:

זיין שטערן איז אין וואָלקנם הויך;
צוויי וועלטן זיינען זייער שכנים,
און אויסער ווי דעם שטורעם נאָר
פאַרטרויט ער זיין געדאַנק נישט קיינעם.

אַ ניין.

אַ ניין, איך בין נישט בײַראָן! כ׳בין
אַן אויסדערוויילטער גאָר אַן אַנדערער,
ווי ער, אַ וועלט-געיאָגטער וואַנדערער
נור מיט אַ רוסיש זעל אין זין.

כ׳הייב פריער אָן — מיין סוף איז פריער;
ס׳האָט מיין כּארשטאַנד אַ קלייניע מאַכט;
ס׳ליגט אין מיין זעל, ווי אין אוקינוס
פון טויטע האָפנונגען די פראַכט.

וועך קאָן אַנטדעקן דיינע סודות
אַ, ים, אַ, ברוגזער! וועך ניט
דער ערד-וועלט איבער דיין געדאַנקען
דער דיכטער, אַדער קיינער ניט!

אין תפיסה

עפּנט אויפֿעט מיר די תּפיסה,
גיט מיר, גיט די שיין פֿון ערד.
גיט אַ שוואַרצנאויגיק מיידל,
גיט אַ שוואַרצגעלאָקטן פּערד.

פּרייַז וועל איך זי באַגריסן
מיט אַ צאַרטן קוש אַ זיסן,
שפּעטער—אויפֿן פּערד געשווינט
און אין סטעפּעס ווי אַ ווינט.

נאָר ס׳איז הויך דער תּפיסה-פּענסטער;
און אַ שלאָס הייבט אויפֿן טיר,
ווייט דאָס שוואַרצנאויגיק מיידל
אין דעם רייכן שלאָס בייַ איר;

און דער פּערד אין גרינע רוימען
פֿרי, אַליין און נאָר אן צוימען
טראָגט זיך, שפּילנדיק, אַוועק
און צעלאָזט אין ווינט דעם עק.

אייַנזאַם בין איך — כ׳האָב קיין פּריידן;
און אַרום — נאָר הוילע ווענט;
מיט אַ גוסדיקן פּייַער
ס׳אייַל אין לעמפּל טונקל ברענט;

און עס הערט זיך הינטער טירן
ריטמיש-הילכעדיק זיך רירן
נאָר דעם וועכטער, וועלכער שטופּ
גייט אין שטילער נאַכט אַרום.

דער פעלז

ס׳האָט געגעבטיקט אויף דער ברוסט פון זיידע
פון דעם פעלז, א וואָלקנדל פון הימל.
פרי האָט זי דערוואַכט זיך פון איר דרימל
שפילנדיק אין בלויען רוים מיט פריידע.

נאָר א שפור א פייכטער איז געבליבן
אין דעם קנייטש פון פעלז פון אַלטן בלאַנקן.
שטייט אַליין; פאַרטיפט אין זיין געדאַנקען
און ער ווייגט אין מדבר שטיל באַטריבן...

דער טראָסטניק

עוועסן איז זיך פריילעך
א פישער ביי א טיין.
געוויגט האָבן טראָסטניקעס
זיך מיטןווינט צוגלייך.

און דורכגעפויערט לעכלעך
האָט ער אין א טראָסטניק,
א בלאָז געטון אין איין עק,
דעם צווייטן פעסט א דריק –

און גלייך ווי א באַלעבטער
האָט דער טראָסטניק גערעשט
ווי פון א מענטש א שטימע
און ווי א ווינט-געגעט:

ר׳האָט טרויעריק געזונגען:
„צַך, לאָז מיך, לאָז אַוועק,
דו פישער, פישער שיינער,
דו פייניקסט מיך א שרעק!

איך בין געווען א מיידל,
א מיידל יונג און שיין.
ביי שטיף-מוטער אין תּשיסה
האָב איך געלעבט אין חן...

און אומשולדיקע טרערן
געגאָסן האָב איך הייס,
דעם פריען טויט גערופן
כ׳טש ס׳איז אַ זינד, איך ווייס...

דער שטיף־מוטערס אַ זונדל
געלעבט האָט אין געצעלט,
פלעגט נאָרן שיינע מיידלעך,
פלעגט שרעקן גאָר די וועלט.

און איינמאָל אין אַן אָוונט
בין איך מיט אים צום ברעג
געגאַנגען זען די כוואַליעס
ווען ס׳גייט די זון אַוועק.

געבעטלט האָט ער ליבע,
כ׳האָב ליבן נישט געקענט,
און געלט האָט ער געשענקט מיר,
כ׳האָב נישט פאַרשמוצט די הענט...

ער האָט מיך מיט אַ מעסער
אין ברוסט געשטאָכן גלייך,
באַגראָבנדיק מיין קערפער
ביים הויכן ברעג פון טייך.

און דער טראָסטניק געוואָקסן
האָט אויף מיין קבר־שוועל;
עס לעבט אין אים אַ טרויער
דער טרויער פון מיין זעל...

אַך, פּישער, שיינער פּישער,
אַך, לאָז מיך, לאָז אַליין,
דו קאַנסט מיר גאָרנישט העלפן
און פּרעמד איז דיר געוויין...

ס׳גיט ווערטער...

ס׳גיט ווערטער – ווי טונקל,
און ווי נישט־פאַרשטענדיק;
דאָך מוז מען זיי האָרכן
מיט אויפרעגונג שטענדיק.

ווי פול זייער קלאַנג איז
מיט וואַנזין־באַגערן!
מיט צאַפּל פון ליבע
פון שיידלעך מיט טרערן!...

ס׳באַגעגנט קיין ענטפער
אין וועלטלעכן שאַלן;
דאָס וואָרט וואָס געפּוירן
פון פלאַם איז און שטראַלן.

אין טעמפּל, אין שלאַכטפעלד,
וואו מענטשן נאָר זענען,
אים הערנדיק וועל איך
אים זיכער דערקענען;

כ׳וועל ענטפערן באַלד אים
אינמיטן דער תּפילה
און וואַרפן צו אים זיך
פון שלאַכט־פעלד אַפילו...

ס׳איז אומעטיק...

ס׳איז אומעטיק, טרויריק, נישטאָ וועמען געבן די האַנט
אין שעהן פון ליידן פון גרעסטע..
פאַרלאַנגען?... וואָס נוצט אָבער אייביק פאַרלאַנגען אומזיסט!...
און יאָרן פאַרגייען — די יאָרן די בעסטע!...

צו ליבן?... נאָר וועמען?—אויב צייטווייליק-לוינט נישט די מי,
און אייביק דאָך קאָן מען נישט ליבן;
אין זיך וואַרפסט א בליק?—ס׳איז נישטאָ דאָרט פון עבר קיין שפור,
די פרייד און די לייד — אַזוי נישטיק געבליבן...

די ליידנשאַפט?—פרי אָדער שפעט וועט איר וויי, וואָס איז זיס,
פאַרשווינדן בייַם וואָרט פון דעם שכל;
און הויבסט-אָן באַטראַכטן נאָר קאַט — איז דאָס לעבן ארום
א נאַרישער שפאַס, וואָס מאַרדינט נאָר א שמייכל...

*

דער קינושאַל

אַיך האָב דיך ליב, מיין שטאָלענער קינושאַל,
מיין העלער, קאָלטער פריינט! צו אַ נקמה
האָט דיך געשמידט אַ טרויִמישער גרויזן,
ס׳האָט אַ טשערקעס געשלייפט דיך צו מלחמה...

עס האָט געשענקט דיך מיר אַ לילין-האַנט
צו אָנדענקונג, אין דער מינוט פון שיידן,
און ס׳ערשטע מאָל געראָנען האָט אויף דיר נישט בלוט,
נור אַ צעשטראָלטע טרער – אַ פערל פון די ליידן...

די שוואַרצע אויגן – קוקנדיק אויף מיר –
אין וועלכע שטום אַ טרויער-סוד באַהאַלט זיך,
זיי האָבן, ווי די שטאָל ביים ציטערדיקן שיין
דאָ זיך געטונקלט, דאָ – צעשטראָלט זיך...

ביזט מיין באַגלייטער און דער ליבע-משכן מיין,
אַ ביישפיל קאָנסט דעם וואַנדערער באַווייזן –
יאָ, כ׳וועל דערזעלבער בלייבן, האַרט וועט זיין
מיין זעל, ווי דו, ווי דו – מיין פריינט פון אייזן!...

*

כ׳ליב גאָר אַזוי...

ביין, כ׳ליב גאָר אַזוי פלאַמיק־הייס נישט דיך,
און נישט פאַר מיר טוט גאָר דיין שיינקייט שיינען —
איך ליב אין דיר די לאַנג פאַרשוועבטע פיינען,
מיין יוגנט, וועלכע האָט פאַרלאָזן מיך...

וועז צייטנווייז, עס טרעפט: מיין אויג דיך זעט
הייבסט־אָן אויף זיך מיין בליק מיין לאַנגן שפירן —
דאָן הייב איך אָן א צויבער־שמועס פירן. —
נאָר נישט מיט דיר מיין האַרץ גאָר דעמאָלט רעדט.

דאָן רייד איך מיט מיין יוגנט־פריינדין נאַנג,
אין דיינע שטריכן — זוך איך אַנדרע שטריכן,
אין פרישן מויל, א מויל וואָס איז פאַרבליכן,
אין אויג — אָן אויג, וואָס לייכט שוין נישט פון לאַנג...

*

דאָס דעמבענע בלעטל

א דעמבענער בלעטל האָט שטיל זיך פון צווייג אָפגעריסן
אין סטעפ זיך פּאַרקייקלט, פון שטורם, דעם אַכזר, פּאַרשמיסן;
פּאַרוועלקט און פּאַרטריקנט פון קעלט און פון היץ און פון שמאַרצן
און האָט זיך, אָם ענדע, דערקייקלט צום ים צו דעם שוואַרצן.
בײַם ברעג פון דעם ים שטייט א יונגע טשינאַרע א דינע,
עס סודעט מיט איר זיך דער ווינט, גלעט די צווייגן די גרינע,
אויף צווייגן אויף גרינע גן-עדנישע פויגעלעך שפּרינגען
דעם לויב און דעם רום פון דער וואַסער-פּרינצעסין באַזינגען.
און ס׳פּרעסט זיך דער וואַנדערער צום בוים-וואָרצל, ווי צו א רעטער,
א צייטווייליק היימאַט אויף אָפּרוען בענקנדיק בעט ער.
אַווי זאָגט ער: „איך בין א דעמבן-בלאַט אָרעם-פּאַרלוירן
אין היימאַט אין קאַלטער פריצייטיק א רייפער געוואָרן.
איך טראָג דורך דער וועלט זיך פון לאַנג שוין פּאַראיינזאַמט
אָן ציל,
פּאַרטריקנט אָן שאָטנס, פּאַרוועלקט אָן א שלאָף אָן א שטיל.
טאָ נעם זשע מיך צו, דיינע בלעטער מיין ווי זאָלן טיילן —
כ׳קאָן מעשיות פּאַרכישופּטע, קלוגע, נישט ווייניק דערציילן".
און ס׳ענטפערט אים אָפּ די טשינאַרע: „איך דאַרף דאָ דיך גאָרנישט!
ביזט שטויביק און גלעל, פּאַר די זון מיינע פרישע קיין פּאָר נישט,
האָסט פיל שוין געזען, דאָך צו וואָס מיר די מעשיות און לידער!
אַפילו גן-עדנישע פליגל, זיי מאַכן מיך מידער״.

איך קען דיך נישט, וואַנדערער! נעם־זשע דיין וועג ווייטער ציען;
ס'האָט ליב מיך די זון און פאַר איר איז מיין שיינקייט, מיין בליען;
כ'האָב אויך מיינע צווייגן צעוואָרפן אין בלויקייט באַשטראַלטער,
און ס'וואָשט מיינע וואָרצלען אַרומעט דער ים מיר דער קאַלטער.

*

טאמארע

אין טאָל, אין דאָריאַלער, אין טיפן,
וואו ס׳גראָבט זיך דער טערעק ביים בערג,
פלעגט קוקן א טורעם אַן אַלטער,
דאָרט איבער א פעלזיקן קאַרק.

געלעבט האָט אין טורעם אין הויכן
די מלכה טאַמארע אַליין;
א שלעכטע אזוי ווי דער שטן!
אזוי ווי א מלאכל שיין...

ס׳האָט דאָרט דורך דעם נאַכטיקן נעפל
א גאָלדענער פלעמל געוואַכט,
פלעגט ווארפן אין אויג זיך דעם וואַנדערער,
געווינקען צו אָפרו אויף נאַכט.

ס׳פלעגט הערן דער קול זיך טאַמארעס
דערפילט מיט א לײדנשאַפטס-פראַכט,
דערפילט מיט אַלמעכטיקן כשוף
און מיט אומפֿאַרשטענדלעכער מאַכט.

ס׳פֿלעגט גיין נאָך איר שטימע דער קריגער,
דער סוחר, דער פּאַסטוך צו איר;
עס פֿלעגן זיך עפענען די טירן,
אַ סריס פֿלעגט טרעפֿן מיט שיר.

אויף פּוכיקן, ווייכן געלעגער,
אין זיידנס און דימענטן-שיין;
דעם גאַסט פֿלעגט זי דאָרטן דערוואַרטן
דערנעבן – צווישן בעכערס מיט ווין.

און הענט פֿלעגן פֿלעכטן זיך הייסע,
די ליפּן צו ליפּן געדריקט,
און קלאַנגען, פון ליידנשאַפֿט, ווילדע,
דאָרט פֿלעגן זיך הערן פּאַרשטיקט.

ווי ס׳וואָלטן אין טורעם געקומען
אויף נאַכטיקע חתונות געסט,
און ס׳פֿראוען די יונגען אין פּרוישן
נאָך עמיצנס טויט דאָרט אַ פּעסט.

דאָך ווי נאָר דער שימער פון מאָרגן
פֿלעגט ווערפֿן אויף בערגער זיין שטראָל:
דאַן פֿלעגן דאָרט שטילקייט און חושך
באַלד הערשן אויפֿסניי איבעראַל.

און נאָר אין דאָריאַל פֿלעגט דער טערעץ
אַלץ רוישן און טראָגן זיך שנעל;
ס׳פֿלעגט אָנלויפֿן כוואַליע נאָך כוואַליע,
ס׳פֿלעגט יאָגן אַ וועל נאָך אַ וועל.

און ווייענדיק פלעגן זיי איילן
דעם קערפער באַהאַלטן אין גרונט...
ס׳פלעגט דאָן אין דעם פענסטער וואָס בלייכן
ס׳פלעגט קלינגען פון דאָרט: „זיי געזונט"...

און דאָרט איז געווען די צעשיידונג
און זיס האָט געקלינגען דער קול
ווי צוגעזאָגט וואָלט ער אַ ליבע,
באַגייסטערט פרייד אָן אַ צאָל...

אַיך קוק מיט שרעק...

אַיך קוק מיט שרעק אין ווייטע צוקונפֿט,
איך קוק מיט בענקשאַפֿט אויף צוריק;
ווי אַ פֿאַרבּרעכער פֿאַרן אורטייל,
אַזוי זוכט־אום אַ פּריינט מיין בּליק!...
צי וועט מיין אויסלייזער אַנטדעקן
דעם לעבנס־סוד, און וועט אַנטפּלעקן
דעם ציל פֿון לעבנדיקן פֿאַרלאַנג;
דערציילן וואָס האָט גאָט געגרייט מיר,
און אויך פֿאַרוואָס ער האָט געטוויט מיר
מיין יוגנט־האָפֿענונג פֿון לאַנג?

איך האָב דער ערד שוין אָפּגענעבן
מיין גוטס און שלעכטס, וואָס כ׳האָב געטון.
כ׳בין גרייט אַ נייעם לעבן פּירן...
איך שוויג און וואַרט... די צייט קומט אָן...
איך וועל מיין ברודער נישט פֿאַרלאָזן,
און קעלטן, פינסטערישן בּלאָזן
בּיי מיר אין מיין פֿאַרמאַטערט זעל:
זוי פֿריע פֿרוכט, אין זאַפֿט און פֿאַרבן,
האָט זי געמוזט אין שטורם שטאַרבן
אין זון, וואָס האָט געבּרענט צו־העל...

*

די באַגעגעניש

דאָרט, הינטער בערגער ריזיקע
גייט-אויס דער אָוונט-שטראַל.
און מיט זיין וועל דער רוישיקער
קוים שטראָלט דער הייסער קוואַל.
עס האָבן זיך שוין אָנגעפילט
די גערטנער פול מיט דופט;
ס'פֿאַרהילט טיפֿליס אַ שווייגעניש,
ס'וועלט נעפֿלדיק די לופט.
עס שוועבן טרוימען פיניקע
צו מענטשן, פול מיט זינד,
מלאכים גוטע שמועסן
זיך ליב מיט יעדן קינד.

דאָרט, הינטער אַלטע פעסטונגען
אויף בערגער פינסטער-הויך
פון אונטער אַ טשינאַרע-בוים
כ'ליג אויף אַ טעפּיך ווייך.
איך ליג אַליין און קלער זיך מיר:
צי דען האָסטו, מיין קינד,
מיר אין דער אמתן באַשטימט
צו טרעפֿן זיך אַצינד?...

און איצט, אין שעה אין סודיקער,
וואָס איז פאַר ליבע זיס,
דיך רופט, אָ פריינט, אָ איינציקער
מיין טרוים מיט אַ גערים !...

עס צאַנקען שומרים־פייערן
נאָר דאָרטן אויפן בריק,
וי וועכטער שטייען גלאָק־טורעמס
און שוואַרץ איז זייער בליק.
מיט טריט, מיט נישט קיין זיכערע,
שוין נאָכן בעדן גייט,
פון פאָרעלעך גרוזינערינס
א לאַנגע ווייסע קייט;
אָט בלאָנדזשען זיי, קוים שלייכנדיק
אין גאַס, וואָס איז איצט וויסט...
איך וויל פון אונטער לאַנגן טיול
דערקענען דיך — אומזיסט!...

דיין הייזל מיטן גלאַטן דאַך
מיר זעט זיך ווייט פון שטאָט,
דער גאַנעק מיט דעם טרעפעלע
אין טייכעלע זיך באָדט...
און צווישן קילקייט וועלכע ווייעט
אַריבער בלויען טייך
איז עס מיט גרינעם פלאַנצן-נעץ
אַרומגעוויקלט רייך...
פון הינטער הויכן טאָפּאָל-בוים
דיין פענסטער זע איך דאָרט..
נאָר ס'לייכט קיין ליכט, קיין איינוואַמע
אַצינד אין יענעם אָרט!

איך וואַרט, און מיט פּאַרוואונדערונג
אומזיסט שוועבט-אום מיין גליק,
צעשניטן שוין פון אומגעדולד
האָב איך דעם טעפּיך-שטיק...
כ'וואַרט מיט אומזיסטע בענקצניש,
ס'איז טרויעריק און שווער...
אָט טוט א ווייַ מיט פּייכטער קעלט
פון מזרח-זייט אַהער;
עס רויטלען זיך פון נעבל ווייט
דער פּאַרג-שפּיץ גראָ און גרויס,
עס גייט דער סוחרים-קאַראַוואַן
שוין פון דער שטאָט אַרויס...

אַוועק דו טרער, דו שענדלעכע!
קאָך, זעל מיינס, נישט פּאַרוט!
יאָ, דיין פּאַרצאַט דיין פּינסטערן,
אָ, שלאַנג, פּאַרשטיי איך גוט!...
איך וויס פון וואָסער טרייסט דערפריש,
פּאַרהילכנדיק די ערד,
האָט זיך געיאָגט ווי וואַנזיניק
דער טאָטער אויפן פערד...
און נישט אומזיסט ער שטייט בייַחנט
ביים פענסטער וואו דו ביסט!...
און ליב באַטראַכט זיין פערטיש פערד
דיין פאָטער נישט אומזיסט...

איך נעם מיט זיך א לאַנגן ביקס
פון טויער כ'גיי אַוועק:
דאָרט, היינטער יענעם וויסטן פעלד
פּאַרקערעוועט דער וועג.

כ׳וועל אויפוואַרטן ביז מיטן-טאָג
דאָרט ביי דעם קבר-צעלט ;
און אויף דעם וועג דעם שטויביקן
מיין ביקס וועט אָנגעשטעלט...
אומזיסט צעוויגט זיך איצט מיין ברוסט !
מיך דעקן שטיינער צו...
שא ! ס׳הערן נאָנט זיך פֿערדנפיס.
צ ! אַכזר, דאָס ביסטו !

סאָנעט

כ׳לעב אין זכרון מיט מיין טרויִם וואָס איז פאַרגאַנגען,
די גייסטער פון אַ מאָל — זיי שטויסן זיך פאַר מיר;
ביסט צווישן זיי ווי די לבנה אין איר ציר
פון וואָלקנס פון די בלאָנדושענדע באַהאַנגען.

עס נעמט מיך אָפט דיין הערשאַפט דריקן אַן אַ שיעור
פון דיינע צויבער-אויגן, שמייכל איז געפאַנגען
און איז פאַרשקלאַפט מיין גייסט, געשמידט אין קייטן-צוואַנגען,
נאָר וואָס-זשע נוצט עס מיר — כ׳בין נישט געליבט פון דיר...

איך ווייס, דו ווילסט מיין ליבע נישט צעמרעטן,
דאָך הערסט זיך צו אַ קאַלטע צו איר בעטן,
אַזוי אָט שטייט אַ מאַרמאָר-גאָט בייַם ים בייַם גרויסן:

עס קאָכט און זידט די וועלט בייַ זיינע פיס פון לאַנג,
דאָך שטייט ער קאַלט-פאַרטיפט אין געטלעכן געדאַנק
און הערט זי גאָרנישט, כאָטש ער ווייל זי ניט פאַרשטויסן...

*

די וואַלקנדלעך

די וואַלקנדלעך הימלישע, אייביקע וואַנדערער!
ווייט אין דעם הימל די פערל-קייט אייערע
יאָגט עס צום דרום, ווי מיך, דעם פאַרטריבענעם,
יאָגט עס פון צפון, פון געגנטן טיעפ־ע..

זאָגט־זשע, ווער יאָגט אייך? דער אורטייל פון מזל דען?
קנאה פאַרפאָלגענע? צאָרניקייט פיינטלעכע?
יאָגט אייך אַ שטראָף פאַר פאַרברעכן באַגאַנגענע?
אפשר רכילות פון נאָענטע, פריינטלעכע?

ניין, ס'האָט דערעסן דאָס פעלד אייך דאָס פרוכטלאָזע...
קענט איר קיין ליידנשאפט, שמערצן און קללות נישט;
אייביק – נאָר קאַלט זענט איר, אייביק – נאָר פרעי זענט איר,
האָט איר קיין חיימאַט נישט, האָט איר קיין גלות נישט!...

*

נישט ווייך...

נישט ווייך, נישט ווייך, מיין ליבעס קינד!
ער איז נישט ווערט, דו זאָלסט זיך עגן...
גלויב — ס׳איז זיין צערטלעך נאָר אַ שפּאָס,
גלויב — ר׳האָט געליבט פון אומעט וועגן!

צי דען אין גרוזינען בייַ אונז
זוכט זיך געפינען ווייניק מענער —
אַ פּלאָם אַ שנעלערער אין אויג,
די שוואַרצע וואָגס געקרויזט נאָך שענער?...

דער מול האָט פּאַרוואָרפן אים
צו אונז פון פּרעמדן קאַנט פון ווייטן.
זואָס וואָלט מיט דיר געפינען ער?
ער זוכט נאָר רום, ער זוכט נאָר שטרייטן...

ער פּלעגט באַשענקען דיך מיט גנאָד,
און אייביק ליבן פּלעגט ער שווערן;
פּלעגט טייער אָפּשאַצן דיין קוש,
נאָר ר׳וועט נישט אָפּשאַצן די טרערן!...

די צווייג פון פאַלעסטינע

א, זאָג מיר, צווייג פון פאַלעסטינע,
וואו ד׳האָסט נעוואקסן און געגרינט?
פאַר וועלכע בערגער, וועלכע טאָלן
האָסט דו אַלס צירונג דאָרט געדינט?

צי ביי דעם ריינעם ירדן-וואַסער
האָט דיך דער מזרח-שטראַל געגלעט,
צי בייז האָט אין דעם באַרג לבנון
געוויגט דער ווינט דיך נאַכטיק-שפעט?

צי ביי אַ תפלה, צי ביי לידער
פון אַלטער צייט — האָבן די זין
די אָרמע זין ירושלימס
געפלאָכטן דיינע בלעטער גרין?

און לעבט די פאַלמע נאָך ביז איצטער?
זי רופט נאָך אַלץ אין זומער-היץ
צו זיך דעם וואַנדערער אין מדבר
מיט איר ברייט-בלעטערדיקן שפּיץ?...

צי אין דער פּיינלעכער צעשיידונג
האָט פּאַרוועלקט שוין דאָרט ווי דו,
אין אירע בלעטער אירע געלבע
דער שטויב פון טאָל דעקט דורשטיק צו?..

פּאַרטרוי מיר: מיט אַ האַנט אַ פֿרומער
וואַר האָט פּאַרטראָגן דיך אהער?
צי האָט ער אָפּט אויף דיר געטרויערט?
פּאַראַרגסט אַ שפּור פון הייסער טרער?

צי ר׳איז גאָטס חילּס דער בעסטער קריגער,
דער שטערן אומפּאַרוואָלקנט, ריין
און ער איז ווערט געווען דעם הימל
פּאַר מענטש און גאָט, ווי דו אַליין?

געהיט פון זאָרגן פון פּאַראַרגנע
פּאַר דער איקאָנע שטייסטו שטום,
דו גרינע צווייג ירושלים׳ס
און וואַכסט געטריי בײַם הייליקטום —

דער לופטיק טונקל, ס׳הייליק פּלעמל,
דער קריַיץ, דאָס בילד וואָס שטראָלט אין ציר —
ס׳איז פול מיט זעליקייט און רואיק
אַלץ אַרום דיר און אַיבער דיר...

* *
*

פֿון הינטער סודותדיקער קאַלטער האַלבער מאַסקע
האָט מיר דיין קול געקלונגען זעלטק, ווי א טרוים;
צו מיר געלויכטן האָבן דיינע צויבער-אייגלעך
און פּאַלש געשמייכלט האָט דער רויטער לייפּן-זוים...

כ'האָב דאַן, נישט ווילנדיק, באַמערקט דורך לייכטן רויכל
דיין האַלו-און באַקן-זוייסקייט, אומשולדיק און העל...
א, גליקלעכער, כ'האָב אויך דיין שטיפער-לאָק געזען,
וואָס האָט פּאַרלאָזט זיין היימיש נאָנטע לאָקן-וועל...

און כ'האָב די יונגפרוי דאַן די שיינע אין מיין דמיון
נאָך די סמנים נאָך די לייכטע אויסגעמאָלט,
און כ'טראָג פון דעמאָלט-אַן דאָס בילד דאָס קערפערלאָזע
בייַ מיר אין זעלע טיף, איך צערטל'ט און האָב האַלט...

און ס'דוכט זיך אויס: די אַלע לעבעדיקע ווערטער
האָב איך געהערט אין לאַנג-פאַרשוועבטע יאָרן ווען;
און עמיץ מורמלט מיר, אז נאָך אָט דער באַגעגעניש
אזוי ווי פריינט ווי אַלטע וועלן מיר זיך זען...

*

* *
*

עדענקסט אין אָוונט, ווען פֿאַר ביידן
געקומען איז די שעה פון שיידן ;
אַן אָוונט-שאָס האָט דורכגעקנאַלט ;
אין אומרו האָרכן מיר די קלאַנגען,
די שטראָלן זענען שוין פֿאַרגאַנגען
און אויף דעם ים א געפֿל פֿאַלט ;
ס'לויפט אָנגעשטרענגט אַדורך דאָס קנאַלן
און ווערט דאָרט הינטער תהום פֿאַרפֿאַלן...

ווען ס'גייט די טאָג-אַרבעט אַוועק
דאַן נעם איך אָפּט פון דיר צו טראַכטן ;
איך האָרך ביים וויסטן ימים-ברעג
דעם קלאַנג פון שאָס אין די פֿאַרנאַכטן.
און אין דער צייט, ווען ס'ווערט דער קלאַנג
פֿאַרטויבט פון רוישיק-גראָע ימען —
דאַן ווייס איך דאָרטן, ווייס איך באַנג,
כ'וויל שטאַרבן דאַן מיט אים צוזאַמען...

*

צום קינד

מיך קוועלט ערינערונג פון יוגנט פון פאַרבליטער.
מיט פרייד פאַרבאָרגענער, מיט אַ פאַרבאָרגן ציטער,
מיין קינד מיין פ־עכטיקעס, קוק איך אַצינד אויף דיר...
אָ, ווען דו ווייסט, ווי ביזט געליבט פון מיר!
ווי ליב מיר דיינע יונגע שמייכלען זיינען,
די אויגן, דיינע האָר, וואָס גאָלדיק שיינען,
דיין הילכיק שטים — נישט אמת דען, מען זאָגט —
צו איר ביזט ענלעך? — וויי די צייט, זי יאָגט;
פרי אומגעביטן האָבן זי די ליידן,
דער טרוים לאָזט אָבער זיך מיט איר נישט שיידן—
ז'איז אין מיין ברוסט; איר בליק, דערפילט מיט פלאַמען־גאָלד,
מיט מיר איז שטענדיק. נו, און דו? צי האָסט מיך האָלט?
דערעסט דיר נישט מיין צערטלען און מיין גלעטן?
פילייכט צו־אָפט די אייגלעך קוש איך אומגעבעטן?
צי האָט מיין טרער דיין בעקל אָפגעבריט?
געדענק-זשע, רייד נישט פון מיין טרויער איר, און ניט,
בכלל, פון מיר. צו וואָס? עס בריינגט קיין היילונג...
ס'קאָן זי נאָך אויפרעגן מיין קינדערשע דערציילונג.
נאָר מיר פאַרטרוי דו אַלץ! אין אָוונט־שעה פאַרהילט,
זיך זאָרגנד, נייגנדיק מיט דיר ביים הייליק בילד, —
ווען זי פלעגט מורמלען דיר אַ קינדערישע תפלה
און פלעגט דיך צלמען מיט דיינע פינגער שטילע

ווען אַלע נעמען פון די פריינט, באַקאַנט און נאָנט,
פלעגסטו איר נאָכזאָגן — זאָג, האָט זי נישט דערמאָנט
דיר נאָך אַ נאָמען, אין די תפלה-שעהן?
אַלאַס ווערנדיק, פלעגט זי, פילייכט, פאַרטרויען
אַ נאָמען, וואָס דו האָסט פאַרגעסן לאַנג...
דערמאָן אים נישט... וואָס איז אַ נאָמען? פוסטער קלאַנג!
לאָז ער אַ סוד פאַר דיר פאַרבלייבן, גאָט זאָל געבן.
אויב אָבער, ווי עס איז, צי ווען עס איז, אין לעבן
דו וועסט דערקענען אים — דיין קינדערישע וועלט
דערמאָן, און אים, דו קינד מיינס, נישט פאַרשעלט!...

* *
*

און כ׳הער דיין שטימע ווען,
די הילכיק-צערטלעכע –
וו׳ אין שטייג אַ פויגעלע
מיין האַרץ שפרינגט אויפֿעט דאַן.

*

און כ׳זע די אויגן ווען,
די טיפֿע, הימלישע,
די זעלע, פון ברוסט צו זיי
אַנטקעגן בעט זיך דאַן.

*

און עפּעס פרייליך איז
און ס׳וילט זיך וויינען מיר...
און אויף דיין האַלז וואָלט איך
זיך באַלד אַ וואַרף געטן...

*

דער שכן

מײַן טרויעריקער שכן, ווער דו זאָלסט נישט זײַן,
איך לײַב דיך, ווי מײַן פרײַנט פון יוגנט מײַן,
איך לײַב דיך, צופעלליקער פרײַנט,
כאָטש ס׳האָט דאָס פאַלשע שיקזאַל־שפּיל, וואָס דריִט
אויף אייביק, אייביק, ביידן אונז צעשיידט
מיט סוד דערנאָך — מיט מויער הײַנט.

וועג פון דעם אונטערגאַנג די שיין
אין תּפיסה־פענסטער שיקט צו מיר אַריין,
איר גרוס, איר לעצטן שטילערהייט;
און, אָן דעם פּיקס דעם הילכיקן געלעגט,
טרוימט פון זײַן יוגנט אונזער וועכטער בײַ די וועגט
און שלאָפט שטיל אײַנעט שטייענדיקערהייט, —

דאָן האָרך איך שטום, געגייגט צו פייכטער וואַנט
דעם שטערן — און אין שטילקייט נאָכאַנאַנד
געזאַנגען דיינע אײַנזאַמע אײַך הער;
פון וואָס דו זינגסט — דאָס וויס איך נישט, נאָר פאַנג
דערפילט מיט קלעמען, גיסט זיך קלאַנג נאָך קלאַנג,
און פליסט און פליסט, אַזוי ווי טרער נאָך טרער.

און האָפנונג, ליבע פון דער בעסטער צייט
בייַ מיר אין ברוסט לעבט אויפעט פריש-באַנייט,
און ווייט פאַרטראָגט זיך מיין געזאַנק;
איך בין דערפילט מיט ליידנשאַפטס-באַגער,
עס זידט דאָס בלוט - און ס'גיסט זיך טרער נאָך טרער
און פליסט און פליסט, אַזוי ווי קלאַנג נאָך קלאַנג -

*

די וואסער-נימף

עשוואומען אין טייך האָט א נימפן-געשטאַלט,
פון דער פולער לבנה באשטראַלט;
און זי האָט זיך געמיט צו דעם הימלישן רוים
צו דערשפּריצן דעם זילבערנעם שוים.
ס׳האָט דער טייך געוויגט רוישיק אַרויף און אַראָפּ
די וואָלקנס, וואָס שפּיגלען זיך אָפּ;
ס׳האָט געזונגען די נימף, און דער קלאַנג פון איר וואָרט
פלעגט דערגיין צו די ברענן פון דאָרט.
ס׳האָט געזונגען די נימף: „אויף גרונט ביי מיר קאַלט
דאָס טאָגיקע שימערן שטראַלט...
עס שפּאַצירן דאָרט גאָלדענע פישלעך אַן צאָל,
ס׳איז פאַראַן דאָרטן שטעט פון קריסטאַל.
אויף א קישן פון זאַמדן, פאַרגאַסן פון ליכט,
אין דעם שאָטן פון גראָזן געדיכט,
שלאָפט א ריטער, א רויב פון דער וועלט, אויפן זאַמד
שלאָפט א ריטער פון וויט-פרעמדן לאַנד
מיר ליגן די זיידענע לאָקן באַזאַכט
צו קעמען אין פינסטער פון נאַכט,
אין זיין שטערן און מויל„ וועט די מיטאָג-זון בליצט
פלעגן אָפטמאָל מיר קושן צעהיצט.
נאָר צו ליידנשאַפטס-קושן—איך וויים נישט וואָרום—
בלייבט ער קאַלט, בלייבט ער גלייכגילטיק-שטום;
ער שלאָפט, אויף די בריסט מיינע אָנגעלענט קוים,
און קיין אָטעם, קיין מורמל אין טרוים!"...

אַזוי האָט די נימפע געזונגען, געשפּילט
מיט אַ סודיקער בייגקשאַפט דערפֿלט;
און דער טייך האָט געהויבעט אַרויף אין אַראָפּ
די וואָלקנס, וואָס שפּיגלען זיך אָפּ.

דער זעגל

עס בלייבט זיך ווייט אַן אייגזאַם זעגל
אין בלויען נעפל־ים געהיים...
וואָס זוכט ער אין דעם לאַנד דעם ווייטן?
וואָס לאָזט ער איבער אין זיין היים?

עס שפּילן כוואַליעס; ווינטן פּיפן,
די מאַסט, זי סקריפּעט פון דעם ווינט...
אוי־וויי! ער זוכט, ער זוכט קיין גליק נישט
און נישט פון גליק אַנטלויפט ער צינד!

פון אונטער אים—א שטראָם אַ בלויער,
פון אויבן שטראָלט די זון אים צו;
און ער זוכט אומרואיק דעם שטורעם,
ווי ס'וואָלט אין שטורעם זיין אַ רו!...

*

טערעקס מתנות

ס׳וואָיעט ווילד און בייז דער טערעק
צווישן פעלזן-בערג געפאַסט,
ס׳איז זיין קלאָג צום שטורעם ענלעך,
טרערן שפריצן מיט אַ האַסט.
נאָר, דורך סטעפעס זיך צעטראָגן,
טוט ער חניפהדיק אַ פלי׳ס
צו דעם קאַספיש ים, און מורמלט
מיט אַ פריינטלעכן געריס:

„טרעט פאַנאַנדער, ים דו אַלטער,
גיב מיין וועל אַהיים בײַ דיר!
כ׳האָב געהוליעט אויף דער פרייהייט
צייט צו אָפרוען פאַר מיר.
בײַם קאַזבעק בין איך געבוירן,
פון דער וואָלקנס-ברוסט גענערט,
קענן פרעמדן מענטשן-כּח
האָב איך תמיד מיך געווערט.
דײַנע זין צום פאַרגעניגן,
האָב צעשטערט איך דעם דאַריאַל,
און אַ סטאַדע... [קיולשטיינער]
האָט געבראַכט צו זיי מיין וואַל".

נאָר געלענט אָן ברעג אָן ווייכן
שטומט דער ים ווי אין אַ טרוים;
און דעם זקן אויפן אויער
רוימט דער טערעק, מורמלט קוים:

„כ'האָב געבראַכט דיר אַ מתנה,
אַ מתנה פֿול מיט חן,
פון דער שלאַכט אַ קאַבאַרדינער,
קאַבאַרדינער העלריש-שיין!

אין אַ טייער פֿאַנצער איז ער
און מיט שטיקער שטאָל געשיצט,
פון קאָראַן אַ פערד אַ הייליק
איז מיט גאָלד אויף זיי געקריצט.
ברעמען ברוגזדיק-געשלאָסן
אין דעם דינעם וואָנסן-זוים
רויט און זודיק-הייס באַפלאַמן
האָט דער אייזלער בלוטן-שטרוים:
אָפּן, ענטפערלאָז דער בליק איז,
פֿול מיט אַלטן שנאה-גרויל;
און עס שלייגלט זיך פון הינטן
אים זיין טשוב אין שוואַרצן קנויל.

נאָר געלענט אָן ברעג אָן ווייכן
שווייגט דער ים אין טרוימעריי;
און דער אומרואיקער טערעק
רעדט צום זקן אויפראַכניי:

„פעטער, הער: אַ רייך מתנה!
שטייגט אַלץ אויבער מיט איר ציר?

נאָר איך האָב פון וועלט פון גאַנצער
זי געהיט ביז איצט פאר דיר".
א קאָזאַקין מיט די כוואַליעס
בריינג איך באַלד צו דיר אראָפּ —
מיט די טונקל-בלייכע שולטער,
מיט דעם העלן בלאָנדן צאָפּ;
ס'איז איר נעפּל-פּנים טרויריק,
ס'שלאָפט איר בליק אין זיסן טרויס;
און עס לויפט פון וואונד פון קלייענער
אויף דער ברוסט א רויטער שטרוים.
נאָך דער חעלדין, נאָך דער שיינער,
ביינקט דאָס גאַנצן דאָרף בײַם טײַך;
נאָר איין קאָזאַק אָבער ביינקט נישט
דאָרט מיט אַלעמען צוגלייך.

ר'האָט זיין שוואַרצן פערד געזאָטלט —
און דעם קאָפּ אין בערגער-שלאַכט
א קינזשאַל פון א טשעטשענער
וועט אים אָפּהאַקן בײַ נאַכט".

ס'איז דער בייזער שטראָם אַנטשוויגן.—
און אויף אים, ווי שנייען, העל,
איז א קאָפּ אַרויפגעשוואומען
מיט א צאָפּ צעשווייגט פון וועל.

און ס'שטייט-אויף דער זקן מעכטיק
ווי די מעכטיק שטורעם-שעה;
און ס'פּאַרטערן זיך פון תאוה
אים די אויגן טיף-בלאָ.

ר׳האָט, אַ פּריי׳לעכער, צעשפּילט זיך,
און אין ד׳אַרעמס האָט ער טריי
דאָן די כוואַליעס אויפגענומען
מיט אַ ליבע-מורמלעריי.

דריי פאַלמען

א מזרח-מעשה

אין זאַמדיק-אַראַבישן סטעפּ זאַלבעדריט
פון לאַנג האָבן פאַלמען הויך-שטאָלצע געבליט.
אַ קוואַל פלעגט אַ קאַלטער זיך צווישן זיי יאָגן,
וואָס האָט פון דעם טרוקענעם באָדן געשלאָגן;
עס האָבן אים שאָטנט פון בלעטער געהיט —
געהיט פון די שטראַלן און זאַמדן צעגליט.

עס זענען נישט-הערבאַר פֿיל יאָרן אַוועק;
און ס'פלעגט נאָך קיין וואַנדערער קיינמאָל פון וועג,
מיט פלאַמיקער ברוסט צו דעם שטראָם זיך נישט בייגן,
און אונטער דעם גרינס פון דעם סכך זיך נישט נייגן,
און ס'האָבן געטריקנט פון גליענדן שטראַל
די פרעכטיקע בלעטער און הילכיקער קוואַל.

און ס'האָבן די בלעטער צו גאָט זיך געווענדט:
מיר זיינען געבוירן צו ווערן פאַרברענט?
מיר האָבן געבליט אין דעם מדבר אָן ניצן,
געשאָקלט פון שטורעם, געגליט פון די היצן,
נישט פרייענדיק קיינמאָל קיין פריינטלעכן בליק?...
גאָט, ביזט נישט גערעכט, נעם דיין אורטייל צוריק!...

זיי זיינען אַנטשוויגן — און ווייט האָט צעווייט
א זייל זיך פון גאָלדענעם שטויב און געדרייט;
עס האָבן געהערט זיך די קלאַנגען פון גלעקלעך,
עס האָבן געלויכטן זיך פאַרביקער פעקלעך. —
ס'איז קעמל נאָך קעמל געגאַנגען צעוויגט,
ווי שיפל אין ים, און די זאַמדן געפלויקט.

פון צווישן די הויקערס געהאָנגען האָט העל
די פאָלע פון וועג-צעלט מיט פאַרביק געמעל;
עס פלעגן זיי אויפהייבן הענטלעך טונקל,
און טון פלעגן אויבן דאָרט שוואַרצע אַ פינקל...
די טאַליע צום בויגן געניגט אויף זיין זיץ
געאיילט האָט זיין פערד אַן אַראַבער מיט היץ.

דער פערד פלעגט זיך הייבן אין שטויביקן זייל
אַזוי ווי אַ באַרס, וואָס פאַרוואונדעט פון פייל.
און ווייס זיך געדרייט האָבן פאַלדן פון קליידער
אַריבער די שולטער פאַרריסן אָן סדר;
מיט פייף און געשריי פלעגט ער יאָגן דורך זאַמד
און וואַרפן און כאַפן דעם שפּיז מיט דער האַנט.

ס'גייט-צו צו די פאַלמען שוין דער קאַראַוואַן;
צעלייגט זיך אין שאָטנס מיט פריי־עכקייט דאָן.
די קרוגן מיט וואַסער זיך, פולע, פאַרגיסן,
און ס'וינקען די פאַלמען מיט שטאָלץ און באַגריסן
די גאַסט, וואָס מען האָט נישט דערוואַרטעט זיי גאָר,
און רייך טרינקט זיי אָנעט דאָס קוועלעכל קלאָר.

נאָר ווי ס'האָט דער טונקל גענידערט אויף דר'ערד,
באַלד האָט זיך אַ האַק בייַ די וואָרצלען דערהערט—

און ס׳פאַלן די ביימער די אַלטע אָן לעבן!
צעפּליקט זייער קלייד האָבן קינדער דערנעבן,
צעהאַקט זייער גוף האָבן מענטשלעכע הענט
און לאַנגזאַם בייז מאָרגן אין פייער געברענט.

און איז נאָר דער נעפּל צו מערב אַוועק,
געוועזן איז דער קאַראַוואַן שוין אין וועג:
א שפור אויף דער ערד האָט געטונקלט אין טרויער,
געלעגן איז אש דאָרט א קאַלטער און גרויער;
דערברענט האָט די טרוקענע רעשטלעך די זון,
דער ווינט האָט שוין גאָרנישט געלאָזן דערפון.

און איצטער אַרום דאָרטן ווילד איז און לער —
עס סודן קיין בלעטער מיט שטראָם זיך נישט מער:
אומזיסט בעט ער שאָטנס בייַם נביא, גאָטס הימער—
ס׳פאַרשיט אים אַלץ מערער דער זאַמד דער צעגליטער.
דער קאָרשון, דער סטעפּ-תושב, נאָר זיך באַווייזט,
אַליין מיט זיין רויב דאָרט און צופט עס און רייסט.

אַ קאָזאַקישעס וויג-לידל

שלאָף, מיין ייִנגעלע, מיין שיינער,
לולינקע ליו-ליו;
די לבנה קוקט, די ריינע,
אין דיין וויגעניו.
איך וועל מעשיות דיר דערציילן,
כ'זינג אַ לידל צו;
דו-זשע דרעמל, שליס די אייגלעך,
לולינקע ליו-ליו.

איבער שטייגער שטראָמט דער טערעק,
קויטיק שוימט זיין וואַל;
אַ טשעטשען אַ בייזער קריכט דאָרט,
שאַרפט דאָרט זיין קינזשאַל.
נאָר דיין טאַטע איז אַן אַלטער
קריגער, זונעניו;
שלאָף-זשע, קינד מיינס, זיי זיך רואיק,
לולינקע ליו-ליו.

וועסט אַליין צו שטרייטן קאָנען —
קומען וועט די צייט;
מוטיק זעצסטו אויפן פערד זיך
מיט אַ ביקס צום שטרייט —
כ'גיי דיין שלאָכט-זאָטל דיר אויספעט
און מיט זייד דערצו...

שׁאָף, דו קינד מיינס, שלאָף מיין טייערס,
ליולינקע ליו-ליו.

וועסט אַ גבור-גיף פאַרמאָגן
און אַ קאָזאַק-זעל;
ביים אַוועקגיין – וועסט אַ מאַך טון
מיט דער האַנט ביים שוועל...
וויפל טרערן וועל איך גיסן
אין דער נאַכט אָן רו!...
שלאָף, מיין מלאָך, זיס און ווײַך,
ליולינקע ליו-ליו.

כ'וועל זיך פּיניקן אין בענקשאַפט
וואַרטן דיך פאַרשמאַכט;
תּפלה טון בייטאָג, און קאָרטן
לייגן אין דער נאַכט.
קלערן אַז דו בענקסט אין פרעמדע
לענדער ערגעץ-וואו...
שלאָף-זשע, וויסט קיין זאָרג לעת-עתּה,
ליולינקע ליו-ליו.

איך וועל דיר אַ הייליק בילדל
מיטגעבן אין וועג;
בעת דו ביזט מתּפלל – שטעל אים
דאָן פאַר זיך אַוועק.
גרייסטו זיך צום שלאָכט-געדיינק-זשע
אָן דיין מאַמען דו...
שלאָף, מיין יינגעלע, מיין שיינער,
ליולינקע ליו-ליו.

דער דיכטער

מיט ציר, מיט גאָלדנעם, פינקלט מיין קינזשאַפֿ,
עס האָט קיין מום דער שטאָל, דער טרייער.
ער איז פֿאַרהאַרטעוועט שוין סודותדיק פון לאַנג:
אַן אַרבּ פון מזרחס שלאַכטן-פּייער.
ער פֿלעגט באַדינען אָפּט דעם רייטער אין די בערג,
און קיין באַלוינונג גאָרנישט וויסן;
נישט אויף איין ברוסט האָט ער געלאָזט אַ שרעקלעך שפּור
און נישט איין פּאַנצער-נעץ צעריסן.
פֿלעגט טיילן פריידן נאָך געהאָרכזאַמער פון קנעכט,
פֿלעגט קיין באַליידיקונג פֿאַרטראָגן;
ס'וואָלט דאָן אים פֿרעמד געווען דאָס רייכע שניצערייַ,
ער וואָלט עס דעמאָלט נישט געטראָגן.
עס האָט אַ קאָזאַק פון זיין טויטן, קאַלטן האַר
געגומען אים בייַ טערעק-שטראָמען;
בייַ אַן אַרמענער איז ער דאָן געלעגן לאַנג
אין אייַנער פון די וואַנדער-קראָמען.
עס פֿעלט די נאָנטע שייד, וואָס איז צעהאַקט אין שלאַכט
דעם אָרמען העלד-באַגלייטער איצטער;
אַלס גאָלדן שפּילעכל איצט שטראָלט ער אויף דער וואַנט
אַ רוכלאָזער און אומבאַשיצטער!

אים רייניקט קיינער נישט מיט זאָרגנדיקער האַנט,
און קיינער גלעט, צו זיך אים פּרעסט נישט;
זיין אויפשריפט, פּאַר דעם זונען-אונטערגאַנג,
בשעת דער תּפלה קיינער לעזט נישט...
אין אונזער צאַרטן דור האָסטו, ווי ער, פּאָעט,
דיין שליחות אמתע פּאַרלאָרן;
פּאַרטוישט אויף גאָלד די קראַפט, פּאַר וועלכער ס׳האָט דיך וועלט
געקניט די פּריערדיקע יאָרן.
עס האָט דער ריטם-קלאַנג פון יעדן מעכטיק וואָרט
דעם קריגער פּאַר דער שלאַכט געצונדן,
און דעם המון געוועזן נייטיק ווי דער כּוס צום פּעסט,
ווי קטורת אין די תּפלה-שטונדן.
דיין ליד, ווי גאָטעס גייסט, פלעגט שוועבן אין המון
אַן עכאָ פון געדאַנקען בעסטע
פלעגט קלינגען דעמאָלט, ווי דער טורעם-גלאָק
אין יום-טוב און אין פאָלקס-אומגליקן גרעסטע.
ס׳איז אומעטיק פּאַר אונז דיין איינפאַך שטאָלצע שפּראַך,
אונז פרייען פליטערלעך צעשטראָלטע;
און ווי אַן אַלטע פּרוי איז צוגעוויינט די וועלט
אין פּאַרב גאַהאַלטן, קנייטשן אַלטע...
דערוואַכטסטו נאָך אויפּסניי, פּראָפּעט, סון שפּאָט באַשמוצט?
צי קיי.מאָל וועסטו מער דיין חבר
שוין נישט אַרויסרייסן - דעם שטאָל פון גאָלדן שייד,
וואָס איז באַדעקט מיט האַסן-זשאַווער?

נישט גלויב זיך

נישט גלויב, נישט גלויב זיך, יונגער טרוימער,
ס׳מאכט די אגייסטערונג דיך קראנק...
זי איז די וואנזין-שטימע פון דיין קראנקער זעלע,
צי די צערייצונג פון געדאנק.
נישט זוך אין איר אומזיסט קיין הימל-סימן:
ס׳איז נאר א פחות-איבע-פלוס!
שעפ-אויס דיין לעבן גיכער פון די זארגן,
דעם טראנק דעם גיפטיקן צעגיס!
און וועט דיר טרעפן אין א צויבער-רגע
צו עפענען אין שטומער זעל,
דערפילט פון איינפאכע און זיסע טענער,
א נייע, אומשולדיקע קוועל —
נישט הער זיך צו און גיב זיך איר נישט איבער,
ווארף אן אויף איר א דיק געוואנד:
דו ביזט מיט ריטם, מיט דעם וואָרט דעם קאלטן,
זיי איבערגעבן נישט אומשטאנד!
פארגנבעט זיך א טרויער אין דיין זעלע,
צי לײדנשאפט אהין פארקריכט —
נישט גיי דאן מיט דיין וואנזיניקער מריינטין
צ ם מענטשן-פעסט אין רויש און ליכט.

דערנידעריק דיך נישט, און שעם זיך האַנדלען
מיט בענקשאַפט דיינער, מיט דיין האָס;
אַרויסשטעלן דעם שמוץ פון זעלן-וואונדן,
ווי אויף אַ וואונדער פאַר דער גאָס.
וואָס אַרט אונז, צי ד׳האָסט יאָ, צי נישט געליטן?
דיין אומרו וויסן אונז צו וואָס?
דאָס נאַריש האָפן פון די ערשטע יאָרן
און דער באַרויער, דער פאַרדראָס?
אָ, זע, פאַר דיר גייט, שפילנדיק, אַן עולם
מיט אַלט-באַקאַנטן וועג אַהער;
אין יום-טוב פנים, וואו די זאָרגן-שפורן
קיין איין נישט-אַבשטענדיקע טרער.
און דאָך איז צווישן זיי נישטאָ קיין אייגער,
וואָס האָט קיין לידן נישט געוואוסט,
וואָס האָט דערקליבן זיך פריצייטיק צו די קנייטשן
אַן אַ פאַרבערכן צי פאַרלוסט!...
אָ, גלויב, עס איז זיי לעכערלעך דיין וויינען,
דיין מוסר-ניגון קיינער הערט;
ווי ס׳וואָלט אַ טראַגישער אַקטיאָר אַן אָנגעפאַרבטער
געפאָכט מיט אַ פאַפירן שווערט.

צוויי ריזן

אין אַ גאָלד־געשמידטן היטל
לאַנג געוואַרט, געגרייט צום שטרייט,
האָט דער רוסיש ריז אַ צווייטן
פון די לענדער, פרעמד און ווייט.

פון זיין רום האָט שוין געדונערט
הינטער טויזנט באַרג און טאָל,
און פאַרמעסטן מיט די קעפּ זיך
האָט פאַרוואָלט זיך כאָטש איין מאָל.

דער דרייוואָכנדיקער העלד איז
באַלד געקומען פון זיין לאַנד,
און — אַ כאַפּ די קרוין פון שונא
מיט דער חוצפּהדיקער האַנט!

מיט אַ שרעקלעך שמייכל אָבער
ענטפערט־אָפּ דער רוס אים באַלד —
יענער טוט אַ קוק, אַ טרייסל
מיטן קאָפּ, אַ זיפץ — און פאַלט...

נאָר אין ים איז ער געפאַלן,
אויף אַן אומבאַקאַנט גראַניט;
וואו דער שטורעם נאָר דער פרייער
איבער תהומות רוישט און זידט.

* *
*

דו חורסט די צעשיידונגס-ווערטער,
דאָך נישט מאַרלאָזט די האָפנונג דיך;
דו זאָגסט: ס׳איז דאָ אַן אַנדער לעבן
און מוטיק גלויבסט אין אים... נאָר איך?...

לאָז מיך — זיי רואיק: וואו עס זאָל נישט
יענץ לעבן זיין, וואָס רופט צו דיר,
ביזט מיט דיין האַרצן ווערט צוויי לעבנס
און מיר — גענוג איז איינס פאַר מיר!

צי זאָל אין אייביקייט זיך לאָזן
דער, ווער ס׳איז מיד פון קורצן וועג?
ס׳וועט מיך די אייביקייט צעקוועטשן
ניט רוען ד אָ — איז מיר אַ שרעק.

איך האָב דעם עבר שוין באַגראָבן,
דער עתיד קימערט נישט מיין בליק;
די ערד — איר חלק האָט געזומען, —
זי וועט נישט אָפגעבן צוריק!...

*

די שכנה

כ׳האָב, ווייזט אויס, שוין מיין פרייהייט פֿאַרלאָרן,
און די טורמע-טעג זענען ווי יאָרן;
און דאָס פענסטער איז הויך פון דער ערד,
ס׳שטייט אַ וועכטער בײַם טיר מיט אַ שוועָרט.
ס׳וואָלט געטייט מיך דאָס שטייגל דאָס קלייַנע,
וועָן נישט זיין וואָלט די ליבינקע שכנה...
היינט דערוואַכט האָבן מיר מיט דער זון,
כ׳האָב א וואונק מיט מיין קאָפּ איר געטון.
ס׳האָט די תּפיסה צעשיידט און דערנעפּט אונז,
ס׳האָט דער מזל דער אייגער באַקענט אונז,
איין באַגער האָט באַפרייַנדט אונז, איין טרויִם,
און דאָס פענסטער מיט דאָפּלטן צוים.
כ׳לאָז באַגינען בײַם פענסטערל שיקן
אומעטום מיינע דאַרשטיקע בליקן;
אָט, אַנטקעגן דאָס פענסטערל סטוק!
און אַ פּאָרהיינגל טוט זיך אַ רוק.
ס׳קוקן אָנעט מיך שעלמישע אויגן!
אויף דער האַנט איז דאָס קעפּל געבויגן,
און עס קייקלט זיך, גלייך ווי אין ווינט,
פון איר שולטער דאָס טיכל געשווינט.
בלייך איר ברוסט איז, די יונגע און באַנגע,
און זי זיצט דאָרט, און זימצט שעהן לאַנגע;
ס׳שיינט, אַן אומרו פאַרבאָרגט זי אין זיך
און זי בייַנקט נאָך דער פרייהייט, ווי איך.

אַך, נישט טרויער, מיין שכנטע טייער׳
זאָלסט וועלן נאָר—בין איך אַ פרייער!
ווי גאָטס פייגעלעך, פריי אין דער וועלט,
וועלן ביידע אַוועק מיר אין פעלד.
גנבע־אָפּ ביי דיין טאַטן די שליסל,
זעץ די שומרים אַוועק פֿאַרן שיסל,
און מיט יענעם וואָס שטייט ביי דער טיר
וועל איך פֿראָווען זיך ספֿראָווען אָן דיר.
זאָל די נאַכט וואָס מער פינסטערער זיין נאָר,
גיב דיין טאַטן וואָס שטאַרקערן וויין נאָר,
און — כדי איך זאָל וויסן — געדייגק:
אויף דעם פענסטער דיין טיכל פֿאַרהייגג!

די קריג

פֿאַר אַן עולם קרובים-בערגער
מיט אַ צייט צוריק
בײַ קאַזבעקן מיטן שאַט-באַרג
איז געווען אַ קריג.
„היט זיך!" האָט דאָן מיט קאַזבעקן
זיך דער שאַט געקריגט;
ס'האָט דער מענטש דיך, ליבער ברודער,
נישט אומזיסט באַזיגט!
ער וועט בויען רויכנהיילן
אויף די בערגער-טרעפ;
אין דיין טיפקייט זיך דערהערן
וועלן האַמער-קלעפ;
ס'וועט אין שטיינער-ברוסט אַ רידל
איינשניידן אַ וועג,
און אַרויסבאַקומען גאָלד דאָרט,
קופער אָן אַ בערג.
ס'גייען-דורך שוין דורך די פעלדן
קאַראַוואַנען אויך,
וואו זיך טראָגן פלעגן נעפלעדן
און די אָדלערס הויך.
כיטרע איז דער מענטש! דער ערשטער
שפרונג געווען איז שווער —
היט זיך! מעכטיק איז דער מזרח:
ס'איז אַ מענטשן-מער!"

כ׳האָב נישט מורא פאַר דעם מזרח! —
ענטפערט־אָפּ קאַזבעק: —
ס׳איז ביי אים ניין הונדערט יאָר שוין
נאָר אין שלאָף אַוועק.
זע נאָר: אין טשינאַרע־שאָטנס
זיסן וויינען־שוים
אַ גרוזינער אויף שאַלוואַרן
גיסט אין שטילן טרוים;
און, גענייגט צום פאַרביק טעפּיך,
רויכנדיק קאַליאַן,
נעבן פערלנע פאָנטאָנען
דרעמלט טעהעראן.
ביי די פיס ירושלימס
וויסט פון גאָטעס בראַנד,
אומבאַוועגט, אין שטומען שווייגן
ליגט דאָס טויטע לאַנד.
ווייטער: פרעמד פון שאָטנס אייביק
וואַשט דער געלער ניל
טרעפּ צעגליטע פון די קברים
מלכותדיקע שטיל.
עס פאַרגעסט דער בעדואינער
זיין געיעג פאַרשייט,
ציילט די שטערן, זינגט זיך לידער
פון זיין פאָטערס צייט.
אַלץ, וואָס ס׳קאָן דאָס אויג נאָר זעען,
רוט, פאַרטיפט אין זיך,
ניין, אָ, נישט דער שוואַכער מזרח
וועט באַזיגן מיך!
„נישט באַרים זיך נאָר אַפריער!“
זאָגט דער אַלטער שאַט:

„עפּעס זעט זיך דאָ־ט אין צפון
דורך דעם נעפּל מאַט!"
אָט די בשורה האָט קאַזבעקן
ווי צעמישט, פאַרשעמט,
האָט ער צו דעם פינסטער צפון
דאַן זיין בליק געווענדט.
און ער קוקט אַהין פאַרוואונדערט,
קוקט מיט טרוימעריי;
זעט אַ מאָדנע דאָרט באַוועגונג,
הערט אַ קלינגעריי.
פון אוראַל און ביז צום דונאַי,
ביז צום גרויסן טייך,
פינקלען, וויגן זיך, באַוועגן,
גייען פאָלקן גלייך.
די סולטאַנעס ווייסע ווייען
ווי דאָס סטעפּן־גראָז;
ס'טוען פאַרביקע אולאַנער
זיך אין שטויב אַ לאָז...
די מלחמה־באַטאַליאָנען
גייען ענג אין ריי,
און מען טראָגט פאָרויס די פאָנען,
פויקן נעבן זיי.
און די קופּער־באַטאַרייען
הילכן, שפּרינגען שנעל,
און אין רויך, ווי פאַר מלחמה
ברענען פאַקלען העל.
און, געפּרואווט מיט שווערער אַרבעט
אין דעם שטרייטן־שאַל,
פירט מיט דראָענדיקע בליקן
זיי אַ גענעראַל.

ס׳גייען אַלע פּאָלקן מעכטיק,
רוישיק ווי אַ טייך;
שרעקלעך לאַנגזאַם, ווי די וואָלקנס
אויפן מזרח גלייך.
און קאַזבעק האָט, פול מחשבות,
פול מיט טרוימען וויסט,
זיינע פיינט גענומען ציילן —
נאָר געווען אומזיסט!
ר׳האָט נאָר שטיל באַקוקט מיט טרויער
זיינע בערג אַרום,
ס׳היטל אָנגערוקט אויף ד׳אויגן —
און געבליבן שטום.

דער מלאך

דורכן הימל בײנאַכט האָט אַ מלאך געשוועבט,
אַ ליד דאָרט אַ שטילעס געוועבט;
און די שטערן, לבנה און וואָלקנס אַרום
געהאָרכט יענעס ליד האָבן שטום.

ר׳האָט געזונגען פון זינדלאָזע גייסטער אין ליד,
פון העלן גן-עדן וואָס בליט,
ר׳האָט געזונגען פון בורא, וואָס שטאַרק איז און גרויס,
און דער ליב טיף פון האַרץ איז אַרויס.

ר׳ האָט געטראָגן אַ זעלע, אַ יונגע, דער וועלט
פון טרויער און טרערן געקוועלט,
און דער קלאַנג פון זיין ליד איז געבליבן אין זעל
אָן ווערטער, נאָר לעבעדיק העל.

און אויף דר׳ערד האָט די זעלע געפייניקט זיך לאַנג
דערפילט מיט אַ צויבער-פאַרלאַנג;
נישט געקאָנט האָט פאַרבייטן דעם הימלישן קלאַנג
דאָס אומעטיק ערדיש געזאַנג.

*